

Božia večná zmluva

štúdium Biblie

2
2021

OBSAH

Úvod	3
1. Keď sa veci pokazia	5
2. Božia zmluva s ľuďmi (prehľad)	12
3. Noach – zmluva pre všetky budúce pokolenia	19
4. Abrahám – večná zmluva	26
5. Abrahám – štyri veľké zaslúbenia	33
6. Abrahámovo potomstvo	40
7. Zmluva na Sinaji	47
8. Zmluva na Sinaji a Boží zákon	54
9. Znamenie zmluvy	61
10. Nová zmluva	68
11. Nová zmluva a Božia svätyňa	75
12. Božia láska a ľudská viera	82
13. Požehnanie novej zmluvy	89

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

Úlohy sobotnej školy – 2. štvrtrok 2021

Božia večná zmluva

Autor: Gerhard F. Hasel

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkev adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

Úvod

ZMLUVA

Písal sa rok 1588. Mladá Angličanka v siedmom mesiaci tehotenstva pozorne hľadela na more. Obraz, ktorý sa jej zrazu naskytl, ju tak vyľakal, že dieťa porodila predčasne. K brehom sa blížilo 130 vojenských lodí španielskeho námorníctva pripravených zaútočiť na britské ostrovy.

Strach bol to, čo poznamenalo život jej dieťaťa – Thomasa Hobbesa, ktorý sa stal jedným z najvýznamnejších európskych politických teoretikov. Žil v čase, keď bolo Anglicko zničené občianskou vojnou a v krajine zúrili nekonečné náboženské nepokoje. Hobbes napísal, že ľudstvo bez silnej totalitnej vlády žije v ustavičnom strachu – strachu z nestability, strachu z dobytia a predovšetkým v strachu zo smrti. Ľudia žili v situácii, ktorú nazval „vojnou všetkých proti všetkým“. Varoval, že keď nenastane radikálna zmena, človek sa stane „uzavretý, malicherný, zlý, hrubý a tvrdý“.

Existuje nejaké riešenie? Hobbes tvrdí, že áno. Vláda, ktorá obmedzí všetky slobody občanov a bude mať nad nimi úplnú moc. Zvrchovanú vládu bude tvoriť buď jednotlivec, alebo skupina ľudí, ktorá, aj keď pomocou totalitnej nadvlády, ukončí politické pomery, kvôli ktorým všetci žili v strachu a nestabilite. Inými slovami, svoje práva vymenia za pokoj a istotu. Túto zmenu, keď ľud odovzdá svoje práva do rúk vlády, Hobbes nazýva „zmluvnou dohodou“.

Myšlienka „zmluvnej dohody“ však nemá svoj pôvod u Thomasa Hobbesa. Naopak. Tisícky rokov pred ním Boh uzavrel s Izraelom zmluvu, ktorej korene siahajú ešte do vzdialenejšej minulosti. Na rozdiel od Hobbesovej zmluvy, ktorú inicioval a vyhlásil ľud, táto zmluva bola iniciovaná a oznámená tým pravým Vládcom, Stvoriteľom neba a zeme. Hobbesova zmluva bola motivovaná strachom, no Božia zmluva je motivovaná láskou, Božou láskou k padlému ľudskému pokoleniu, láskou, ktorá ho v Ježišovi priviedla na kríž.

Križ nás vedie k tomu, aby sme milovali svojho Stvoriteľa, ktorý nám dal dokonalú spravodlivosť a dokonalú svätosť. Spravodlivosť a svätosť sú len u Boha. Podobne, ako sa museli v Hobbesovej zmluve občania podriaďovať vládcovi, aj my musíme svoje hriešne cesty, nerozumné túžby, zmyselné vášne, svoje obavy a nejasné predstavy o pravde a hriechu podriaďovať Bohu. Nerobíme to preto, aby sme za to niečo získali, ale preto, že sme už dostali to najlepšie, čo nám Boh mohol dať – Ježiša Krista a prostredníctvom neho aj vykúpenie.

Podľa Hobbesa by vládca priniesol pokoj, bezpečie a oslobodenie. Pravý Vládca prináša to isté, len v oveľa väčšej miere. Žiadny pozemský panovník totiž nevládne nad smrťou, z ktorej, podľa Hobbesa, má človek najväčší strach. Sľuby jeho zmluvy sa hrobom končia. Zaslúbenia nášho Vládcu sú však nadčasové. A to je nádej, akú nám nemôže dať nijaký pozemský vládca a nijaká pozemská zmluva.

V tomto štvrtroku budeme študovať, čo Božia zmluva je, čo nám ponúka a aké sú jej požiadavky. Aj keď nahliadneme do rôznych zdrojov, základom zostáva práca Dr.

Gerharda Hasela, ktorého zahĺbenie do Božieho slova nám dodáva odvahu, nádej a pochopenie toho, čo sa Thomasovi Hobbesovi nikdy nepodarilo: „V láske nieto strachu, ale dokonalá láska vyháňa strach...“ (1 Jn 4,18)

Gerhard F. Hasel pôsobil ako profesor Starej zmluvy a Biblickej teológie a dekan Teologického seminára Andrewsovej univerzity v americkom Berrien Springs.

KEĎ SA VECI POKAZIA

ZÁKLADNÝ VERŠ

²⁶ Boh povedal: „Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu...“ ²⁷ Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. (1 Moj 1,26.27)

Biblická správa o stvorení oplýva nádejou, šťastím a dokonalosťou. Každý stvoriteľský deň Boh končí vyhlásením, že „to bolo dobré“. To však dnes, pri pohľade na svet okolo nás, povedať nemôžeme. Je isté, že tajfúny, zemetrasenia, hlad a choroby neboli súčasťou tohto „dobrého“ stvorenia.

Čo sa stalo? Prečo už veci nie sú také, ako na počiatku?

Šiesty stvoriteľský deň sa končí Božím vyhlásením: „...bolo to veľmi dobré.“ V tento deň Boh stvoril bytosti na svoj obraz – ľudí. Tieto stvorené bytosti boli po každej stránke dokonalé; museli byť, veď boli stvorené na Boží obraz. Nestretávame sa pri nich ani s náznakom toho, že by mali sklón byť vrahmi, zlodejmi, klamári, podvodníkmi alebo inak skazenými ľuďmi.

Keď porovnáme svet, v ktorom žijeme, so svetom, o ktorom čítame v 1 Moj 1, vidíme, že sa muselo stať niečo strašné.

Čo sa to s naším svetom stalo? Aké to má pre nás dôsledky? A akú nádej nám do toho všetkého Boh prináša a ponúka?

OSNOVA ÚLOHY

V tejto úvodnej úlohe budeme uvažovať o počiatku ľudských dejín a o tom, čo sa s týmto dokonalým stvorením stalo. To nám pomôže si uvedomiť, prečo vlastne potrebujeme Božiu pomoc a v akej podobe k nám prichádza.

1. Ideálne Božie stvorenie

- Svet stvorený ako dokonalý a veľmi dobrý (nedeľa)
- Ľudia boli stvorení na Boží obraz (pondelok)
- Človek je stvorený do vzťahu s milujúcim Bohom (utorok)

2. Tragédia hriechu a nová nádej

- Ľudstvo sa môže slobodne rozhodnúť, či chce žiť s Bohom (streda)
- Pád do hriechu a nová nádej (štvrtok)

NA POČIATKU

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. (1 Moj 1,1)

Vo viere chápeme, že Božie slovo stvárnilo svet tak, že z neviditeľného povstalo viditeľné. (Heb 11,3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hoci by sa mohlo zdať, že staroveká predstava o našej Zemi ako plochej doske, podľa niektorých predstáv podopieranej bájnymi zvieratami (napr. slonmi či korytnačkami), patrí len do dávnej minulosti, nie je to, žiaľ, úplne tak. Aj v súčasnosti sa medzi ľuďmi objavujú teórie o plochej Zemi. Ich priekopníkom bol Američan Samuel Rowbotham, ktorý v roku 1849 publikoval spis *Zetetická astronómia*, v ktorom popísal Zem ako disk so stredom na severnom póle po okrajoch obklopený obrovskou ľadovou hradbou známou ako Antarktída. K Rowbothamovmu odkazu sa hlási Flat Earth Society, ktorú založil v roku 1956 v Doveri istý Samuel Shenton. Podľa nej sú všetky zábery zemegule z vesmíru podvrhy, ktorými si vedecká loby snaží získať peniaze na financovanie svojho výskumu.

Aj keď nás to môže udivovať, ba možno až šokovať, ukazuje nám to, že ľudia sa stále zaoberajú tou najdôležitejšou otázkou ľudskej existencie – podstatou vesmíru. Aký je to svet, v ktorom sme sa ocitli bez toho, aby sme sa preň rozhodli? Kde môžeme nájsť spoľahlivý zdroj o jeho pôvode, podobe a zmysle? Komu máme v týchto otázkach veriť? Prečo sme tu? Ako sme sa sem dostali? Kam spejeme?

To sú základné otázky, ktoré si kladieme. Naša odpoveď ovplyvní vo veľkej miere náš život a naše konanie.

Čo hovorí Biblia o vzniku a pôvode zeme? (1 Moj 1,1; Heb 1,10; 11,3) Akú úlohu hrá v tomto židovsko-kresťanskom presvedčení viera a akú overiteľné dôkazy?

Je zaujímavé, že Biblia sa nikde nesnaží „dokázať“, že Boh je Stvoriteľ. Jednoducho to predpokladá, je to jej základné východisko. Neznamená to však, že by toto tvrdenie bolo v rozpore s tým, čo môžeme vidieť, skúmať či overovať. Napriek tomu ostáva pravdou, že túto skutočnosť buď prijmeme vierou, alebo ju odmietneme. Viera je v skutočnosti jediná cesta, ako stvorenie môžeme prijať. A to z jednoduchého dôvodu – nikto z nás nebol svedkom stvorenia. Je vlastne nemožné byť pri vlastnom stvorení. Ba aj sekulárni ľudia, nech zastávajú o pôvode sveta akýkoľvek názor, musia svoju teóriu prijať len vierou – z toho istého dôvodu: Nikto z nás pri tom nebol.

APLIKÁCIA ■ **Čo pre teba znamená vedomie, že nielen táto planéta, ale aj život na nej, vrátane toho tvojho, je súčasťou Božieho plánu a zámeru? Vnímaš to ako prednosť? Ako zodpovednosť?**

STVORENÍ NA BOŽÍ OBRAZ

²⁶Boh povedal: „Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi!“ ²⁷Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. (1 Moj 1,26.27)

Prečo nás Boh stvoril na svoj obraz? Čo to znamená? 1 Moj 1,26.27

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Aj keď o Bohu musíme hovoriť ľudskou terminológiou, nesmieme zabúdať, že Boh je duchovná bytosť s božskými vlastnosťami. V našich fyzických, mentálnych a duchovných schopnostiach sa do istej miery odráža náš Stvoriteľ. Zostáva však veľa toho, čo je, aspoň pre nás, zahalené tajomstvom. Biblia zdôrazňuje duchovné a duševné aspekty nášho myslenia, ktoré môžeme rozvíjať a zdokonaľovať. Práve jedinečnosť ľudského myslenia nám umožňuje pestovať vzťah s Bohom, čo, ako sa zdá, ostatné stvorenstvo na zemi nedokáže.

Všimnime si tiež unikátny záznam o tom, ako Boh stvoril ženu. Obaja, muž i žena, sa tešia výnimočnej prednosti byť bytosťou stvorenou na Boží obraz. Pri stvorení nenachádzame nijaký náznak podriadenosti jeden druhému. Boh ich stvoril z toho istého materiálu. (Ak Boh sformoval Adama z prachu zeme a Evu z Adama, potom aj Eva má ten istý pôvod ako Adam.) Boh ich stvoril ako rovnocenných partnerov a nadviazal s nimi neobyčajný vzťah. Obaja mali rovnakú možnosť rozvíjať dané vlastnosti spôsobom, ktorý by ho oslávil.

„Boh dal Adamovi spoločníčku, „pomoc jemu rovnú“, ženu, pre neho vhodnú partnerku, ktorá s ním vytvorí úzky vzťah lásky a vzájomnej náklonnosti. Eva bola stvorená z rebra vyňatého z Adamovho boku. Nemala mu vládnuť ako hlava ani nemala byť pošliapávaná ako podriadená osoba. Mala mu stáť po boku ako rovnocenná, mužom milovaná a chránená bytosť. Bola jeho druhým ja. To ukazuje na tesné spojenie, aké má existovať vo vzťahu medzi mužom a ženou.“ (NUD 15)

- **Čo pre teba znamená, že si bol stvorený na Boží obraz? Má to nejaký praktický dosah na to, ako žiješ svoj každodenný život?**

APLIKÁCIA

ŽIVOT V BOŽEJ BLÍZKOSTI

Boh ich požehnal a povedal im: „Plodte sa a množte sa, naplňte zem a podmaňte si ju! Panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad všetkou zverou, čo sa pohybuje na zemi!“ (1 Moj 1,28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prvé Božie slová človeku pripomínajú schopnosť plodiť sa a rozmnožovať sa. Stvoriteľ poukazuje na zem a stvorenie a hovorí, aby ju naplnili, podmanili si ju a vládli nad ňou. Prvé Božie slová mužovi a žene sa teda týkali ich vzájomného vzťahu a vzťahu k okolitému svetu. Je teda zrejmé, že Boh tento svet v jeho hmotnej podobe vždy vnímal pozitívne, na rozdiel od pohľadov rôznych filozofických smerov, ktoré odmietajú všetko telesné a zameriavajú sa len na to duchovné.

Týmito slovami Boh robí prvé kroky vo vzťahu k človeku. Rozpráva sa s nimi, dáva im príkazy a hovorí im, čo majú robiť. Vyplyva z nich aj určitá zodpovednosť. Boh ich žiada, aby boli pánmi nad stvorením, ktoré sám stvoril.

Čo znamená, že Boh ich požehnal? (1 Moj 1,28) Čo si pod tým máme predstaviť? Čo to znamená pre náš život?

Boh oslovil Adama a Evu ako inteligentné bytosti, ktoré sú schopné odpovedať na jeho lásku a vstúpiť s ním do spoločenstva. Ako stvorené deti boli Adam a Eva závislí od starostlivosti ich otcovského Stvoriteľa. Postaral sa o všetko, čo potrebovali. Nič z toho, čo im dal, si nezaslúžili. Dostali to ako dar.

APLIKÁCIA

- **V správe o stvorení muža a ženy vidíme, aký vzťah chce mať Boh s človekom. Ako s ním môžeš aj ty dnes – napriek svojej slabosti a hriechnosti – nadviazať osobný vzťah? Čo ti pomáha tento vzťah prehľbovať a rozvíjať?**

ROZHODUJÚCI MOMENT

16 Hospodin, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, **17** ale nejeď zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.“ (1 Moj 2,16.17)

Táto skúška poskytla Adamovi a Eve príležitosť uplatniť ich slobodnú vôľu. Bola to tiež výzva reagovať pozitívne alebo negatívne na vzťah k Stvoriteľovi. Bol to dôkaz, že Boh ich stvoril ako slobodné, morálne bytosti. Napokon, keby nemali príležitosť neposlúchnuť, prečo by sa Boh unúval varovať ich pred neposlušnosťou?

„Budúcnosť ľudského pokolenia závisí od tohto jediného zákazu. Človek sa nemôže spíeť v množstve rôznych otázok. Musí pamätať na jedno jediné Božie nariadenie. To, že mu dal len jeden zákaz, je prejavom Božieho milosrdenstva. Na pozadí Božej širokej ponuky – zo všetkých stromov záhrady smieš jesť – svedčí o tom, že tento zákaz človeka neobmedzoval.“ (LEUPOLD, H. C. *Expositiono of Genesis*, zv. 1, Columbus, OH: Wartburg Press, 1942, str. 127)

Výzvou k poslušnosti im Boh chcel povedať: Som váš Stvoriteľ. Stvoril som vás na svoj obraz. Udržujem vás pri živote. Postaral som sa o všetko, čo potrebujete pre svoje šťastie a blaho (potravu, domov, spoločnosť) a ustanovil som vás za pánov tohto sveta. Ak ste ochotní z lásky ku mne potvrdiť vzťah so mnou, potom budem vaším Bohom a vy budete mojimi deťmi. Tento vzťah a dôveru, ktorá z neho automaticky vyplýva, môžete potvrdiť tak, že poslúchnete tento môj konkrétny príkaz.

Náš vzťah s Bohom môže byť efektívny a trvalý len vtedy, ak sa slobodne rozhodneme prijať jeho vôľu. Odmietnuť ju znamená, že chcem byť od neho nezávislý; že ho nepotrebujem. Takéto rozhodnutie je dôsledkom poznania zla, ktoré vedie k odcudzeniu, osamelosti, frustrácii a smrti.

- **V ktorých momentoch svojho života môžeš aj ty stáť pred podobnou „skúškou“ či rozhodovaním ako kedysi naši prarodičia? Dokážeš prijať Božiu vôľu (vyjadrenú, napr. v jeho zákone), aj keď jej možno úplne nerozumieš, alebo máš skôr tendenciu k postoju: „Ale ja si myslím...“?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NARUŠENÝ VZŤAH A NOVÁ NÁDEJ

Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on. (1 Moj 3,6)

¹⁴ Hospodin, Boh, povedal hadovi: „Pretože si to urobil, budeš prekliaty, vyvrhnutý spomedzi všetkého dobytká a všetkých divých zvierat. Budeš sa plaziť po bruchu a hľtať prach po všetky dni svojho života. ¹⁵ Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš pätu!“ (1 Moj 3,14.15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aj keď bolo Evino previnenie závažné a mohlo priniesť nešťastie pre celé ľudstvo, jej rozhodnutie nevyhnutne neznamenalo trest pre celé ľudské pokolenie. Bolo to premyslené Adamovo rozhodnutie, ktoré spôsobilo, že hriech a smrť nevyhnutne zasiahli ľudstvo. Adam chápal jasný Boží príkaz zrejme viac ako Eva. Eva bola oklamaná satanom, ale Adam nie.

V dôsledku tohto jasného previnenia a nedbalého postoja voči Božiemu príkazu sa narušil vzťah medzi Bohom a človekom. Úprimné priateľstvo s Bohom sa zmenilo na útek zo strachu z jeho prítomnosti. Spoločenstvo a priateľstvo nahradilo odcudzenie a chlad. Objavil sa hriech a s ním všetky jeho odporné následky. Ak sa niečo nestane, ľudstvo čaká večná skaza.

Aký význam pre človeka a pre satana mali slová vyslovené Bohom v raji? 1 Moj 3,15

Úžasné slová prorockej nádeje hovoria o tom, že Boh položí nepriateľstvo medzi hada a ženu, medzi jej potomstvo a jeho potomstvo. Toto nepriateľstvo vyvrcholí, keď sa zjaví predstaviteľ potomstva ženy – Mesiáš, ktorý satanovi zasadí smrteľný úder do hlavy, kým satan mu poraní len päť.

Toto mesiášske zaslúbenie bolo pre Adama a Evu v ich bezvýchodiskovej situácii nádejou, ktorá zmenila ich život. Sám Boh im dal nádej a dbal na jej naplnenie. Zaslúbenie Mesiáša a konečného víťazstva, aj keď to vtedy ešte celkom nechápali, ich povznieslo z temnoty, v ktorej sa pádom do hriechu ocitli a obnovilo ich vzťah s Bohom – vzťah lásky a milosrdenstva, odpustenia a spasenia.

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad tým, prečo Pán Boh volal na človeka „Kde si?“ (1 Moj 3,9). Ako by si mu na túto otázku odpovedal dnes? Čo pre teba znamená jeho ponuka novej šance a nádeje?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Keď Božie slová – Kde si? – prenikli cez husté krvie k ušiam utečencov, zneli im ako zvesť evanjelia. Tvoj Boh ťa nechce stratiť. Prichádza, aby ťa hľadal. Chce prísť v osobe svojho Syna, aby nielen hľadal, ale aj spasil, čo sa stratilo.“ (SPURGEON, Charles Haddon. *The Treasury of the Bible*, zv. 1, Grand Rapids: Zondervan, 1962, str. 11)

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj kapitoly „Stvorenie“, „Pokušenie a pád“, „Plán vykúpenia“, str. 25–46; Na úsvite dejín sú to kapitoly „Na úsvite dejín“, „Nedôvera a jej dôsledky“, „Zaslúbenie záchranu“, str. 14–28.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. **Láskavý a starostlivý Boh hľadá strateného človeka. Ako môžeme na túto Otcovu a Ježišovu lásku odpovedať? Ako Boh očakáva, že budeme reagovať?**
2. **Aby bol človek šťastný, potrebuje láskyplné vzťahy. Čo prijímaš a čo dávaš do svojho vzťahu s Bohom? Ako sú vyvážené tvoje vzťahy s partnerom v manželstve, rodičmi, súrodencami, deťmi?**

ZHRNUTIE

Boh nás stvoril na svoj obraz, aby medzi ním a nami mohlo existovať láskyplné priateľstvo. Aj keď príchod hriechu otriasol touto pôvodnou jednotou, prostredníctvom plánu vykúpenia Boh chce tento vzťah obnoviť. Sme závislé stvorenia. Náš život má skutočný zmysel len vtedy, ak opäť nadviažeme spojenie s naším Stvoriteľom.

Týždeň od 4. do 10. apríla 2021

BOŽIA ZMLUVA S LÚĎMI (PREHĽAD)

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojim osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. (2 Moj 19,5)

Minulý týždeň sme naše uvažovanie ukončili pri páde našich prvých rodičov do hriechu, čím sa prerušilo spojenie medzi zemou a nebom. Aj po tom, čo sa stalo, ale Boh túžil obnoviť spojenie s človekom. Pozýva nás, aby sme s ním vstúpili do zmluvného vzťahu.

Štúdium v tomto týždni je stručným zhrnutím celého štvrtroka. Každý deň si priblížime jednu zo zmlúv medzi Bohom a človekom. Každá vlastne odzrkadľuje tú pravú zmluvu, ktorá bola na Golgote podpísaná krvou Ježiša Krista. Ide o zmluvu, ktorú sme ako kresťania uzavreli s naším Pánom.

Začneme zmluvou, ktorú Boh uzavrel s Noachom. Zachránený nebol len Noach, ale celá jeho rodina. Potom sa zastavíme pri zmluve s Abrahámom, ktorá je bohatá na zaslúbenia pre každého z nás. Ďalšia zmluva bola uzavretá na Sinaji. Povieme si, aký je jej význam. Napokon sa pozrieme na novú zmluvu – tú, na ktorú vlastne ukazovali všetky predošlé. Všetko to budeme študovať podrobnejšie v ďalších týždňoch.

Úlohou tohto týždňa je len krátky prehľad nášho štúdia.

OSNOVA ÚLOHY

1. Podstata zmluvy medzi Bohom a človekom (nedeľa)
2. Jednotlivé zmluvy, ktoré Boh s ľuďmi uzavrel
 - Zmluva s Noachom (pondelok)
 - Zmluva s Abrahámom (utorok)
 - Zmluva s Mojžišom (streda)
 - „Nová“ zmluva (štvrtok)

PODSTATA ZMLUVY

¹Ja som El-Šaddaj, choď stále predo mnou, buď bezúhonný. ²Uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou a veľmi ťa rozmnožím. (1 Moj 17,1b.2)

Vtedy vám oznámil svoju zmluvu, ktorú vám prikázal zachovávať, desať výrokov, a napísal ich na dve kamenné tabule. (5 Moj 4,13)

¹Hľa, môj služobník, podporujem ho, môj vyvolený, ktorého som si oblúbil. Svojho ducha som vložil na neho, prinesie právo národom... ⁶Ja, Hospodin, som ťa povolal v spravodlivosti, uchopil som ťa za ruku, stvárnil som ťa a urobil som ťa zmluvou ľudu, svetlom pohanov. (Iz 42,1.6)

Prečo Boh uzatvára zmluvu s človekom? O čo mu ide? Prečo je to pre neho také dôležité?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Slovom „zmluva“ prekladáme hebrejský výraz berit (v Starej zmluve sa s ním stretávame asi 287-krát). Môžeme ho tiež preložiť ako „testament“ alebo „posledná vôľa“. Pôvod tohto slova nie je celkom jasný, ale „označuje to, čo spája dve časti. Používalo sa pre rozličné typy ‚zmlúv‘ – medzi človekom a človekom, aj medzi človekom a Bohom. Bežne sa tento výraz používal pri dohodách medzi dvoma ľuďmi, zvláštny prípad tvorila zmluva medzi Bohom a človekom. Jej náboženské použitie malo hlbší význam“. (THOMPSON, J.A. „Covenant (OT)“, *The International Standard Bible Encyclopedia*, zv. 1, Grand Rapids: Eerdmans, 1979, str. 790)

Podobne, ako pri zmluve medzi manželmi, aj biblická zmluva definuje *vzťah* a z neho vyplývajúcu *dohodu*. Obsahuje tieto základné prvky:

1. Boh potvrdil zmluvu zaslúbeniami s prísahou. (Ga 3,16; Heb 6,13.17)
2. Zmluvným záväzkom bolo poslúchať Božiu vôľu, ako bola vyjadrená v Desatore. (5 Moj 4,13)
3. Prostriedkom, ktorým sa zmluvné záväzky v konečnom zmysle naplnili, bol Kristus a plán spasenia. (Iz 42,1.6)

Starozmluvný obetný systém bol názornou učebnicou plánu spasenia. Prostredníctvom jeho symbolov sa patriarchovia a Izraeliti učili veriť v prichádzajúceho Vykupiteľa. V jeho rituáloch našiel kajúcny hriešnik odpustenie hriechov a oslobodenie od viny. Znovu mohol získať zmluvné požehnanie a napredovať v duchovnom raste – v obnove Božieho obrazu po tom, čo zlyhal a nesplnil svoj zmluvný záväzok.

- Čo pre teba znamená, že Boh chce, úplne dobrovoľne, uzavrieť zmluvu aj s tebou a k niečomu sa zo svojej strany zaviazat? Si aj ty ochotný k nejakému „záväzku“, alebo ti v živote vyhovuje skôr „voľný vzťah“?

APLIKÁCIA

ZMLUVA S NOACHOM

⁶ Hospodin oľutoval, že utvoril človeka na zemi a cítil v srdci bolesť. ⁷ Hospodin povedal: „Človeka, ktorého som stvoril, vyhubím z povrchu zeme; počnúc človekom až po dobytok, plazy a nebeské vtáctvo, lebo ľutujem, že som ich utvoril.“ ⁸ Ale Noach našiel u Hospodina milosť.

¹³ Boh povedal Noachovi: „Rozhodol som sa skoncovať so všetkým tvorstvom, lebo zem je plná násilia. Zničím ich aj so zemou. (...)“ ¹⁸ S tebou uzavriem zmluvu; do korábu vojdeš ty, tvoji synovia, tvoja žena a tvoje nevesty. ¹⁹ Zo všetkých druhov živočíchov vezmeš do korábu po páre, aby s tebou zostali nažive; bude to samec a samica.“ (...) ²² Noach urobil všetko tak, ako mu Boh prikázal. (1 Moj 6,6–8; 13; 18.19; 22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V uvedenom verši sa výraz zmluva vyskytuje v Biblii prvýkrát. Ak sa pozrieme na kontext, Boh oznamuje Noachovi svoje rozhodnutie zničiť zem. To preto, že hriech sa šíri a mohutnie stále viac. Záhuba sa uskutoční v podobe celosvetovej potopy. Boh však neopúšťa svet, ktorý stvoril. Po potope opäť ponúka obnovu zmluvného vzťahu. Boh je základom Noachovej istoty. Ako zmluvu zachovávajúci Pán, Boh zaslúbil, že bude chrániť členov rodiny, ktorí budú ochotní žiť v zmluvnom vzťahu s ním.

Aké záväzky z tejto zmluvy vyplývali pre Boha a aké pre Noacha? 1 Moj 6,13–22

Boh oznamuje Noachovi, že príde potopa a zničí svet. S Noachom uzatvára dohodu, v ktorej mu sľúbi, že s celou rodinou budú zachránení. Išlo tu o veľa. Keby Boh nedodrжал to, čo sľúbil, potom by bol Noach zahynul spolu s ostatným svetom, bez ohľadu na to, čo by urobil.

Boh povedal, že uzavrie „zmluvu“ s Noachom. Vyjadruje vôľu sľub dodržať. Nie je to len nejaké rozmarné vyhlásenie. Vyplýva z neho určitá povinnosť, záväzok. Predstavte si, že Boh povedal Noachovi: „Pozri, svet skončí v hroznej potope. Môžem, ale aj nemusím ťa zachrániť. Zatiaľ rob to a to, a potom uvidíme. Nedávam ti však nijaké záruky.“ Takéto slová by sotva predstavovali istotu a zaslúbenia, ktoré sú obsiahnuté v samotnom slove zmluva.

APLIKÁCIA

- Vo svojej zmluve Boh zaslúbil Noachovi nielen záchranu, ale neskôr s ním uzavrel ešte ďalšiu zmluvu, kde sa zaviazal, že život na zemi už takto nezničí. V čom dávajú Božie „sľuby“ istotu do života tebe?

ZMLUVA S ABRÁMOM

¹ Hospodin povedal Abrámovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem! ² Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď požehnaním! ³ Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, preklajam. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ (1 Moj 12,1–3)

¹³ Hospodin povedal Abrámovi: „Dobre si uvedom, že tvoji potomkovia budú priselcami v cudzej krajine, zotročia ich a štyristo rokov budú s nimi zle zaobchádzať. ¹⁴ No ja budem súdiť aj národ, ktorému budú otročiť. Potom vyjdú s veľkým majetkom. ¹⁵ Ty však odídeš v pokoji k svojim predkom a pochovajú ťa v úctyhodnej starobe. ¹⁶ Vo štvrtom pokolení sa sem však vrátia, lebo doteraz nie sú dovŕšené viny Amorejčanov.“ ¹⁷ Keď zapadlo slnko a nastala hustá tma, objavila sa dymiaca pec a ohnivá pochodeň, ktorá prechádzala medzi rozpolenými čiastkami. ¹⁸ V ten deň uzavrel Hospodin zmluvu s Abrámom a povedal: „Tvojmu potomstvu dám túto krajinu od Egyptského potoka až po Veľkú rieku, rieku Eufrat...“ (1 Moj 15,13–18)

Čoho sa týkala zmluva, ktorú Boh uzavrel s Abrámom? Aký mala význam pre neho a tiež pre ľudstvo? (1 Moj 12,1–3; 15,13–18)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V prvej zaznamenanej správe o tom, že Boh sa zjavil Abrámovi (1 Moj 12,1–3), mu Boh prisľúbil, že s ním nadviaže úzky a trvalý vzťah. Priama zmienka o zmluve prichádza až neskôr. (1 Moj 15,4–21; 17,1–14) Zatiaľ mu Boh ponúka vzťah veľkého významu. Opakovaný prisľub toho, čo všetko Boh urobí, svedčí o hĺbke a veľkosti Božej ponuky.

Abrám dostal jeden jediný príkaz: „Vyjdi!“ Ním ho chcel Boh vyskúšať. Abrám poslúchol vierou, ale nie preto, aby sa sľúbené požehnanie mohli naplniť. Jeho poslušnosť bola odpoveďou viery na láskyplný vzťah, aký Boh túžil vytvoriť. Inými slovami, Abrám už veril v Boha, už Bohu dôveroval a už veril Božím zaslúbeniam. Inak by nikdy neodišiel od svojej rodiny a príbuzných, z krajiny, ktorú dostal do dedičstva a nešiel by na neznáme miesta. Jeho poslušnosť svedčila o jeho viere.

Abrám zistil, aký vzťah je medzi vierou a skutkami. Spasení sme vierou, ktorá sa prejavuje skutkami poslušnosti. Najprv prichádza zaslúbenie o spasení; potom nasledujú skutky. Aj keď bez poslušnosti nemôže existovať nijaké zmluvné spoločenstvo a požehnanie, poslušnosť je odpoveď viery na to, čo Boh už urobil. Takáto viera je ilustráciou princípu z 1 Jn 4,19: „My milujeme, lebo on (Boh) nás miloval ako prvý.“

- V súvislosti s týmto zmluvným zaslúbením Biblia pripomína, že Abrám uveril Hospodinovi. (1 Moj 15,6; Jk 2,21–22) Dokážeš mu aj ty dôverovať, hoci to, čo sľúbil, nutne nezodpovedá tomu, čo dnes vidíš okolo seba? Kedy je takáto „dôvera“ pre teba ťažká?

APLIKÁCIA

ZMLUVA S MOJŽIŠOM

² Boh oslovil Mojžiša a ubezpečil ho: „Ja som Hospodin. ³ Zjavil som sa Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi ako Všemohúci Boh. Svoje meno Hospodin som im však nedal poznať. ⁴ Uzavrel som s nimi aj zmluvu, že im dám Kanaán, krajinu, kde bývali ako cudzinci. ⁵ Počul som však aj nárek Izraelitov, ktorých zotročili Egypťania, a rozpamätal som sa na svoju zmluvu. ⁶ Preto povedz Izraelitom: „Ja som Hospodin. Ja vás vyvediem spod egyptského jarma, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás vystretým ramenom a tvrdými trestami. ⁷ Prijmem vás za svoj ľud a budem vaším Bohom. Poznáte, že ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvedie spod egyptského jarma. ⁸ Privediem vás do krajiny, o ktorej som so zdvihnutou rukou prisahal, že ju dám Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. Vám ju dám do vlastníctva. Ja som Hospodin.“
(2 Moj 6,2–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Po odchode z Egypta uzavreli Izraeliti na Sinaji zmluvu, ktorá úzko súvisí s vyslobodením z otroctva a s obetným systémom, ktorý Boh nariadil ako prostriedok zmierenia a odpustenia hriechov. Ako každá iná, aj táto zmluva bola zmluvou milosti. Boh ňou rozšíril milosť na svoj ľud.

V tejto zmluve sa z veľkej časti opakuje to, o čo šlo pri zmluve s Abrahámom:

1. Boh má k svojmu ľudu zvláštny vzťah (porovnaj 1 Moj 17,7.8 a 2 Moj 19,5.6)
2. Zaslúbenie o veľkom národe (porovnaj 1 Moj 12,2 a 2 Moj 19,6)
3. Požiadavka poslušnosti (porovnaj 1 Moj 17,9 a 1 Moj 19,5)

V súvislosti s vyslobodením z Egypta a zmluvou na Sinaji je v Biblickom komentári napísané: „Všimnite si poradie: Boh najprv zachraňuje Izrael a potom im dáva svoj zákon, aby ho dodržiavali. Také isté poradie platí aj pri evanjeliu. Najprv nás Kristus zachraňuje od hriechu, potom vkladá svoj zákon do nášho srdca.“ (1BC 602)

APLIKÁCIA ■ Čo robí Pán Boh preto, aby sme sa stali jeho ľuďom? (2 Moj 6,7) Cítiš sa byť súčasťou Božieho ľudu? Prečo? Čo to pre teba znamená?

NOVÁ ZMLUVA

³¹ Hľa, blíži sa čas, znie výrok Hospodina, keď uzavriem novú zmluvu s domom Izraela a s domom Júdu. ³² Nie takú zmluvu, akú som uzavrel s vašimi otcami, keď som ich chopil za ruku, aby som ich vyviedol z Egypta. Oni totiž moju zmluvu porušili, hoci som bol ich Pánom, znie výrok Hospodina. ³³ Toto však bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po týchto dňoch, znie výrok Hospodina. Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpišem ho do ich srdca. Budem im Bohom a oni budú mojim ľudom. ³⁴ Už sa nebudú navzájom poučovať a brat bratovi nebude hovoriť: „Poznajte Hospodina!“, lebo všetci ma budú poznať, od najmenšieho až po najväčšieho, znie výrok Hospodina, pretože im odpustím viny a na ich hriech nebudem viac spomínať. (Jer 31,31–34)

Táto stať je prvou starozmluvnou zmienkou o tom, čo nazývame „novou zmluvou“. Spomína sa v súvislosti s návratom Izraelitov z exilu, kde sa hovorí o pozhnaniach, ktoré od Boha dostanú.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Tak ako v predošlých prípadoch, aj tu je iniciátorom zmluvy Boh. On je aj ten, kto ju naplní svojou milosťou.

Všimnite si použité slová. Boh hovorí o sebe ako manželovi. Hovorí, že svoj zákon napíše do ich srdca. Používa pritom rovnaké slová, ako pri zmluve s Abrahámom. Bude ich Bohom a oni budú jeho ľudom. Zmluva nie je len obyčajnou dohodou, ktorá podlieha zákonom, ako to býva v dnešnom súdnictve. Ide tu o niečo viac.

1. Ako chce Boh dosiahnuť zmenu ľudského postoja? Jer 31,33

2. Čo podstatné sa tým zmení? Jer 31,34

V spomínanom texte jasne vidíme prvky milosti aj poslušnosti. Podobne to bolo aj v predošlých zmluvách. Boh im odpustí hriechy, Boh s nimi nadviaže vzájomný vzťah a Boh im udelí svoju milosť. A oni ho budú poslúchať; nie nejakou bezmyšlienkovitým, mechanickým, ale úprimne, pretože ho poznajú, pretože ho milujú a preto, že mu chcú slúžiť. V tom vlastne spočíva podstata zmluvného vzťahu – Boh hľadá svoj ľud a miluje ho.

■ Čo pre teba znamená, že zákon je napísaný do tvojho srdca? Ako sa to prejavuje v tvojom každodennom živote?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Jarmo, ktoré zaväzuje k službe, je Boží zákon. Veľký zákon lásky, zjavený v raji, oznámený na Sinaji a v Novej zmluve napísaný v srdci, zjednocuje človeka s Božou vôľou. Keby sme mali ísť podľa vlastných sklonov a podľa vlastnej vôle, padli by sme do osídíel satana a stali by sme sa jeho služobníkmi. Preto nás Boh obmedzuje svojou zvrchovanou, ušľachtitou a vznešenou vôľou. Chce, aby sme trpezlivo a rozvážne konali svoju povinnosť. Kristus ako človek sám niesol jarmo služby. Povedal: ‚Rád plním tvoju vôľu, môj Bože, a tvoj zákon v hĺbke srdca nosím.‘ (Ž 40,9) ‚Lebo som nezostúpil z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.‘ (Jn 6,38) Ježiš prišiel na zem trpieť a zomrieť z lásky k Bohu, z horlivosti pre jeho slávu i z lásky k padlému ľudstvu. Táto moc ovládala jeho život. Radí nám, aby sme túto zásadu prijali.“ (TV 226; CL 214)

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj strany 92–97; Na úsvite dejín strany 58–62. V knihe Proroci a králi strany 300–301, alebo Zo slávy do tieňa strany 268–269.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Porovnajte Božiu zmluvu uzavretú s Adamom, Noachom, Abrámom, Mojžišom a nami. V čom sa líšia? Čo majú naopak spoločné?
2. V bežnom živote je možné uzavrieť mnoho zmlúv s ľuďmi, ku ktorým nemáme žiadny vzťah. Pre Boha je však osobný aspekt zmluvy s nami veľmi dôležitý? Prečo?
3. Boh svoju zmluvu s ľuďmi prirovnal k celoživotnej zmluve manželov. V čom nám toto prirovnanie môže pomôcť lepšie pochopiť, o čo Bohu ide? Čo by sme však z takéhoto prirovnania nemali vyvodzovať?

ZHRNUTIE

Príchod hriechu narušil vzťah medzi Stvoriteľom a človekom. Boh chce, aby sa tento láskyplný vzťah obnovil. Preto s človekom uzatvára zmluvu. Táto zmluva predstavuje záväzný vzťah medzi Bohom a nami (podobne ako v manželstve) a zámer spasiť nás a viesť do súladu s Tvorcom. Iniciátorom tejto zmluvy je Boh, ktorý je motivovaný veľkou láskou k nám. Svojimi zaslúbeniami a činmi plnými lásky nás vedie k tomu, aby sme s ním boli opäť jedno.

NOACH – ZMLUVA PRE VŠETKY BUDÚCE POKOLENIA

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ale Noach našiel u Hospodina milosť. (1 Moj 6,8)

Baktérie sú organizmy príliš malé na to, aby sme ich videli voľným okom, bez mikroskopu. Jednoduchá, zvyčajne okrúhla baktéria nie je ani po 1000-násobnom zväčšení väčšia než hrot ceruzky. Ak jej vytvoríme vhodné podmienky na rast – primerané teplo, vlhko a výživu – začne sa veľmi rýchlo rozmnožovať. Niektoré baktérie sa rozmnožujú jednoduchým delením. Dospelá bunka sa jednoducho rozdelí na dve dcérske bunky. Keby delenie prebiehalo každú hodinu, jedna baktéria vyprodukuje za 24 hodín 18 000 000 nových baktérií. Po 48 hodinách by to boli stovky miliárd ďalších baktérií.

Tento mikroskopický jav výstižne ilustruje rýchly rast zla po páde do hriechu. Ľudské pokolenie, obdarované obrovským intelektom, „železným“ zdravím a dlhovekosťou, opustilo Boha a svoju výnimočnú zdatnosť a silu použilo na šírenie zla vo všetkých jeho formách. Baktérie môžeme zničiť slnečným svetlom, chemikáliami alebo vysokou teplotou. Čo však robiť s rýchlo sa šíriacim hriechom? Stúpajúci rast zla a vzbury sa Boh rozhodol zastaviť celosvetovou potopou.

Táto situácia tvorí pozadie biblickej správy o Božej zmluve s Noachom. Tá ľuďom ponúkala fyzické a duchovné oslobodenie a záchranu ľudského pokolenia.

OSNOVA ÚLOHY

1. Hriech: choroba predpotopného sveta (nedeľa)

1. Boží plán záchrany

- Noach: verný spolupracovník a misionár (pondelok)
- Božia zmluva o záchrane (utorok)
- Dúha ako potvrdenie tejto zmluvy (streda)
- Záchrana „ostatku“ (štvrtok)

PANDÉMIA HRIECHU

⁵ Hospodin videl, že ľudská zloba na zemi je veľká a všetko zmýšľanie ľudského srdca je ustavične naklonené len k zlu. (...) ¹¹ Zem však bola skazená pred Bohom a plná násilia. (1 Moj 6,5.11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na konci svojho stvoriteľského diela Boh povedal, že všetko bolo „veľmi dobré“. (1 Moj 1,31) Po príchode hriechu sa to však zmenilo – svet už nebude „veľmi dobrý“. Božie stvorenie bolo narušené hriechom a jeho neblahými následkami. Za Noachových dní dosiahol odboj voči Bohu obrovské rozmery; zlo zničilo ľudské pokolenie. Aj keď nám Biblia nepodáva detailné informácie, vzbura a previnenia sa tak rozšírili, že ani láskavý, trpezlivý a odpúšťajúci Boh to už nemohol tolerovať.

Ako sa mohlo zlo tak rýchlo rozšíriť? Pozrite sa na udalosti z predchádzajúcich kapitol (1 Moj 4–5) a premýšľajte, čo tejto tragickej udalosti predchádzalo.

Verše 1 Moj 6,5.11 sa neobjavili z ničoho nič. Niečo im predchádzalo. Tento strašný stav mal nejakú príčinu. Hriech a jeho dôsledky boli stále horšie a horšie. Jedno zlo viedlo k ďalšiemu. Hriech sa nepodobá rane, ktorá sa sama zahojí. Práve naopak, ak ho nikto nekontroluje, množí sa a zväčšuje. Nie je spokojný, kým všetko nenakazí a nezničí. Nemusíme sa ani ktovieako snažiť predstaviť si život pred potopou, aby sme pochopili, ako tento princíp funguje. Dnes to vidíme všade okolo nás.

Nie div, že Boh hriech nenávidí; nie div, že skôr či neskôr bude hriech vyhlađený. Boh lásky s ním nič iné nemôže urobiť.

Dobrou správou je, že aj keď Boh odstraňuje hriech, hriešnikov chce zachrániť. A práve o tom je táto zmluva.

APLIKÁCIA

- **Potvrdzujú aj tvoje skúsenosti rýchle šírenie hriechu? Je možné ho zastaviť? Ak nie, má zmysel sa vôbec snažiť o jeho „brzdzenie“?**

NOACH

⁸ Ale Noach našiel u Hospodina milosť. ⁹ Toto je Noachov príbeh: Noach bol spravodlivý a bezúhonný muž medzi svojimi vrstovníkmi. Noach chodil s Bohom. (1 Moj 6,8,9)

Čo podľa vás znamená, že Noach bol:

- „muž spravodlivý“
- „bezúhonný“ (dokonalý)
- a že „chodil s Bohom“? Ako taký život vyzerá?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Niet pochyb, že Noach bol muž, ktorý mal veľmi úzky vzťah s Bohom. Bol to človek, s ktorým mohol Boh spolupracovať, ktorý Boha poslúchal a dôveroval mu. Preto ho Boh mohol použiť na splnenie svojho zámeru a preto ho Peter v Novej zmluve nazval „zvestovateľom (kazateľom) spravodlivosti“. (2 Pt 2,5)

Slovo milosť sa v tomto texte vyskytuje v Písme prvýkrát. Je zrejmé, že má rovnaký význam ako v Novej zmluve, kde vyjadruje milosrdnú, nezaslúženú Božiu priazeň voči hriešnikom. Musíme si preto uvedomiť, že nech bol akokoľvek „spravodlivý“ a „bezúhonný“, stále bol hriešnik, ktorý potreboval nezaslúženú priazeň svojho Boha. V tomto zmysle sa Noach nelíši od nikoho z nás, ktorí úprimne túžime nasledovať svojho Pána.

- „Spravodlivý, bezúhonný a chodiaci s Bohom“. Ako by to mohlo platiť aj o tebe? V čom konkrétne cítiš potrebu Božej milosti?

APLIKÁCIA

ZMLUVA S NOACHOM

A postavím svoju zmluvu s tebou, a vojdeš do korábu ty i tvoji synovia i tvoja žena i ženy tvojich synov s tebou. (1 Moj 6,18; ROH)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V tomto verši nachádzame základy biblickej zmluvy, ktorú Boh uzavrel s ľudstvom: Boh a človek spolu uzavreli dohodu. Je to veľmi jednoduché.

Zmluva však zahrnuje viac prvkov. Predovšetkým je to prvok poslušnosti zo strany človeka. Boh hovorí Noachovi, že on a jeho rodina vstúpia do korábu. Svoju časť zmluvy musia splniť. Keby to neurobili, zmluva by prestala platiť. A keď je zmluva neplatná, sú stratení, pretože výhody zmluvy môžu využívať len vtedy, keď zmluva platí a rešpektuje sa.

Prečo Boh zdôrazňuje, že je to jeho zmluva? (v.18; ROH) V čom by bol rozdiel, keby ju nazval „našou zmluvnou dohodou“?

Zmluva vyjadruje jedinečný vzťah medzi Bohom a človekom. Boh zmluvou s Noachom opäť prejavuje svoju milosť. Ukazuje, že je iniciatívny a chce zachrániť ľudské bytosti od následkov ich hriechov. Na túto zmluvu sa nesmieme pozeráť ako na spojenie dvoch rovnocenných, vzájomne závislých „partnerov“. Mohli by sme povedať, že aj Boh touto zmluvou „získava“. Je to však niečo úplne odlišné, než čo získavajú ľudia. Jeho „zisk“ spočíva v tom, že tým, ktorí ho milujú, dá večný život – dar, ktorý ho niečo stál. (Iz 53,11) Nechce nám to však povedať, že Boh získava rovnakým spôsobom ako my aj tie isté výhody, ktoré zo zmluvy vyplývajú pre nás. On je záchranca, my zachránení!

Predstavte si takúto situáciu: Námorník spadne počas búrky z lode do vody. Nieкто na palube kričí, že mu hodí do vody záchranné lano a vytiahne ho. Námorník vo vode však musí súhlasiť, že splní svoju časť tejto „dohody“ – to znamená, že sa lana chytí a bude sa ho pevne držať.

APLIKÁCIA

- Na čom by podľa teba mal byť založený vzťah k Bohu, aby zmluva s ním mala význam?

DÚHA – ZNAMENIE ZMLUVY

¹² Boh povedal: „Toto je znamením zmluvy, ktorú uzatváram medzi mnou a vami a všetkými živými tvormi, čo sú s vami, pre všetky budúce pokolenia: ¹³ Svoju dúhu som položil na oblak, aby bola znamením zmluvy medzi mnou a zemou. ¹⁴ Kedykoľvek nahromadím mračná nad zemou a na oblaku sa ukáže dúha, ¹⁵ rozpomeniem sa na svoju zmluvu medzi mnou a vami a všetkými živými tvormi; voda už nebude potopou na zničenie všetkých živých tvorov. ¹⁶ Keď sa na oblaku ukáže dúha, pozriem na ňu a rozpomeniem sa na večnú zmluvu medzi Bohom a každým živým tvorom na zemi.“ ¹⁷ Boh povedal Noachovi: „Toto je znamenie zmluvy, ktorú som ustanovil medzi mnou a každým živým tvorom na zemi.“ (1 Moj 9,12–17)

Len málo prírodných úkazov je krajších ako dúha. Kto by si nepamätal od údivu a prekvapenia doširoka otvorené detské očka pri pohľade na krásne farby dúhy na oblohe? Akoby to bola nejaká tajomná brána do neba. Aj nám dospelým sa neraz zatají dych pri pohľade na nezvyčajne krásnu súhrnu farieb na oblohe. Nie div, že aj dnes sa dúha neraz používa ako symbol rôznych vecí, a to od politických organizácií, kultov, rockových skupín až po cestovné kancelárie. Z fyzikálneho hľadiska dúha vzniká odrazom a lomom slnečných lúčov v daždi. Tento nádherný oblúk jemných farieb sa dodnes dotýka citlivých strún nášho srdca a mysle.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo Boh vybral práve symbol dúhy? Čo ľuďom mala pripomínať? 1 Moj 9,12–17

Boh dal dúhu ako znamenie „svojej zmluvy“. Je zaujímavé, že používa slovo „zmluva“, pretože tu je použitá v inom zmysle než na ostatných miestach. Na rozdiel od zmluvy s Abrahámom alebo zmluvy z vrchu Sinaj nie sú v tomto prípade uvedené nijaké konkrétne záväzky vyplývajúce pre tých, ktorým má táto zmluva priniesť úžitok. Božie slová sú adresované „všetkým živým tvorom zo všetkého tela“. (v. 15) Je to zmluva „pre všetky budúce pokolenia“. (v. 12) Božie slová sú univerzálne a týkajú sa všetkých bez ohľadu na to, či sa niekto rozhodne Boha poslúchať, alebo nie. V tomto zmysle sa výraz „zmluva“ nepoužíva na nijakom inom mieste Biblie. V ostatných prípadoch sa dotýka vzťahu medzi Bohom a človekom.

- Aký význam má pre teba dnes, v 21. storočí, keď vidíš na oblohe dúhu? Vnímaš ju len ako prírodný jav? Alebo len ako pripomienku dávneho príbehu? Alebo pre teba do súčasného sveta prináša nejaké posolstvo?

APLIKÁCIA

„...OSTAL IBA NOACH“

Boh zahubil všetky bytosti, čo boli na povrchu zeme: ľudí, dobytok, plazy a nebeské vtáctvo. Všetko bolo vyhubené zo zeme, ostal iba Noach a to, čo bolo s ním v korábe. (1 Moj 7,23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V tomto verši nachádzame prvú zmienku o koncepte „ostatku“ v Písme. Výraz „ostal“ pochádza z ďalšieho slova, ktorého koreň (šar) je v Starej zmluve použitý na miestach, kde sa hovorí o Božom ostatku.

„A Boh ma poslal pred vami položiť vám stranou *zbytok* na zemi a zachovať vám ho pri živote. Bolo to na veľkú záchranu.“ (1 Moj 45,7; ROH)

„Kto *zostane* na Sione a kto prežije v Jeruzaleme, bude sa volať svätým. Všetci, čo sú zapísaní v Jeruzaleme pre život.“ (Iz 4,3)

„A stane sa toho dňa, že Pán po druhej priloží svoju ruku, aby si dobyl *ostatok* svojho ľudu, ktorý ponechaný súc pozostane...“ (Iz 11,11; ROH)

Vo všetkých týchto prípadoch slová, vyznačené kurzívou, súvisia s výrazom „ostal“ z 1 Moj 7,23.

Ako rozumieš na základe hore uvedených veršov slovu ostatok?

Ako súvisí zmluva s myšlienkou ostatku?

Pri potope sa Stvoriteľ sveta stal aj Sudcom sveta. S blížiacim sa celosvetovým súdom vznikla otázka, či bude zničený všetok život na zemi, vrátane všetkých ľudí. Ak nie, kto zostane a prežije?

V tomto prípade to bol Noach so svojou rodinou. Noachova záchrana úzko súvisela so zmluvou, ktorú s ním Boh uzavrel. Jej pôvodcom a vykonávateľom bol láskavý a milostivý Boh. Akokoľvek dôležitá bola jeho spolupráca s Bohom, prežili len vďaka tomu, čo pre nich Boh urobil. Bez ohľadu na zmluvné záväzky a na to, ako verne a usilovne ich Noach splnil, jeho jedinou nádejou bola Božia milosť.

APLIKÁCIA

- **Aj v posledných dňoch bude mať Boh svoj ostatok. Ako rozumieš jeho poslanie vo svetle príbehu o Noachovi? Bol to človek dokonalý? Aký bol jeho vzťah k druhým? Izoloval sa od nich, alebo im slúžil? V čom ťa môže inšpirovať?**

PODNETY NA ŠTÚDIUM

„Dúha, prírodný fyzikálny jav, bola vhodným symbolom Božieho zaslúbenia už nikdy nezničiť zem potopou. Vzhľadom na to, že klimatické podmienky zeme boli po potope úplne odlišné, dážď vo väčšine častí sveta nahradil predošlú blahodarnú rosu, zavlajújúcu zem. Bolo však potrebné niečo, čo vždy, keď začne pršať, zaženie strach človeka. Duchovným pohľadom vidíme v tomto prírodnom úkaze Božie zjavenie seba. (Rim 1,20) Dúha je pre veriaceho dôkazom toho, že dážď prinesie požehnanie, nie celosvetovú skazu.“ (1BC 265)

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj kapitoly „Potopa“ a „Po potope“, str 61–75, alebo v knihe Na úsvite dejín kapitoly „Potopa“ a „Nový začiatok“, str. 38–48.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Aký bol podľa teba hlavný dôvod pre uvedenie potopy?
2. Noach varoval pred blížiacou sa záhubou. Cieľom jeho výstrah bolo pomôcť ľuďom uvedomiť si svoj problém, aby mohli byť zachránení. Akú úlohu má mať „ostatok“ v závere dejín?
3. Prečo často „ľudia viac milujú tmu ako svetlo“? Jn 3,19; 12,42.43

ZHRNUTIE

Zmluvy, ktoré Boh uzavrel s Noachom, sú prvé jasne vyjadrené zmluvy v Biblii. Zjavujú jeho láskavý záujem o ľudskú rodinu a jeho túžbu vstúpiť do spásneho vzťahu s nimi. Boh opätovne potvrdil svoju zmluvu s Noachom. Záväzok, ktorý z nej pre Noacha vyplýval, ho chránil pred všeobecným odpadnutím. Táto zmluva predstavovala pre neho a celú jeho rodinu záchranu pred pustošiacim súdom potopou.

„Toto znamenie (dúha) na oblakoch je symbol Božej milosti a dobroty k človeku. Slúži na to, aby sa utvrdila viera všetkých a upevnila ich dôvera v Boha. Napriek tomu, že Boh dopustil, aby bola zem zničená potopou, ešte stále ju zahrňuje svojím milosrdenstvom.“ (SR 7)

Týždeň od 18. do 24. apríla 2021

ABRÁM – VEČNÁ ZMLUVA

ZÁKLADNÝ VERŠ

Zmluvu medzi mnou a tebou a tvojím potomstvom vo všetkých pokoleniach robím večnou zmluvou, že budem tvojím Bohom i Bohom tvojho potomstva. (1 Moj 17,7)

Pamätáte si z detstva chvíle, keď ste mali zápal pľúc či chrípku? Za dlhých, v horúčke prebdených nocí ste v slabom svetle nočnej lampy videli z polospánku mamu alebo otca sedieť v kresle vedľa postele, pripravených kedykoľvek vám pomôcť. Rodičia boli vždy pri vás, premýšľali o príčine vašej choroby a hľadali liek, ktorý by vám opäť vrátil zdravie.

Práve tak, obrazne povedané, Boh sedel vedľa hriechom nakazeného sveta, keď sa po potope nad ľudstvom začala opäť rozprestierať morálna tma. Túžil po tom, aby zomierajúcemu ľudskému pokoleniu mohol vrátiť duchovné zdravie. Preto povolal Abráma. Prostredníctvom svojho verného služobníka chcel založiť národ, ktorému by mohol zveriť poznanie seba. Boh vtedy uzavrel s Abrámom a jeho potomstvom zmluvu, ktorá mala jasne vyjadriť podstatu Božieho plánu záchrany ľudstva od následkov hriechu. Pán Boh nemal v úmysle nechať svet napospas osudu. Tento týždeň sa teda pozrieme na to, ako práve táto zmluva vyjadrila ďalšie úžasné zaslúbenia.

OSNOVA ÚLOHY

1. Iniciátor zmluvy

- „Hospodin“ = Boh, ktorý je, bol a bude (nedeľa)
- „Boh všemohúci“ (pondelok)

2. Príjemca zmluvnej ponuky: **Abrám** (utorok)

3. Obsah zmluvy

- Jej tri etapy (streda)
- Záväzky, ktoré z nej plynú (štvrtok)

INICIÁTOR ZMLUVY – „HOSPODIN“

Potom mu povedal: „Ja som Hospodin, ktorý som ťa vyviedol z chaldejského Úru, aby som ti dal do vlastníctva túto krajinu.“ (1 Moj 15,7)

Mená sa niekedy podobajú obchodným značkám. Často sa stáva, že keď počujeme nejaké meno, automaticky ho spojíme s určitými vlastnosťami. Ktoré povahové črty sa vám vynoria v myslí napríklad pri týchto menách: Albert Einstein, Martin Luther King, Gándhí, alebo Tabita? Každé z nich sa spája s určitými vlastnosťami a ideálmi.

V biblických časoch pripisovali obyvatelia Blízkeho východu menám veľký význam. „Hebreji vždy vnímali meno ako vyjadrenie buď individuálnej vlastnosti jeho nositeľa, alebo myšlienky a emócie toho, kto meno dával, či okolnosti, za akých bolo meno dané.“ (1BC 523)

Keď Boh prvýkrát vstúpil do zmluvného vzťahu s Abrámom, predstavil sa mu pod menom, ktoré hebrejský text vyjadruje písmenami JHVH. (Keďže ho po stáročia Židia z úcty radšej nevysslovovali, nepoznáme dnes s istotou jeho výslovnosť – snáď *Jahve* či *Jehova*.)

Toto meno, ktorým sa Boh predstavil, sa v Starej zmluve vyskytuje 6 828-krát. Zdá sa, že nejde o nejaké „tajuplné“ či „magické“ meno, ale o vyjadrenie toho, akým Bohom je. Je zrejmé, že v hebrejčine je toto meno odvodené od slovesného koreňa *h-j-h*, čo znamená „byť“. V tomto prípade by mohlo popisovať toho, ktorý je „Večný“, stále a skutočne „Existujúci“, na rozdiel od pohanských bohov, ktorí existujú len v predstavách svojich uctievačov.

Výraz „Hospodin“, ktorý aj dnes pre Boha používa väčšina Biblií, pôvodne znamenal „Pán“ a zodpovedal tomu, ako je Boh (JHVH) označovaný v gréckom preklade Starej zmluvy (grécke *kyrios* tiež znamená „Pán“). Aj toto slovo má vyjadrovať jeho veľkosť a jedinečnosť v porovnaní s kýmkoľvek a čímkoľvek.

Keď neskôr Boh osloví Mojžiša, bližšie mu vysvetlí význam svojho symbolického mena: „SOM, KTORÝ SOM.“ Tým chce vyjadriť realitu svojej nepodmienennej existencie a poukázať na trvalú existenciu svojej vlády – on je Pánom od minulosti, cez prítomnosť až po budúcnosť.

Keď Boh uzatváral svoju zmluvu s Abrámom, chcel, aby poznal jeho meno, pretože toto meno vyjadrovalo jeho totožnosť, podstatu a charakter. Vyjadrovalo, kto do tejto zmluvy vstupuje

- Aké predstavy vo vás vyvoláva meno Hospodin (JHVH)? Čo ti pripomína toto meno – lásku, dobrotu a starostlivosť, alebo strach, prísnosť a trest?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

INICIÁTOR ZMLUVY – „BOH VŠEMOHÚCI“

¹ Keď mal Abrám deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Hospodin a povedal: „Ja som El-Šaddaj, chod' stále predou mnou, buď' bezúhonný.“ ² Uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou a veľmi ťa rozmnožím.“ ³ Abrám padol na tvár a Boh mu povedal: ⁴ „Toto je moja zmluva s tebou: Staneš sa otcom mnohých národov.“ ⁵ Už sa nebudeš volať Abrám, tvoje meno bude Abrahám, lebo som ťa určil za otca mnohých národov. ⁶ Preveľmi ťa rozmnožím a urobím z teba národy a vyjdú z teba aj králi. (1 Moj 17,1–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Hospodin sa niekoľkokrát zjavil Abrámovi už predtým. (1 Moj 12,1,7; 13,14; 15,1,7) V uvedenom verši čítame, že sa mu zjavuje opäť a tentoraz sa mu predstavuje ako „Boh všemohúci“ (hebr. *El-Šaddaj*). S týmto označením sa v biblickom kontexte stretávame len v 1 Mojžišovej knihe a v knihe Jób. Meno „Boh všemohúci“ pravdepodobne vyjadruje kontrast medzi mocou a silou Boha a slabosťou a krehkosťou ľudstva.

Prečo Pán Boh v tejto chvíli pripomína Abrámovi práve svoju moc a silu? 1 Moj 17,1–6

S tým istým menom sa neskôr stretávame aj v 1 Moj 28,3, kde Izák požehnáva Jáкова týmito slovami: „Kiež ťa Boh Všemohúci požehná, urobí plodným a rozmnoží, aby si sa stal spoločenstvom národov.“ Podobné zaslúbenie nachádzame aj v 1 Moj 35,11: „Som Boh Všemohúci. Plod' a množ sa! Z teba povstane národ, ba spoločenstvo národov. Aj králi vzídu z tvojich bedier“ a 49,25: „Kiež ti pomáha Boh tvojho otca! Kiež ťa žehná Všemohúci požehnaním nebies zhora...“

Všetko sú to state, ktoré hovoria o Božej štedrosti a veľkorysosti: Boh je silný a mocný; je to Boh nevyčerpatelného bohatstva, o ktoré sa chce podeliť s tými, ktorí ho vo viere a poslušnosti hľadajú. Takýto je Boh, ktorý chcel uzavrieť zmluvu s Abrámom.

APLIKÁCIA ■ Aký význam má pre teba vedomie, že sa tvoj Otec nazýva tiež „Boh všemohúci“?

PRÍJEMCA ZMLUVY – ABRÁM/ABRAHÁM

⁴Toto je moja zmluva s tebou: Staneš sa otcom mnohých národov. ⁵ Už sa nebudeš volať Abrám, tvoje meno bude Abrahám, lebo som ťa určil za otca mnohých národov. (1 Moj 17,4.5)

Nielen Božie mená majú svoj teologický a duchovný význam. Meno človeka na starovekom Blízkom východe neslúžilo len ako spôsob identifikácie. U starovekých Semitov mali mená silný duchovný zmysel. Všetky semitské mená mali svoj význam. Obyčajne sa skladali z nejakého slovného zvratu alebo krátkeho výroku, ktorý obsahoval určité pranie alebo vyjadroval vďačnosti rodičov. Napríklad Daniel znamená „Boh je sudca“, Joel znamená „Jahve je Boh“, Nátan znamená „dar od Boha“.

Práve preto, že sa menám pripisoval taký veľký význam, často sa menili, aby tak vyjadrili radikálnu zmenu v živote jeho nositeľa.

Vyhľadaj si nasledujúce verše. Prečo došlo v týchto situáciách k zmene mien?

1 Moj 32,28

1 Moj 41,45

Dan 1,7

V istom zmysle aj moderný človek pochopí, prečo je také dôležité, ako niekoho voláme. Môže to mať slabý, ale aj silný účinok. Ak niekoho stále volajú „hlupák“ alebo „darebák“, skôr či neskôr to ovplyvní spôsob, ako sa bude pozeráť na seba samého. Ak niekomu dáme určité meno, a potom mu ho zmeníme, je možné, že to ovplyvní nielen jeho pohľad na seba samého, ale aj jeho skutky. V súvislosti s tým nie je také ťažké pochopiť, prečo chcel Boh zmeniť Abrámovu meno na Abrahám. Abrám znamená „vznešený otec“. Boh mu zmenil meno na Abrahám, čo znamená „otec množstva“. Keď si všimneme Božie zaslúbenie: „Urobím ťa nadmieru plodným a vytvorím z teba národy; i králi vyjdú z teba“ (1 Moj 17,6), lepšie pochopíme zmysel tejto zmeny. Azda mu Boh chcel takto pomôcť veriť zaslúbeniu a zmluve, ktorú s ním uzavrel. (Pamätajme, že toto zaslúbenie dostal 99-ročný muž, ktorého manželka bola neplodná.) Skrátka, Boh to urobil preto, aby posilnil Abrahámovu vieru v zaslúbenia, ktoré dostal.

■ **Keby si mal možnosť, aké meno by si si vybral pre seba? Také, ktoré by vystihovalo to, kým si a čo si prežil?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

TRI ETAPY ZMLUVY

¹ Hospodin povedal Abrámovi: „Odíd' zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem! ² Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Bud' požehnaním!“ (1 Moj 12,1,2)

⁹ On mu odpovedal: „Prines mi trojročnú jalovicu, trojročnú kozu, trojročného barana, hrdličku a holúbka!“ ¹⁰ Keď to všetko priniesol, rozpolil to a jednu polovicu položil naproti druhej. (...) ¹³ Hospodin povedal Abrámovi: „Dobre si uvedom, že tvoji potomkovia budú príšelcami v cudzej krajine, zotročia ich a štyristo rokov budú s nimi zle zaobchádzať...“ (...) ¹⁷ Keď zapadlo slnko a nastala hustá tma, objavila sa dymiaci pec a ohnivá pochodeň, ktorá prechádzala medzi rozpolenými časťkami. ¹⁸ V ten deň uzavrel Hospodin zmluvu s Abrámom... (1 Moj 15,9,10,13,17,18)

¹ Keď mal Abrám deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Hospodin a povedal: „Ja som El-Šaddaj, chod' stále predou mnou, bud' bezúhonný. ² Uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou a veľmi ťa rozmnožím.“ ³ Abrám padol na tvár a Boh mu povedal: ⁴ „Toto je moja zmluva s tebou: Staneš sa otcou mnohých národov. ⁵ Už sa nebudeš volať Abrám, tvoje meno bude Abrahám, lebo som ťa určil za otca mnohých národov. ⁶ Preveľmi ťa rozmnožím a urobím z teba národy a vyjdú z teba aj králi. ⁷ Zmluvu medzi mnou a tebou a tvojím potomstvom vo všetkých pokoleniach robím večnou zmluvou, že budem tvojím Bohom i Bohom tvojho potomstva.“ (1 Moj 17,1–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boh svoju zmluvu Abrahámovi predstaví v troch etapách:

- 1 Moj 12,1,2: Tu nachádzame prvú z troch etáp Božieho zaslúbenia Abrámovi. Boh Abráma oslovuje, dáva mu príkaz a nakoniec zaslúbenie. Boh si ho z milosti vyvolil, aby sa stal prvou významnou postavou jeho zvláštnej zmluvy. Príkaz obsahuje skúšku úplnej dôvery v Boha. Zaslúbenie, hoci sa týka konkrétne Abrámových potomkov, nakoniec zahrnuje celé ľudské pokolenie (v. 3).
- 1 Moj 15,7–18: O niečo neskôr sa Boh Abrámovi zjavil znova. Každé z troch zvierat (krava, koza a baran) Abrám zabil, jeho telo rozpolil a obe polovice uložil v určitej vzdialenosti naproti sebe. Tí, ktorí vstupovali do zmluvy, mali prejsť pomedzi rozdelené časti; symbolicky tak sľubovali stálu poslušnosť podmienkam, na ktorých sa takýmto slávnostným spôsobom dohodli. Životy zvierat boli zárukou za životy účastníkov zmluvy. Takáto prax pretrvávala celé stáročia. Stretávame sa s ňou aj v dňoch proroka Jeremiáša.
- 1 Moj 17,1–14: Pri treťom zmluvnom „stretnutí“ je Abrámovi zmenené meno. Význam nového mena Abrahám podčiarkuje Božiu túžbu a zámer zachrániť všetkých ľudí. Výraz „mnohé národy“ zahrnuje židov i pohanov. Nová zmluva jasne hovorí, že pravými potomkami Abraháma sú tí, ktorí majú Abrahámovu vieru a ktorí sa spoliehajú na zásluhy zaslúbeného Mesiáša. (Pozri Ga 3,7,29.) Vidíme, že už vtedy chcel Boh spasť mnohých, nech žili kdekolvek.

APLIKÁCIA

- Prečítaj si slová prvého anjela v Zj 14,6,7. Čo má podľa teba toto posolstvo spoločné so zmluvou, ktorú Boh uzavrel s Abrahámom, a s jej zámerom?

ZMLUVNÉ ZÁVÄZKY

¹⁸ Abrahám sa bezpochyby stane veľkým a zdatným národom a v ňom budú požehnané všetky národy zeme. ¹⁹ Jeho som si vyvolil, aby prikázal svojim synom i všetkým svojim potomkom dbať na Hospodinovu cestu a konať podľa spravodlivosti a práva, aby Hospodin mohol splniť Abrahámovi všetko, čo mu slúbil. (1 Moj 18,18.19)

Z Biblie je úplne zrejmé, že zmluva je vždy zmluvou milosti, ktorou Boh pre nás robí to, čo by sme pre seba nikdy urobiť nemohli. Zmluva s Abrahámom nie je výnimkou.

Boh si vo svojej milosti vyvolil Abraháma za nástroj, prostredníctvom ktorého oznámi svetu plán spasenia. Naplnenie zmluvných zaslúbení však bolo podmienené Abrahámovou ochotou spravodlivo konať a vierou ho poslúchať. Keby Abrahám neposlúchol, Boh by ho nemohol použiť.

Text zaznamenaný v 1 Moj 18,18.19 ukazuje, v akom vzťahu sú milosť a zákon. Najprv je tu Božia milosť („*poznám ho*“), potom je Abrahám predstavený ako ten, kto bude aj so svojou rodinou Boha poslúchať. Z toho vyplýva, že viera a skutky spolu veľmi úzko súvisia. (Jk 2,17) Milosť je príčina, poslušnosť je prirodzený dôsledok a prejav vzťahu vďačnosti.

Z požehnaní, vyplývajúcich zo zmluvy, sa môžu zúčastnení tešiť len vtedy, ak splnia určité podmienky. Aj keď tieto podmienky nebolo potrebné určovať zmluvou, mali byť odpoveďou lásky, viery a poslušnosti. Mali odzrkadľovať vzťah medzi človekom a Bohom. Poslušnosť bola prostriedkom, vďaka ktorému mohol Boh svoje zaslúbenia naplniť.

Porušenie zmluvy neposlušnosťou je vzhľadom na vytvorený vzťah neverou. Dohodnuté podmienky sa jednoducho neplnia.

- **Prečo je podľa teba vo vzájomných vzťahoch dôležité rešpektovanie pravidiel? Ako konkrétne môže ich nerešpektovanie ovplyvniť tvoj vzťah s Bohom a ľuďmi?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Dúha zostane znamením Božieho zaslúbenia až do konca sveta, obriezka nie. Podľa apoštola Pavla obriezku dostal Abrahám ako znak spravodlivosti, ktorú prijal vierou v Boha. (Rim 4,11) Ako však stáročia plynuli, obriezka sa začalo vyjadrovať spasenie poslušnosťou zákona. V novozmluvnej dobe obriezka stratila svoj význam. Nahradila ju viera v Ježiša Krista, ktorá vedie k poslušnosti a zmene života. (Ga 5,6; 6,15 a 1 Kor 7,18.19) Skutočne „obrezaní“ sú tí, ktorí zo srdca uctievať Boha. (Fil 3,3; Rim 2,28.29)

„Mnohí sú dosiaľ skúšaní podobne ako Abrahám. Boh ich síce neoslovuje z neba, ale volá ich svedectvom svojho Slova a pôsobením svojej prozreteľnosti. Môžu počuť výzvu, aby sa zriekli pohody významného a blahobytného postavenia, aby opustili vzdelaných a užitočných spoločníkov, aby sa rozlúčili s príbuznými a šli cestou zdanlivo plnou sebazapierania, ťažkostí a obetí. Boh im pripravil určité dielo, pri ktorom by pohodlný život, vplyv priateľov a príbuzných mohli byť prekážkou rozvoja vlastností podstatne dôležitých pre Boží zámer. Povoláva ich z prostredia rôznych vplyvov a ľudskej podpory a vedie ich tak, aby cítili potrebu jeho pomoci, aby boli bezvýhradne závislí len od neho a aby sa im mohol sám zjaviť. Kto je ochotný prijať výzvu Božej prozreteľnosti, vzdať sa úspešného uskutočňovania predsavzatých zámerov a zrieknuť sa rodinných zväzkov? Kto sa odváži v novom poli ochotne a s pevným rozhodnutím konať dielo a pre Krista pokladať stratu za zisk? Kto sa k tomu odhodlá, ten má Abrahámovu vieru a bude mať s ním podiel na tej, nesmiernej hojnosti večnej slávy; s ktorou „utrpenia terajšej doby nie sú rovné.“ (PP 87)

Na doplnenie si môžeš v knihe Patriarchovia a proroci prečítať kapitolu „Vyvolenie Abraháma“, str. 86–91; Na úsvite dejín kapitola „Abrahám“, str. 54–58. A v knihe Skutky apoštolov kapitolu „Žid a pohan“ str. 115–122; Poslovia nádeje kapitola „Židia a pohan“ str. 109–117.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Aký je podľa vás vyvážený vzťah medzi vierou a skutkami? Môže existovať jedno bez druhého? Ak nie, prečo?
2. Čo znamená mať Abrahámovu vieru?
3. Používa Pán Boh aj dnes podobné výzvy, aké adresoval Abrahámovi?

ZHRNUTIE

Boh pozval Abráma, aby spolu prežívali jedinečný priateľský vzťah. Zmyslom ich zmluvy bolo predstaviť Abrámovi (Abrahámovi) plán záchranu sveta, ktorý mal predstavovať ďalším ľuďom okolo seba.

ABRAHÁM – ŠTYRI VEĽKÉ ZASLÚBENIA

ZÁKLADNÝ VERŠ

A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta. (Mt 28,20)

Otec so svojou desaťročnou dcérou trávili prázdniny pri mori. Jedného dňa sa rozhodli, že si zaplavajú. Aj keď boli obaja dobrí plavci, v určitej vzdialenosti od brehu sa od seba vzdialili. Keď si otec uvedomil, že ich prúd odniesol na more, zakričal dcére: „Mária, idem na breh po pomoc. Ak sa unavíš, otoč sa na chrbát. Takto vydržíš plávať celý deň. Ja sa po teba vrátim.“

O nejaký čas už plavčíci a dobrovoľníci na loďkách brázdili po mori a hľadali malé dievčatko. Stovky ľudí na brehu, ktorí sa o tom dopočuli, s úzkosťou čakali, ako sa to skončí. Dievčatko našli po štyroch hodinách ďaleko od brehu. Plávalo pokojne na chrbte a vôbec sa nebálo. Jasot a slzy radosti privítali záchrancov, keď sa na breh vrátili so vzácnym nákladom. Dievčatko všetko prežívalo pokojne. Zdalo sa, že nechápe, čo sa vôkol neho deje. Povedalo: „Otec mi povedal, že na chrbte vydržím plávať celý deň a že príde po mňa. A tak som pomaly plávala a vznášala sa, pretože som vedela, že príde.“ (H. M. S. Richards)

Moc sľubu je úžasná! Tento týždeň sa sústredíme na zaslúbenia, ktoré dal Boh Abrahámovi a ktoré siahajú až do konca času.

OSNOVA ÚLOHY

V tejto úlohe sa budeme venovať štyrom zásadným zaslúbeniam, ktoré pre Abraháma vyplývali zo zmluvy, ktorú s ním uzavrel Boh.

- „Ja som tvoj štít!“ (nedeľa)
- „Z tvojho rodu vzíde Mesiáš!“ (pondelok, utorok)
- „Stane sa veľkým a zdatným národom“ (streda)
- „Tvoje meno zvelebím...“ (štvrtok)

„JA SOM TVOJ ŠTÍT“

¹ Po týchto udalostiach zaznelo Abrámovi vo videní Hospodinovo slovo: „Neboj sa, Abrám, ja som tvoj štít, tvoja hojná odmena.“ ² Abrám povedal: „Pán, Hospodin, čože mi dáš?! Ved' odchádzam bezdetný a dedičom môjho domu bude damaský Eliezer.“ ³ Abrám ešte dodal: „Ved' si mi nedal potomka a môj sluha, narodený v mojom dome, má byť mojím dedičom?“ (1 Moj 15,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo Pán Boh hovorí Abrámovi najprv „neboj sa“? Z čoho mohol mať Abrám strach? 1 Moj 15,1–3

Zvlášť zaujímavé v tomto verši sú Božie slová: „...ja som tvoj štít“. Osobné zámeno ukazuje na osobný charakter tohto vzťahu. Boh s ním nadviaže vzťah ako človek s človekom. Podobne to chce urobiť v prípade každého z nás.

Tu sa Boh prvýkrát v Biblii predstavuje ako „štít“. Je to jediné miesto, kde sa Boh sám takto nazýva. Na iných miestach Písma pisatelia používajú tento termín, keď hovoria o Bohu. (5 Moj 33,29; Ž 144,2)

Akým spôsobom je Boh naším štítom? Znamená to, že sa nám nestane nijaká nehoda alebo krivda? 1 Kor 10,13

„...Kristus sa o nás nezaujíma len príležitostne. Jeho záujem o nás je väčší než záujem matky o jej dieťa... Náš Spasiteľ nás vykúpil tým, že znášal utrpenie, žiaľ, hanu, potupu, týranie, výsmech, odmietnutie a smrť. Bdie nad tebou... Pod jeho ochranou sa budeš cítiť v bezpečí... Slabosť našej ľudskej prirodzenosti nám nebráni prísť k nebeskému Otcovi, pretože Kristus zomrel, aby sa stal naším prostredníkom.“ (SD 77)

APLIKÁCIA

- Zažil si už situácie, keď bol niekto vo svojom živote Bohu verný, a predsa prišiel o prácu, rozpadlo sa mu manželstvo, vážne ochorel alebo nečakane zomrel? Ako sa s tým vyrovnávaš? Ako funguje Boží „štít“? Pred čím nás chráni?

ZASLÚBENIE MESIÁŠA I.

Tvojho potomstva bude ako prachu zeme. Rozmnožíš sa na západ i na východ, na sever i na juh. V tebe a v tvojom potomstve budú požehnané všetky rody zeme. (1 Moj 28,14)

A ak ste Kristovi, ste Abrahámovo potomstvo a podľa prislúbenia dedičia. (Ga 3,29)

Boh povedal Abrahámovi, že v jeho potomstve budú požehnané všetky národy zeme. (1 Moj 12,3; 18,18; 22,18) Toto nádherné zmluvné zaslúbenie sa niekoľkokrát opakuje, a to preto, že zo všetkých zaslúbení je najdôležitejšie, najtrvalejšie a dáva zmysel všetkým ostatným zaslúbeniam. V istom zmysle je to zaslúbenie o vzostupe židovského národa, prostredníctvom ktorého Boh chcel, aby sa „všetky rody zeme“ dozvedeli o pravom Bohu a jeho pláne spasenia. V plnej miere sa však toto zaslúbenie naplnilo len v Ježišovi Kristovi, ktorý pochádzal zo semena Abrahámovho a ktorý na kríži zaplatil za hriechy všetkých rodov zeme.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako môžeme prijať požehnanie slúbené Abrahámovým potomkom?
Ga 3,29

Zaslúbenie o Spasiteľovi sveta je nepochybne najdôležitejším zo všetkých Božích zaslúbení. Sám Vykupiteľ sa stáva prostriedkom, pomocou ktorého sú splnené záväzky zmluvnej dohody a realizované jej ďalšie zaslúbenia. Všetci, Židia aj pohania, ktorí s ním nadviažu zmluvný vzťah, sú počítaní za členov Abrahámovej rodiny a dedičov zaslúbenia večného života v bezhriešnom svete, kde zlo, bolesť a trápenie už nikdy viac nepovstanú. (Ga 3,8.9.27–29) Poznáš lepšie zaslúbenie?

- Aké blízke je ti zaslúbenie dané Abrahámovi? Vnímaš ho skôr ako historický príbeh, ktorý nám je vzdialený, alebo ho dokážeš vnímať skutočne ako sľub, ktorý platí aj pre teba osobne?

APLIKÁCIA

ZASLÚBENIE MESIÁŠA II.

Vy ste však z neho v Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, spravodlivosťou a posvätením i vykúpením... (1 Kor 1,30)

Ale ako je napísané: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo a čo ani do ľudského srdca nevstúpilo, to pripravil Boh tým, čo ho milujú. (1 Kor 2,9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri našom včerajšom uvažovaní sme sa zamerali na to, že vrcholné „požehnanie“ pre celý svet, ktoré Boh zaslúbil Abrahámovi, priniesol jeho najvýznamnejší potomok, sám Ježiš. V čom však toto univerzálne požehnanie spočíva?

Čo je to nádherné, čo Boh pripravil pre človeka? (1 Kor 2,9) Čo všetko, podľa vás, priniesla Ježišova obeť tomuto svetu? Skúste si uvedomiť a pomenovať čo najviac dôsledkov jeho činu lásky.

O stave človeka Augustín povedal: „Tento náš život – ak je to vôbec vhodný názov pre tolké utrpenie – svedčí o tom, že pokolenie smrteľných ľudí je od samého začiatku odsúdené. Myslím predovšetkým na bezodnú priepasť neznalosti, ktorá je prameňom všetkých omylov a ktorá svojou temnotou pohlcuje Adamových synov do tej miery, že z nej nikto bez ťažkej námahy, sĺz a obáv nemôže uniknúť. A tak si človek obľúbil všetko to, čo je také zbytočné a zlé a čo prináša toľko žiaľu, trápenia, zármutku a strachu: nezmyselnú radosť z nezhôd, sporov a vojen; podvody, krádeže a lúpeže; bezcharakternosť a pýchu, nenávisť a ctižiadosť, vraždy a zabíjanie, krutosť a divokosť, zločinnosť a žiadostivosť; všetky nehanebné a nečisté vášne – smilstvo a cudzoložstvo, krvismilstvo a zvrátenosti a nespočítateľné množstvo ďalších nečistôt, ktoré sú príliš odporné, než aby sme sa o nich zmienili; svätokrádež a kacirstvo, rúhanie a krivé prisahy; hriechy voči našim susedom – ohováranie a podvádzanie, lož a falošné svedectvo, neúctu k ľuďom a majetku; nespravodlivosť na súdoch a množstvo ďalších nešťastí a chorôb, ktoré naplnili svet, a predsa ich človek prehliada.“

Aj keď bol tento citát napísaný pred viac než 1500 rokmi, mohli by sme ho aplikovať na súčasnosť. Bez ohľadu na to, aká je naša viera, presvedčenie a morálne povedomie, skôr či neskôr sa každý z nás stretne s tým, o čom hovoril Augustín a bude mnohým z toho do istej miery ovplyvnený. Je strašné, ako hlboko ľudstvo padlo.

Nech je však naša súčasná situácia akákoľvek, budúcnosť je jasná – a to vďaka tomu, čo Boh pre nás prostredníctvom života, smrti, vzkriesenia a veľkňazskej služby Ježiša Krista urobil. Je to definitívne naplnenie zmluvného zaslúbenia daného Abrahámovi, že v jeho potomstve budú požehnané všetky rody zeme.

APLIKÁCIA ■ Čo z toho, čo urobil Ježiš, má práve dnes pre teba najväčší význam? Čo ti aktuálne prináša najväčšiu radosť a povzbudenie?

„VEĽKÝ A ZDATNÝ NÁROD...“

Abrahám sa bezpochyby stane veľkým a zdatným národom a v ňom budú požehnané všetky národy zeme. (1 Moj 18,18)

Boh nesľúbil Abrahámovi len to, že v ňom budú požehnané všetky rody zeme. Hospodín mu tiež povedal, že sa stane „veľkým a mocným národom“. Toto zaslúbenie dostal muž, ktorého manželka bola vo veku, keď už nemohla mať deti. Aj keď Abrahám nemal potomstvo, dokonca ani syna, Boh mu sľúbil oboje.

Kým žil Abrahám, toto zaslúbenie sa v plnej miere nenaplnilo. Dokonca ani za života Izáka, ba ani Jáкова. Boh ho zopakoval Jákovovi a povedal mu, že sa to naplní v Egypte, no Jákob sa toho v skutočnosti nedožil. Nakoniec sa však zaslúbenie predsa len naplnilo.

Prečo chcel Boh urobiť z Abrahámovho potomstva zvláštny národ?
5 Moj 4,6–8

Aký plán mal tento národ naplniť? Iz 60,1–3

Z Písma je zrejмый Boží zámer. Prostredníctvom svedectva Izraela, ktorý by bol vďaka Božiemu požehnaní šťastným, zdravým a svätým ľudom, Boh chcel priviesť národy sveta k sebe. Tento národ mal byť príkladom toho, aké požehnanie prináša poslušnosť Bohu. Národy zeme by začali uctievať pravého Boha. Tak by sa pozornosť ľudstva upriamila na Izraelitov, na ich Boha a na Mesiáša, Spasiteľa sveta, ktorý sa objaví v ich strede.

„Izraeliti mali obsadiť celé územie, ktoré im určil Boh. Národy, ktoré nechceli uctievať pravého Boha ani mu slúžiť, sa mali z Kanaánu vystahovať. Boh však chcel, aby Izraeliti prejavovali jeho povahu a privádzali k nemu aj ostatných. Celému svetu mali oznámiť pozvanie evanjelia. Predobraznou obetnou službou mali vyvýšiť Krista pred všetkými národmi a každý, kto by ho prijal, mal žiť.“ (KP 230)

- **Aké paralely existujú medzi tým, čo chcel Boh vykonať prostredníctvom Izraela a čo chce vykonať prostredníctvom svojej cirkvi v súčasnosti? 1 Pt 2,9**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„TVOJE MENO ZVELEBÍM...“

Potom povedali: „Podme, vybudujme si mesto a vežu, ktorá svojím vrcholom bude siahať do neba! Tak sa preslávime a nerozptýlime sa po celej zemi.“
(1 Moj 11,4)

Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď poženáním! (1 Moj 12,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo sa Boh rozhodol dať Abrahámovi zvláštne požehnanie a urobiť jeho meno „veľkým“? 1 Moj 12,2

Aký je rozdiel medzi tým, čo si povedali obyvatelia Babylona a čo povedal Boh o Abrahámovi? 1 Moj 11,4

Aj keď sa plán spasenia zakladá na tom, čo Kristus urobil pre nás, my, ako prijímatelia Božej milosti, sme jeho súčasťou. Musíme sa rozhodnúť; dôležitú úlohu zohráva naše slobodné rozhodnutie. Dráma vekov, zápas medzi Kristom a satanom, ešte stále prebieha v nás aj prostredníctvom nás. Ľudia aj anjeli sledujú, ako sa tento zápas pre nás skončí. Kto sme, čo hovoríme a čo robíme – aj keď sa nám zdá, že sa to dotýka len nášho bezprostredného okruhu pôsobnosti – má následky, ktoré v určitom zmysle prenikajú do vesmíru. Svojimi slovami, skutkami, ba aj postojmi môžeme vzdať slávu Bohu, ktorý pre nás vykonal tak mnoho, alebo mu môžeme urobiť hanbu a zneuctiť jeho meno. Keď Boh povedal Abrahámovi, že zvelebí jeho meno, určite to nemyslel tak, ako keď svet hovorí o niekom slávnom. To, čo v Božích očiach robí „veľké“ meno, je charakter, viera, poslušnosť, pokora a láska k iným. Aj keď vo svete zvyčajne tieto vlastnosti nie sú potrebné na to, aby bol niekto slávny, svet by ich mal uznávať.

APLIKÁCIA

- Ako sa dnes meno niekoho stane známe a veľké? Ako ovplyvňuje postoj sveta náš pohľad na „veľkosť“ človeka?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Boh slúbil Abrahámovi nový domov. 1 Moj 12,1.

„Nebola to ľahká skúška, ktorou Abrahám prechádzal, a nežiadala sa od neho malá obeť... On však neváhal výzvu poslúchnuť. Pochybovačne sa nevyzvedal, či pôda zaslúbenej krajiny je úrodná, či má zdravé podnebie, či ponúknutý kraj má pôvabné okolie a či sú predpoklady tam zbohatnúť. Oslovil ho Boh a služobníkovi zostalo len poslúchnuť; pre neho bolo totiž najšťastnejším miestom na zemi to prostredie, kde ho chcel mať Boh.“ (PP 87)

Keď Abrahám vošiel do Kanaánu, zjavil sa mu Boh a jasne mu povedal, že krajinu, v ktorej sa zdržiava, dostanú jeho potomkovia. (1 Moj 12,7) Boh mu toto zaslúbenie zopakoval niekoľkokrát. (1 Moj 13,14.15; 15,18; 17,8; 35,12) Asi po štyristo rokoch sa toto zaslúbenie naplnilo. Boh oznámil Mojžišovi, že vyvedie Izraelitov z Egypta a povedie ich do zeme oplývajúcej mliekom a medom. Boh zopakoval toto zaslúbenie aj Jozuovi. (Joz 1,3) V Dávidových dňoch, aj keď nie v plnej miere, sa toto zaslúbenie naplnilo. (2 Sam 8,1–14)

Teraz si prečítaj Heb 11,9.10.13–16. Tieto verše nám ukazujú, že Abrahám spolu s ďalšími vernými patriarchami považoval Kanaán za symbol, predzvesť konečného domova Božieho vykúpeného ľudu. Ako potomkovia Abrahámovi vo viere si tiež musíme uvedomiť, že „tu nemáme trvalé mesto, ale hľadáme budúce“. (Heb 13,14) Istota budúceho života s Kristom nám pomáha pevne stáť v súčasnom svete zmien a zániku.

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj kapitoly „Abrahám v Kanaáne“ a „Skúška viery“, str. 92–110; Na úsvite dejín kapitoly „Abrahámov príklad“ a „Najťažšia skúška“, str. 58–71.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Ako môžu Božie zaslúbenia týkajúce sa budúcnosti ovplyvniť vieru človeka už dnes? 2 Kor 4,17.18; Mt 5,5
2. „Pravá veľkosť je výsledkom poslušnosti Božím prikázaniam a spolupráce na Božom zámere.“ (1 BC 293) Čo v tomto súvisi znamená poslušnosť a čo spolupráca?

ZHRNUTIE

Zaslúbenia. Aký veľký význam majú pre veriaceho človeka! Naplnia sa? Viera odpovedá ÁNO. Božie zmluvy sú večné. Aj keď Noach, Abrahám a Mojžiš zomreli, Božie zaslúbenia sa stále naplňujú. Ak sa rozhodneme otvoriť mu svoje srdce, jeho zaslúbenie o spasení platí aj pre nás.

Týždeň od 2. do 8. mája 2021

ABRAHÁMOVO POTOMSTVO

ZÁKLADNÝ VERŠ

Vy však ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo, aby ste oznámili veľké skutky toho, čo vás povolal z temnoty do svojho predivného svetla. (1 Pt 2,9)

„V istom malom meste sa hodiny vo výklade obchodu s klenotmi zastavili o trištvrte na osem. Mnohí obyvatelia sa orientovali práve podľa týchto hodín. V toto neobyčajné ráno obchodníci a ženy zbežne pozreli do výkladu a všimli si, že je len trištvrte na osem. Deti na ceste do školy boli prekvapené, že je tak málo hodín. Nemuseli sa tak ponáhľať. V ten deň mnohí meškali, a to len preto, že jedny malé hodinky vo výklade zastali.“ (C. L. Paddock)

Aké výstižné znázornenie toho, čo sa prihodilo starovekému Izraelu! Boh ho umiestnil „do stredu národov“ (Ez 5,5) – na križovatku troch kontinentov (Afrika, Európa a Ázia). Mali byť akýmisi duchovnými „hodinami“ sveta.

Podobne ako spomínané hodiny, aj Izrael sa v určitom zmysle „zastavil“. Nezlyhal však úplne. Boh má svoj malý, verný ostatok v každej generácii. Boli to napríklad Samuel, Ester, Eliáš, Rút, Dávid alebo Nehemiáš, ktorí vôkol seba šíрили pozitívny vplyv. V tejto úlohe sa sústreďme na identitu a poslanie Božieho pravého Izraela v každej dobe, vrátane tej našej.

OSNOVA ÚLOHY

- Vyvolený národ (nedeľa)
- Zaslúbená krajina – Boží dar (pondelok)
- Vernosť zmluve (utorok)
- Záchrana ostatku (streda)
- „Ak ste Kristovi, ste Abrahámovo potomstvo“ (štvrtok)

„HOSPODIN, TVOJ BOH, SI ŤA VYVOLIL...“

⁶ Lebo ty si svätý ľud Hospodinovi, svojmu Bohu. Teba si vyvolil Hospodin, tvoj Bôh, aby si mu bol ľudom zvláštneho vlastníctva nad všetky národy, ktoré sú na tvári zeme. ⁷ Nie preto, že by vás bolo viac ako ktoréhokolvek iného národa, prilnul k vám Hospodin a vyvolil si vás, lebo vás bolo menej od všetkých iných národov. ⁸ Ale preto, že vás miloval Hospodin a že zachoval prísahu, ktorú prisahal vašim otcom, vyviedol vás Hospodin silnou rukou a vyslobodil ťa z domu sluhov, z ruky faraona, egyptského kráľa. (5 Moj 7,6–8; ROH)

Niet pochyb o tom, že Boh si vyvolil hebrejský ľud, aby bol na svete jeho zvláštnym národom. Hebrejský pojem, ktorý tu je použitý môže znamenať ako „vzácné vlastníctvo“, tak aj „mimoriadny klenot“. Nezabudnime na to, že toto rozhodnutie bolo v plnej miere Božím činom, prejavom jeho milosti. Ľudia neurobili vôbec nič, čím by si milosť zaslúžili. Ani nemohli, pretože milosť dostávame ako nezaslúžený dar.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Okrem textu 5 Moj 7,6–8 si prečítajte tiež 16. kapitolu z knihy proroka Ezechiela, ktorý vyvolenie Izraela popisuje pomocou poetického obrazu. Ako na vás tieto myšlienky pôsobia? Čo sa z nich môžeme naučiť o Bohu, vyvolení a jeho milosti?

„Prečo si Hospodin vyvolil Izrael? Zostáva to pre nás záhadou. Bola to malá hŕstka ľudu bez veľkej kultúry a prestíže. Nemali nijaké výnimočné vlastnosti, ktoré by ich k tejto voľbe oprávňovali. Bol to výlučne Boží čin... Prvotná príčina tejto voľby spočíva v tajomstve Božej lásky. Skutočnosťou je, že Boh miloval Izrael a vyvolil si ho, čím rešpektoval svoje zaslúbenie dané otcom... Boh si ho vyvolil z lásky. Vyslobodil ho z egyptského otroctva a zjavil mu svoju moc. Kiež raz pochopí tieto významné skutočnosti a uvedomí si, že bol naozaj svätým a vzácnym ľudom. Akákoľvek snaha národa vzdať sa tohto vznešeného postavenia bola v tej najvyššej miere trestuhodná.“ (J. A. Thompson)

Izraeliti mali byť podľa Božieho plánu a zámeru kráľovským a kňazským pokolením. V hriešnom svete mali byť po morálnej aj duchovnej stránke kráľmi a premáhať ríšu hriechu. Ako kňazi mali prostredníctvom modlitby, chváľ a obetí viesť ľudí bližšie k Bohu. Ako prostredníci medzi Bohom a pohanmi mali byť radcami, kazateľmi a prorokmi; mali byť predstaviteľmi skutočného náboženstva a príkladom posväteného života.

- Hospodin si prial, aby mal Izrael medzi všetkými národmi jedinečné postavenie. Ako je možné udržať si vedomie jedinečnosti a neprepadnúť pritom pýche? Ako sa ti to darí v tvojom živote? Ako môžeme túto myšlienku aplikovať na vlastné cirkevné spoločenstvo?

APLIKÁCIA

„TVOJMU POTOMSTVU DÁM TÚTO ZEM“

¹¹ „Som Boh Všemohúci. Plod'a množ sa! Z teba povstane národ, ba spoločenstvo národov. Aj králi vzídu z tvojich bedier. ¹² Zem, ktorú som dal Abrahámovi a Izákovi, dám aj tebe; dám ju aj tvojmu potomstvu.“ (1 Moj 35,11.12)

¹ Ak budeš naozaj počúvať hlas Hospodina, svojho Boha, zachovávať a uskutočňovať všetky jeho príkazy, ktoré ti dnes dávam, Hospodin, tvoj Boh, ťa vyvýši nad všetky národy zeme. (...) ¹⁵ Ak ale nebudeš poslúchať hlas Hospodina, svojho Boha, ani zachovávať a uskutočňovať všetky jeho príkazy a ustanovenia, ktoré ti dnes dávam, doľahnú na teba všetky tieto kliatby a budú ťa prenasledovať. (5 Moj 28,1.15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zaslúbenie, že Boh dá svojmu ľudu – Izraelovi do dedičstva krajinu, bolo dané najprv Abrahámovi a potom zopakované Izákovi a Jákobovi. Spomína ho aj Jozef na smrteľnej posteli. (1 Moj 50,24) Boh oznámil Abrahámovi, že kým sa táto krajina stane vlastníctvom jeho potomstva, prejde „štyristo rokov“. (1 Moj 15,13.16) Toto zaslúbenie sa začalo naplňať v dňoch Mojžišových a Jozuových. Mojžiš pripomenul Boží príkaz: „Hľa, dal som vám túto krajinu! Vstúpte do nej a zaujmite krajinu...“ (5 Moj 1,8)

Aké podmienky zmluvy mali Izraeliti splniť? 5 Moj 28,1.15

Prvá časť 5 Moj 28 hovorí o požehnaní, ktoré Izrael dostane, ak sa bude riadiť podľa Božej vôle. Druhá časť opisuje zlorečenia, ktoré ho postihnú v opačnom prípade. Tieto zlorečenia boli „zväčša, aj keď nie úplne, jednoduchou prirodzenými následkami pôsobenia hriechu. ‚Pretože kto rozsieva pre svoje telo, z tela bude žať porušenie.‘ (Ga 6,8) Je to niečo podobné ako voda, ktorá keď neprúdi, stane sa stokou; alebo ako hodiny, ktoré ak nenatiahneme, po čase sa samy zastavia; alebo ako planý strom, ktorý aj keď vyrastie, neprináša dobré ovocie. Podobne je to aj s hriechom – postupuje, prináša ovocie a jeho ‚koniec je smrť.‘ (Rim 6,21).“ (The Pulpit Commentary)

Zem, kde mali Izraeliti žiť, bola Božím darom, ktorý si nijako nezaslúžili. Aj tak je však zrejmé, že tieto zaslúbenia o budúcej krajine boli podmienené. Boli súčasťou zmluvy. Izrael musel splniť svoju časť. Ak to neurobí, zaslúbená krajina im bude vzatá. (3 Moj 26,27–33) Sotva si vieme predstaviť, že by Boh mohol byť konkrétnejší.

APLIKÁCIA

- Aké podmienky pre nás stanovil Boh v zmluve, v ktorej nám zaslubuje večný život v jeho kráľovstve, v dokonalej „zaslúbenej zemi“? Ako týmito „podmienkami“ rozumieš vo svetle skutočnosti, že aj spasenie je nezaslúžený Boží dar, ktorý nie je odmenou za naše skutky?

VERNOŠ ZMLUVNEJ DOHODE

Oni však nepočúvali, ani nezbystrili sluch, ale každý kráčal v tvrdosti svojho zlého srdca. Splníť na nich všetky slová tejto zmluvy, ktorú som im dal, aby ju zachovávali, ale nerobili tak. (Jer 11,8)

V uvedenom texte Boh hovorí, že „uplatnil na nich všetky slová tejto zmluvy“. Tieto slová však majú negatívny ráz! Aj keď máme sklon myslieť si, že zmluva je ponuka niečoho dobrého, má to aj druhú stranu. Vidíme to pri Noachovi. Boh mu ponúkol niečo nádherné – záchranu pred skazou. Aby však Noach dostal zaslúbenia Božej milosti, musel poslúchnuť. Keby nebol poslúchol, naplnila by sa druhá časť zmluvy.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Porovnajete dnešný úvodný verš s textom 1 Moj 6,5, ktorý hovorí o stave ľudstva pred potopou. Môžeme nejakou ovplyvniť stav nášho srdca? Ako?

Nanešťastie, dejiny Izraela sa zväčša opakovali podľa nasledujúcej schémy: odpadnutie, Božie súdy, pokánie a určité obdobie poslušnosti. Len krátky čas, za vlády Dávida a Šalamúna, ovládali zaslúbenú krajinu v plnom rozsahu.

Prečítajte si, čo je o odpadnutí Izraela napísané v prorokovi Jeremiášovi: „Ak muž prepustí svoju ženu a ona odíde od neho a vydá sa za iného, či sa k nej ešte vráti? Nebola by krajina krajne znesvätená? Ty si však smilnila s mnohými druhmi, a máš sa vrátiť ku mne? – znie výrok Hospodinov... Ale ako žena neverne opúšťa svojho druhu, tak ste ma neverne opustili, dom Izraela – znie výrok Hospodinov.“ (Jer 3,1.20)

Tieto slová nám pripomínajú, že zmluva, ktorú chce Boh s nami uzavrieť, nie je len formálna právna dohoda medzi dvoma obchodníkmi, kde každý chce získať pre seba to najlepšie. Tento zmluvný vzťah je záväzný, taký záväzný a svätý ako manželstvo. To je dôvod, prečo Boh používa práve tento obraz.

Opadnutie Izraela však nemalo svoje korene v neposlušnosti, ale v prerušení osobného vzťahu s Bohom. Keď sa narušil vzťah, nasledovala neposlušnosť, ktorá im napokon priniesla trest.

- **Prečo tak ľahko upadáme do hriechu a neposlušnosti, keď náš vzťah s Bohom nie je v poriadku? Ako môžem pestovať a rozvíjať hlboký a láskyplný vzťah s Bohom?**

APLIKÁCIA

OSTATOK

Kto zostane na Sione a kto prežije v Jeruzaleme, bude sa volať svätým. Všetci, čo sú zapísaní v Jeruzaleme pre život... (Iz 4,3)

⁶ „V ten deň,“ znie výrok Hospodina, „pozbieram, čo kríva, zhromaždím, čo je zahnané a s čím som zle nakladal. ⁷ Z toho, čo kríva, urobím zvyšok a z toho, čo je zahnané, mocný národ.“ Hospodin bude kraľovať nad nimi na vrchu Sion odteraz až naveky. (Mich 4,6.7)

¹² Ponechám uprostred teba úbohý a biedny ľud, bude hľadať útočisko v Hospodinovom mene. ¹³ Zvyšok Izraela sa nebude dopúšťať neprávosti ani hovoriť lož; v ich ústach nebude ľsti. Budú sa pásť a odpočívať, a nik ich nevyplaší. (Sof 3,12.13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aká nádej vyplýva z horeuvedených veršov napriek stále sa opakujúcej schéme v dejinách Izraela – odpadnutie, Božie súdy, pokánie a obdobie poslušnosti?

Aj keď bol Boží plán so starovekým Izraelom kvôli ich neposlušnosti prekazeny, nikdy nebol úplne zmarený. Medzi burinou predsa len rastie aj niekoľko kvetov. Mnohí starozmluvní proroci hovorili o tomto vernom ostatku, ktorý si Boh zhromaždí.

Boh si vytvorí a zachová verný ostatok z rovnakého dôvodu, ako to bolo v prípade Izraela – použije ho ako svoj nástroj, aby rozhlásil „moju slávu medzi národmi“. (Iz 66,19) Takto sa ďalší pripoja k verným, aby „sa klaňali kráľovi Hospodinovi mocnosť“. (Zach 14,16)

Bez ohľadu na situáciu má Boh vždy svoj verný ľud, ktorý napriek odpadnutiu v radoch jeho vyvoleného ľudu, upevňuje „svoje povolanie a vyvolenie“. (2 Pt 1,10) Nech boli nedostatky národa ako celku akékoľvek, predsa sa našli takí, ktorí sa snažili – najlepšie ako mohli – dodržať svoju časť zmluvy. (1 Krľ 19,14–18) Aj keď často trpeli so svojím národom (príkladom je zajatie), v konečnom dôsledku budú mať podiel na zmluvnom zaslúbení – večnom živote.

Pred niekoľkými rokmi sa istá mladá žena vzdala svojej viery. Podľa jej slov bola znechutená hriechom, odpadnutím a pokrytectvom, ktoré videla v zbore. „Tí ľudia v skutočnosti neboli kresťanmi,“ zdôvodňovala svoje rozhodnutie.

APLIKÁCIA ■ Čas od času sa stáva, že ľudia sú takí sklamaní hriechom, odpadnutím či pokrytectvom, ktoré vidia u niektorých členov cirkvi, že sa rozhodnú nemať s ňou už nič spoločné. Cítí si sa niekedy podobne? Ako ti v takýchto chvíľach môže pomôcť vedomie, že Boh mal napriek problémom vo svojom „ľude“ vždy svoje verné deti?

DUCHOVNÝ IZRAEL

... ²⁶ lebo vierou ste všetci Božími synmi v Kristovi Ježišovi. ²⁷ Ved' všetci, čo ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli. ²⁸ Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je muž a žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi. ²⁹ A ak ste Kristovi, ste Abrahámovo potomstvo a podľa prislúbenia dedičia. (Ga 3,26–29)

Bez ohľadu na chyby a nedostatky starovekého Izraela, Boh sa nevzdal svojho plánu mať verný ľud, ktorý mu bude slúžiť. Stará zmluva v skutočnosti očakávala ten čas, keď Boh ustanoví duchovný Izrael, spoľahlivé telo veriacich – Židov a pohanov, ktorí budú hlásať evanjelium celému svetu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

**Na základe uvedených veršov sa zamyslíte nad nasledujúcimi otázkami:
O akom zaslúbení hovorí Pavol v 29. verši?**

Čo je kľúčovým prvkom, ktorý rozhoduje o tom, či sa človek stane dedičom týchto zaslúbení?

Čo znamená byť „jedno v Kristovi“?

Ako syn Abraháma sa Kristus, v určitom zmysle, stal dedičom zmluvných zaslúbení. Krstom nadobúdame Kristovu podobu a prostredníctvom neho získavame právo mať účasť na zaslúbeniach daných Abrahámovi. Všetko, čo Boh zaslúbil Abrahámovi, nachádzame v Kristovi a privlastňujeme si tieto zaslúbenia – a to nie kvôli národnosti, pôvodu alebo pohlaviu, ale prostredníctvom milosti, ktorú nám Boh udeľuje, ak mu veríme.

„Dar slúbený Abrahámovi a jeho potomstvu neznamenal len krajinu Kanaán, ale celú zem. Apoštol hovorí: ‚Ved' Abrahám ani jeho potomstvo nedostali prislúbenie, že budú dedičmi sveta skrze zákon, ale skrze spravodlivosť z viery‘ (Rim 4, 13). Písmo jasne hovorí, že zaslúbenia, ktoré dostal Abrahám, splní Kristus. Tí, čo patria Kristovi, sú ‚Abrahámovým potomstvom a podľa prislúbenia dedičmi‘ (Ga 3,29), dedičmi ‚neporušiteľného, nepoškvrneného a nevädnuceho dedičstva‘ (1 Pt 1,4) – zeme zbavenej kľatby hriechu.“ (PP 121) Toto zaslúbenie sa doslova naplní, keď budú svätí žiť na novej zemi naveky s Kristom.

- **Čo pre teba znamená vedomie, že sa vďaka Kristovi môžeš tiež stať „Abrahámovým potomkom“ a „dedičom“ toho, čo zaslúbil jemu a jeho národu? Čo z toho pre teba vyplýva?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Boh nehľadá na národnostné, rasové či triedne rozdiely medzi ľuďmi. On je Stvoriteľom celého ľudstva. Stvorením patria všetci ľudia do jednej rodiny a okrem toho ich zjednocuje aj vykúpenie. Kristus prišiel zboriť každú priehradu a dokorán pootvárať všetky chrámové priestory, aby každý človek mal voľný prístup k Bohu. Jeho láska je taká veľká, taká hlboká a taká plná, že preniká všade. Vyslobodzuje zo satanského vplyvu tých, ktorých nepriateľ svojimi zvodmi oklamal, a približuje ich k Božiemu trónu obklopenému dúhou zaslúbenia. Kristus nerobí rozdiel medzi Židom a Grékom, medzi otrokom a slobodným.“ (PK 198)

V knihe Proroci a králi odporúčame prečítať si úvod a kapitoly, „Nádej pohanov“, str. 197–203 a „Dom Izraela“ str. 373–382; Zo slávy do tieňa kapitoly „Dobrá sláva“ str. 175–181 a „Boží Izrael“ str. 333–342.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Boh oddelil Izrael od ostatných národov, aby bol jedinečným svätým spoločenstvom. Zároveň tu však mali byť pre druhých a s láskou im slúžiť.
2. Rovnakú myšlienku Nová zmluva aplikuje aj na kresťanskú cirkev. Ako je možné byť oddeleným a iným, a zároveň sa s druhými deliť o evanjelium? Ako nás v tom môže inšpirovať Ježišov život a služba?
3. Boh mal v izraelskom národe svojich verných bez ohľadu na to, koľko ľudí sa od neho odvrátilo. Príkladom môže byť napríklad doba proroka Eliáša. Čo je podľa vás ťažšie – zostať Bohu verný uprostred bezbožného prostredia alebo uprostred neverného spoločenstva kresťanov? Prečo?

ZHRNUTIE

Pravý Boží Izrael (či už pred alebo po smrti Ježiša Krista na kríži) je Izrael viery; tí, čo žijú v duchovnom, zmluvnom vzťahu s ním. Splňať poslanie Božích vyslancov znamená ponúkať svetu evanjelium o jeho zachraňujúcej milosti.

ZMLUVA NA SINAJI

ZÁKLADNÝ VERŠ

Sami ste videli, čo som urobil Egyptanom, ako som vás niesol na orľích krídlach a priviedol k sebe. (2 Moj 19,4)

Malý chlapec, ktorý mal siedmich súrodencov, utrpel úraz a musel ísť do nemocnice. Doma trpeli núdzu. Nikdy nemali plný pohár mlieka pre každého. Ak bol pohár plný, museli si ho aspoň dvaja rozdeliť. Ten, kto pil prvý, dával pozor, aby nevypil príliš veľa. Keď sa už v nemocnici uložil na svoju posteľ, sestrička mu doniesla plný pohár mlieka. Chvilu naň žiadostivo hľadel a potom sa spýtal: „Pokiaľ môžem vypiť?“ Sestrička mu s radosťou odpovedala: „Vypi to všetko, chlapče, len to vypi všetko!“ (H. M. S. Richards)

Prednosťou starovekého Izraela bolo plnými dúškami sa napiť z prameňa spasenia. Takú prednosť má každý z nás. Vyslobodenie Izraelitov z otroctva a útlaku, ktoré trvalo niekoľko storočí, bolo úžasným prejavom Božej milosti. Božia milosť sa rovnako podieľa aj na našom oslobodení od hriechu.

Zmluva, ktorú Boh uzavrel s Izraelom na Sinaji, bola jednoducho ďalším vyjadrením a obnovou zmluvného vzťahu, ktorý Boh nadviazal s patriarchami.

OSNOVA ÚLOHY

Tento týždeň budeme uvažovať o zmluve, ktorú Boh uzavrel s Izraelitmi na vrchu Sinaj, a jej význame ako pre nich vtedy, tak aj jej nadčasovom význame pre všetky Božie deti.

1. **Čo je Boh ochotný urobiť pre svoje deti**
 - Starieť sa o ne ako milujúci rodič (nedela)
 - Zaplatiť za ne výkupné (pondelok)
2. **Uzatvorenie zmluvy o tomto jedinečnom vzťahu (utorok)**
3. **Ľudská reakcia na Božiu ponuku**
 - Požiadavka dôvery a poslušnosti (streda)
 - Vedomie vlastnej nedostatočnosti (štvrtok)

NA KRÍDLACH ORLA

Sami ste videli, čo som urobil Egypťanom, ako som vás niesol na orlích krídlach a priviedol k sebe. (2 Moj 19,4)

⁹ Podielom Hospodina je jeho ľud, Jákob je jeho najdrahším dedičstvom. ¹⁰ Našiel ho v puste krajine, v púšti, kde pustota zavýja. Úzkostlivo sa oňho staral, chránil ho ako zrenicu oka. ¹¹ Ako orol bdie nad svojím hniezdom a nad mláďatom sa vznáša, rozprestrie krídla, zachytí ho a nesie na perutiach, ¹² tak aj Hospodin sám viedol svoj ľud, nebol s ním nijaký cudzí boh. (5 Moj 32,9–12)

³⁰ Hospodin, váš Boh, ktorý vás predchádza, bude sám bojovať za vás, ako to zjavne robil s vami v Egypte ³¹ a na púšti. Tam si videl, že Hospodin, tvoj Boh, ťa niesol po celej ceste, ktorou ste sa uberali, ako muž nosieva svojho syna, kým ste neprišli na toto miesto. (5 Moj 1,30.31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Izrael bol stáročia pod silným vplyvom egyptského pohanstva. Ich poznanie Boha, jeho vôle a dobroty bolo bezpochyby zahmlené.

Ako si ich mohol Boh opäť získať?

Najprv im chcel ukázať svoju lásku. Urobil to prostredníctvom skutkov vyslobodenia. Chcel, aby na jeho zmluvnú ponuku odpovedali láskou. Preto im na Sinaji najprv pripomína svoje činy milosti.

Ako sa v úvodných biblických textoch (2 Moj 19,4; 5 Moj 32,9–12; 5 Moj 1,30.31) predstavuje Boh svojmu ľudu? Prečo používa takéto prirovnanie? Čo im tým chcel povedať?

Tieto ilustrácie svedčia o tom, že Boh pamätá na to, akí sme bezmocní. „Ako sa otec zmilúva nad synmi, tak sa Hospodin zmilúva nad tými, čo sa ho boja. On vie, ako sme utvorení, pamätá, že sme prach.“ (Ž 103,13.14) Z oboch týchto symbolov – orla a otca nesúceho svojho syna – cítime Boží záujem o naše blaho. Svojou láskou, pomocou, ochranou a povzbudením nás chce priviesť k plnej dospelosti.

„Orol bol známy svojou nezvyčajnou vernosťou a oddanosťou svojim mláďatám. Žil vysoko v horách. Mláďatá učil lietať tak, že ich na chrbte vyniesol do veľkých výšok nad roviny Sinaja a nechal ich padať dolu. Keď boli mláďatká ešte príliš malé a príliš zmätené, otec-orol zlietol vždy pod ne, zachytil ich na chrbát a vrátil sa s nimi späť do hniezda na skalných bralách. „Tak podobne som vás aj ja priviedol k sebe,“ hovorí Boh.“ (George A. F. Knight)

APLIKÁCIA

- Ako vnímaš Božiu starostlivosť vo svojom živote? Čo pre teba Boh robí? Nakoľko sa ti darí „zrkadliť“ tento láskyplný záujem Boha o teba do vzťahov s ďalšími ľuďmi?

VÝKUPNÉ ZA OTROKOV

⁶ Preto povedz Izraelitom: „Ja som Hospodin. Ja vás vyvediem spod egyptského jarma, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás vystretým ramenom a tvrdými trestami. ⁷ Prijmem vás za svoj ľud a budem vaším Bohom. Poznáte, že ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvedie spod egyptského jarma.“ (2 Moj 6,6.7)

⁵ ...lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi — človek Kristus Ježiš, ⁶ ktorý dal seba samého ako výkupné za všetkých; svedectvo v pravom čase. (1 Tim 2,5.6)

Všimnite si, ako často sa v úvodnom texte 2 Moj 6,6.7 objavuje zámeno „ja“ či sloveso v 1. osobe. Čo z toho môžeme pochopiť o Božej úlohe v jeho zmluve s ľuďmi a v pláne záchrany?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Vyslobodenie Izraela z egyptského otroctva a záchrana Noacha a jeho rodiny pred vodami potopy sú dve významné udalosti v Mojžišových knihách. Umožňujú nám lepšie porozumieť Božiemu plánu záchrany hriešnych ľudí. Základný princíp nám odhaľuje najmä udalosť exodu. Za pozornosť stojí skutočnosť, že Boh prostredníctvom Mojžiša hovorí Izraelu: „...vykúpim vás...“ (2 Moj 6,6). Čo to však znamená? Dnes si kresťania toto slovo spájajú len s duchovnou oblasťou, ale pôvodne malo v židovskom prostredí a jazyku veľmi konkrétny význam, ktorý bol každému zrejmy.

„Slovo vykúpiť v 6. verši (2 Moj 6) ukazuje na člena rodiny, ktorý kupuje späť alebo platí výkupné za iného člena rodiny, ktorý sa stal otrokom, pretože mal dlh alebo bol do otroctva predaný. Izrael zrejme nemal pozemského príbuzného, ktorý by ho vykúpil. Jeho príbuzným sa preto stáva Boh – Vykupiteľ!“ (Bernard L. Ramm)

Akú cenu Boh zaplatil za našu záchranu? Čo nám to hovorí o našej hodnote? 1 Tim 2,5.6

V 2 Moj 3,8 Boh hovorí, že „zostúpil“, aby zachránil svoj ľud. Týmto výrazom hebrejčina vyjadrovala, že Boh zasahuje do diania na zemi. Boh je na nebi a my sme na zemi. Len ak Boh „zostúpi“ na zem, môže nás vykúpiť. Len keď Ježiš zostúpi, bude žiť, trpieť, zomrie na zemi a potom bude za nás vzkriesený, môžeme byť vykúpení. „A to slovo sa stalo telom, prebývalo medzi nami...“ (Jn 1,14) Aj takýmto spôsobom je vyjadrená myšlienka, že Boh zostúpil, aby nás zachránil.

- **Čo s tebou robí vedomie, že Boh bol ochotný za tvoju záchranu zaplatiť tú „najvyššiu cenu“? Ako na teba pôsobí fakt, že to isté urobil aj pre ľudí okolo teba, teda aj pre tých, ktorí ti nie sú sympatickí?**

APLIKÁCIA

ZMLUVA NA SINAJI

³ Mojžiš vystúpil k Bohu. Hospodin ho oslovil z vrchu a povedal mu: „Toto povieš domu Jáкова a oznámiš synom Izraela: ⁴ ‚Samí ste videli, čo som urobil Egyptanom, ako som vás niesol na orľích krídlach a priviedol k sebe. ⁵ Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojím osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. ⁶ Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.‘ Toto povieš Izraelitom.“ ⁷ Mojžiš šiel, zvolal starších ľudu a predniesol im všetko, čo mu Hospodin prikázal. ⁸ Všetok ľud spoločne odpovedal: „Splníme všetko, čo povedal Hospodin.“ Potom Mojžiš predniesol Hospodinovi odpoveď ľudu. (5 Moj 19,3–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

2. Mojžišova kniha upriamuje pozornosť čitateľa na tri významné udalosti: samotný exodus, uzavretie zmluvy a stavbu svätostánku. Ako tri vrchy vyčnievajú nad okolitú krajinu, tak podobne vynikajú aj tieto tri udalosti. Tou najdôležitejšou však pre nich bolo uzavretie zmluvy. Stručný záznam v 2 Moj 19–24 zachytáva poradie a vzájomný vzťah medzi jednotlivými udalosťami:

1. Po vyslobodení prichádza Izrael k Sinaju, kde sa utáborí (19,1.2)
2. Boh chce s nimi uzavrieť zmluvu (19,3–6)
3. Izrael zmluvu prijíma (19,7.8)
4. Príprava na slávnostné prijatie zmluvy (19,9–25)
5. Vyhlásenie Desatora (20,1–17)
6. Mojžiš ako prostredník zmluvy (20,18–21)
7. Zmluvné podmienky (20,22–23; 22)
8. Ratifikácia (schválenie) zmluvy (24,1–18)

Prečo bola zmluva medzi Bohom a Izraelom nevyhnutná? 5 Moj 29,10–13

Táto zmluva zohráva v pláne spasenia rozhodujúcu rolu. Po zmluve s Adamom, Noachom a Abrahámom je to ďalšia zmluva v Biblii. Boh sa v nej zjavuje v plnšej miere než predtým, a to najmä prostredníctvom obradného systému. Svätyňa sa stáva prostriedkom, ktorým ľudu predstavuje plán spasenia – a ten mali zas oni zjaviť svetu.

Aj keď ich Boh vykúpil z egyptského otroctva, chcel, aby si uvedomili, že záchrana má väčší a ďalekosiahlejší význam než len vyslobodenie z fyzickej poroby. Chcel ich vykúpiť z hriechu a konečného otroctva. To sa však mohlo stať len prostredníctvom Mesiašovej obete, ako ju znázorňovali predobrazy a symboly svätyňovej služby. Nie div, že po vyslobodení z otroctva a vydaní zákona dostali Izraeliti príkaz postaviť svätyňu a zaviesť obetný systém. Podstatou celej zmluvy totiž bola téma záchrany hriešneho ľudstva, o ktorú sa Boh usiluje už od počiatku našich dejín.

APLIKÁCIA

- Uvažuj nad tým, že Boh svoj sľub záchrany daný nám ľuďom necháva nielen formálne zapísať, ale ešte ho aj potvrdzuje slávnostnou prísahou. Prečo? Čo ti to o ňom hovorí?

ĽUDSKÁ DÔVERA A POSLUŠNOSŤ

⁵ „Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojím osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. ⁶ Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.“ Toto povieš Izraelitom. (2 Moj 19,5.6)

V týchto veršoch sa hovorí o tom, že Boh má v úmysle uzavrieť zmluvu s Izraelitmi. Aj keď si ich Boh vyvolil, toto vyvolenie sa nerealizuje automaticky, bez ich rozhodnutia. Musia s Bohom spolupracovať. Dokonca aj vyslobodenie z Egypta sa neobišlo bez ich spolupráce s Bohom. Keby neurobili, čo im Boh povedal – napríklad nenatreli krvou veraje dverí – neboli by zachránení.

Ani v tomto prípade im Boh nehovorí: „Či sa vám to páči, alebo nepáči, budete mojím zvláštnym pokladom a kňazským národom.“ Tak to jednoducho nefunguje a text to ani tak nehovorí.

Čo bolo rozhodujúce zo strany ľudí pre naplnenie tejto zmluvy – viera, alebo poslušnosť? (2 Moj 19,5.6) Je takáto zmluva v rozpore s biblickým konceptom spasenia z čírej viery, bez skutkov zákona?

„Spásu si nezískame vlastnou poslušnosťou, pretože spasenie je dobrovoľný dar Boží, ktorý treba prijať vierou. Poslušnosť je však ovocím viery.“ (CK 41)
Boh bol ochotný izraelský národ nielen zázračným spôsobom vyslobodiť z egyptského otroctva, ale urobiť ho svojím zvláštnym vlastníctvom, kňazským kráľovstvom. Na základe vzťahu, ktorý sa medzi nimi vytvoril po tom, čo im priniesol záchranu (nielen dočasnú – z egyptského otroctva, ale aj večnú), Boh ich chcel povzniesť na takú duchovnú, intelektuálnu a morálnu úroveň, že by sa boli stali divom starovekého sveta. A to všetko preto, aby sa šíriло evanjelium medzi národmi. Od nich sa čakalo len to, že budú poslúchať.

- **Čo od Boha v živote očakávaš? Čo považuješ za svoju úlohu? Dokážeš tieto dve veci správne rozlíšiť? Zažil si niekedy situáciu, keď si sa snažil robiť to, čo náleží Bohu, alebo naopak na ňom nechával to, čo očakáva on od teba?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

SEBAVEDOMÝ SĽUB

⁸ Všetok ľud spoločne odpovedal: „Splníme všetko, čo povedal Hospodin.“ Potom Mojžiš predniesol Hospodinovi odpoveď ľudu. (2 Moj 19,8)

³¹ ... ale Izrael, ktorý sa usiloval o zákon spravodlivosti, nedospel k Zákonom. ³² Prečo? Pretože nevychádzal z viery, ale akoby zo skutkov. (...) ³ Pretože nepoznajú Božiu spravodlivosť a usilujú sa uplatniť svoju spravodlivosť, nepodrobili sa Božej spravodlivosti. (Rim 9,31.32; 10,3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aká bola podľa 2. Mojžišovej knihy odpoveď Izraelitov na túto zmluvu? Domnievate sa, že to mysleli úprimne? Tak v čom bol problém?

Na prvý pohľad sa zdá, že je všetko v poriadku. Boh vyslobodil svoj ľud, predkladá im zmluvné zaslúbenia a oni súhlasia. Sú rozhodnutí splniť všetko, čo od nich Hospodin žiada. Pripomína nám to „nebeský ideál“.

Nech Boh žiada od nás čokoľvek, náš vzťah k nemu musí byť založený na viere. Viera je základ, po nej nasledujú skutky. Bez ohľadu na to, aké čisté pohnútky nás k nim viedli, v akej úprimnosti sme ich vykonali a koľko sme ich urobili, skutky samy osebe nám nemôžu zaistiť prijatie u svätého Boha. Nemohli to urobiť v dobe starovekého Izraela a nemôžu to urobiť ani dnes.

Nanešťastie sa už vtedy mnohí Hebreji domnievali (podobne ako to hrozí i nám, kresťanom), že poslušnosť je prostriedkom k záchrane, nie jej dôsledkom. Keď sľubovali poslušnosť, mnohí z nich sa domnievali, že to je niečo, čo zvládnu svojou vlastnou silou, a čo Boh ocení ako ich kvalitu. Usilovali sa o spravodlivosť z poslušnosti zákona, nie o spravodlivosť Božiu, ktorá prichádza vierou. Zmluva na Sinaji – aj keď prichádza s oveľa detailnejšími pokynmi a zákonom – mala byť rovnako zmluvou milosti ako všetky predchádzajúce zmluvy. Táto milosť, dobrovoľne udelená, pôsobí zmenu srdca – a tá vedie k poslušnosti. Problém nebol v tom, že sa snažili poslúchať; to bola vlastne požiadavka zmluvy. Problémom bol „druh“ ich poslušnosti, pretože, ako to neskoršie dejiny národa ukazujú, v skutočnosti neposlúchali vôbec.

APLIKÁCIA ■ Aký je rozdiel medzi Božou a ľudskou spravodlivosťou? Čo to znamená pre tvoje každodenný život?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Úsilie žiť podľa zákonnického náboženstva, snaha naplniť požiadavky zákona vlastnou silou zotročujú človeka. Nádej máme, len ak sa pripojíme k abrahámovskej zmluve, ktorá je zmluvou milosti prostredníctvom viery v Ježiša Krista. Evanjelium zvestované Abrahámovi, vďaka ktorému mal nádej, je to isté, aké sa hlása nám dnes a vďaka ktorému máme nádej aj my. Abrahám hľadel na Ježiša, ktorý je tiež Pôvodcom a Dokonávateľom našej viery.“ (6BC 1077)

„Mnohí Izraeliti v egyptskom otroctve do značnej miery zabudli na Boží zákon a Božie predpisy si zamieňali s pohanskými zvykmi a tradíciami. Boh ich zaviedol k Sinaju a tam im osobne oznámil svoj zákon.“ (PP 245.246)

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj kapitoly „Odchod“, „Od Červeného mora po Sinaj“ a „Izrael dostal zákon“, str. 204–230; Na úsvite dejín kapitoly „Odchod z Egypta“, „Putovanie po púšti“, „Sinaj“, str. 134–150.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. V akom zmysle mala zmluva s Bohom Izraelitom zaručiť v živote skutočnú slobodu? Pozri 3 Moj 26,3; 5 Moj 28,1–15.
2. Čo Pán Boh zaslubuje ako ovocie zmluvy pre svoj ľud? 5 Moj 28,1–15
3. Všetci vieme, že hriechy sú nám odpustené len z Božej milosti. Ako nám Božia milosť pomáha žiť životom viery a poslušnosti?

ZHRNUTIE

Zmluva, ktorú Boh uzavrel s Izraelom na Sinaji, bola zmluvou milosti. Zázračným vyslobodením z egyptského otroctva im poskytol množstvo dôkazov o svojej milostivej láske a starostlivosti. Tým ich vyzýval, aby s ním uzavreli zmluvu, ktorá mala chrániť a upevňovať ich slobodu. Aj keď odpovedali kladne, chýbala im pravá viera motivovaná láskou. Neskoršie dejiny izraelského národa svedčia o tom, že nepochopili skutočnú podstatu zmluvy a zmenili ju na systém, ktorým si chceli získať spasenie. Vyhnime sa chybám, ktorých sa dopustili Izraeliti a nezanedbávajme úžasnú milosť ponúkanú hriešnikom!

Týždeň od 16. do 22. mája 2021

ZMLUVA NA SINAJI A BOŽÍ ZÁKON

ZÁKLADNÝ VERŠ

Vedz teda, že len Hospodin, tvoj Boh, je Boh, verný Boh, ktorý do tisícего pokolenia zachováva zmluvu a priazeň tým, čo ho milujú a zachovávajú jeho príkázania. (5 Moj 7,9)

Žalm 23 „*Hospodin je môj pastier*“ je jednou z najznámejších a najobľúbenejších biblických pasáží. Už deti ho džavotajú pri svojich prvých pokusoch naučiť sa niečo z Písma naspamäť a veriaci si ho šepkajú v posledných minútach svojho života.

Dávid hovorí, že Boh nás „...vodí po cestách spravodlivosti pre svoje meno“. To znamená, že pre svoju spravodlivosť nás nikdy nepovedie tak, žeby sme zabľúdili, ale pripraví bezpečné chodníky pre naše kroky.

Aké sú to bezpečné „cesty spravodlivosti“? Autor iného žalmu nám na túto otázku odpovedá v modlitbe: „Vod' ma cestou svojich príkázaní, lebo v tom mám záľubu.“ „...všetky tvoje príkazy sú spravodlivé.“ (Ž 119,35.172) Boží zákon je bezpečnou a spoľahlivou cestou cez zradný močiar ľudského života.

OSNOVA ÚLOHY

V tejto úlohe sa ešte zostaneme venovať zmluve, ktorú Boh uzavrel s Izraelitmi na Sinaji. Budeme spolu premýšľať, aké miesto malo v tejto zmluve vydanie „zákona“.

- Božia nezaslúžená milosť: základ vzťahu a zmluvy s Hospodinom (nedeľa)**
- Rešpekt k Božiemu zákonu: prejav ľudskej vďačnosti za spasenie**
 - Zákon ako záväzok vyplývajúci zo zmluvy (pondelok)
 - Zákon ako nástroj Božieho požehnania (utorok)
 - Zákon ako predstavenie Božieho charakteru (streda)
 - Zákon ako nástroj rozvíjania vzťahu (štvrtok)

VYVOLENIE IZRAELA

Hospodin si vás zamiloval a vyvolil nie preto, že by ste boli početnejší než ostatné národy; ved' medzi všetkými národmi vás bolo najmenej. (5 Moj 7,7)

Podľa židovskej tradície Boh uzavrel zmluvu s Izraelom len preto, že ostatné národy ju predtým odmietli. Aj keď toto tvrdenie nemôžeme biblicky dokázať, pomáha nám uvedomiť si, že to nebolo preto, že by túžili, aby im Boh preukázal nejakú vysokú poctu a výsady. Nemali nijaké zásluhy; neurobili nič, prečo sa stali hodnými Božej lásky a prečo by si ich Boh vyvolil za svoj ľud. Počtom ich bolo málo – skupina zotročených kmeňov, po politickej a vojenskej stránke veľmi slabá. Z kultúrneho a náboženského hľadiska tvorili rôznorodú zmes, ktorá nemala veľký vplyv. A tak hlavný dôvod, prečo si Boh vyvolil Izrael, spočíva v Božej láske a milosti.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako rozumiete myšlienke „vyvolenia“ – či už Izraela (5 Moj 7,7) alebo niekoho iného? Znamená to, že Boh má niektorých radšej ako tých ostatných? Alebo že „vyvolený“ národ bude zachránený a iný nemá šancu?

Ako kresťania, adventisti siedmeho dňa, niekedy hovoríme, že sme novodobým Izraelom, povolaným Bohom – v kontexte trojanjelského posolstva – niešť večné evanjelium. Veríme, že máme posolstvo, aké nemá nikto iný. V podstate sme v rovnakej situácii ako staroveký Izrael. Okolité národy už dávno upadli do toho najhoršieho pohanstva, ktoré bolo často spojené s hrbosťou a násilím. Boh si nevyvolil Izrael preto, aby sa z neho stal exkluzívny klub, ktorý by si hromadil zaslúbenia o spasení a vykúpení pre seba. Práve naopak. Ak veríme, že Kristus zomrel za celé ľudstvo, potom vykúpenie, ktoré Boh ponúkol Izraelitom, patrí rovnako celému svetu. Izrael sa mal stať nástrojom, prostredníctvom ktorého sa bude zvesť o záchrane šíriť do sveta. Naša cirkev bola povolaná, aby splnila tú istú úlohu.

- **Ako vnímaš vo svetle Novej zmluvy svoje kresťanské „vyvolenie“ Bohom? Čo pre teba znamená? Čo môžeš urobiť preto, aby si podporil dielo, ku ktorému sme boli povolaní ako jednotlivci i cirkev?**

APLIKÁCIA

ZÁVÄZKY, KTORÉ ZAVÄZUJÚ

...¹² zo stredy ohňa hovoril s vami Hospodin. Zvuk slov ste počuli, ale podobu ste nevideli. Znel iba hlas. ¹³ Vtedy vám oznámil svoju zmluvu, ktorú vám prikázal zachovávať, desať výrokov, a napísal ich na dve kamenné tabule. (5 Moj 4,12.13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo Hospodina napísal Desatoro? Čo tým sledoval? 5 Moj 4,13

Aj keď stále zdôrazňujeme, že zmluva je vždy zmluvou milosti a je výsledkom Božej nezaslúženej priazne, musíme pripomenúť, že milosť neznamená povolenie neposlúchať. Naopak. Zmluva a zákon patria k sebe; sú neoddeliteľné.

Ako spolu súvisia zmluva a vydaný zákon? 5 Moj 4,12.13

Zákon je nedeliteľnou súčasťou zmluvy. Každá zmluva stanovuje určité pravidlá a hranice. Ako dlho by trvalo manželstvo, priateľstvo alebo obchodné partnerstvo, keby neexistovali nijaké hranice a pravidlá, či už konkrétne vyjadrené, alebo len všeobecne platné? Ženatý muž sa rozhodne mať milenkú, mladý muž si prisvojí cudziu peňaženku, obchodník prizve do podnikania ďalšieho spoločníka bez toho, aby o tom povedal svojmu partnerovi – to všetko sú prípady, keď došlo k porušeniu pravidiel a zákonov. Ako dlho by tieto vzťahy vydržali za takých protiprávných okolností? Preto musia byť stanovené určité hranice a pravidlá. Len takto je možné udržiavať vzťahy.

Rôzne vyjadrenia, ako napríklad zákon, ustanovenia, svedectvá, príkazy nachádzame ako paralelu alebo v najužšom spojení so slovom zákon. Je zrejmé, že „slová tejto zmluvy“ (Jer 11,3.6.8) sú slová Božieho zákona, jeho ustanovenia, svedectvá a príkazy.

Božia zmluva s Izraelom obsahuje požiadavky, ktorú sú dôležité pre zachovanie zvláštneho vzťahu, aký chce mať Boh so svojím ľudom. Je to dnes azda inak?

APLIKÁCIA

- Akú úlohu zohrávajú „pravidlá“ medzi ľuďmi, ktorí sa majú radi? Ako by vyzerali úplne „voľné“ vzťahy bez akýchkoľvek (aj nepísaných) pravidiel?

„... ABY TI BOLO DOBRE“

¹² Izrael, čo teraz žiada od teba Hospodin, tvoj Boh? Iba to, aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, aby si chodil po všetkých jeho cestách, aby si ho miloval, aby si slúžil Hospodinovi, svojmu Bohu, celým srdcom a celou dušou,¹³ aby si zachovával Hospodinove príkazy a jeho ustanovenia, ktoré ti dnes prikazujem, aby sa ti dobre vodilo. (5 Moj 10,12.13)

Čo ti napadne ako prvé, keď počuješ slovo zákon? Policajti, súdnictvo, väzenie? Alebo zákazy, predpisy, nemilosrdné správanie rodičov a trest? Alebo azda poriadok, súlad, stabilita? Alebo dokonca... láska?

Hebrejský výraz tora, preložený v našich Bibliách ako zákon, znamená „poučenie“ alebo „smernica“, „pokyn“. Tento termín sa používa v súvislosti so všetkými Božími pokynmi, či už morálnymi, občianskymi, spoločenskými alebo náboženskými. Zahŕňa v sebe všetky Božie múdre rady, ktoré dal svojmu ľudu, aby mohol žiť plným fyzickým aj duchovným životom. Nie div, že žalmista označil za blahoslaveného toho, kto má „záľubu v zákone Hospodinovom, o jeho zákone rozjíma dňom i nocou“. (Ž 1,2)

Pri čítaní zákona – smerníc a poučení zaznamenaných v Mojžišových knihách, ktoré boli súčasťou zmluvy – nás prekvapuje široký záber týchto nariadení. Zákon sa dotýkal každej oblasti života Izraelitov – poľnohospodárstva, občianskej vlády, spoločenských vzťahov aj bohoslužby.

Prečo vlastne dal Boh Izraelitom jednotlivé zákony a nariadenia? (5 Moj 10,12.13) Akým spôsobom mohlo ich rešpektovanie spôsobiť, že ľuďom bude dobre?

Úlohou „zákona“ pri zmluve bolo poskytnúť smernice pre nový život zmluvného partnera – človeka. Zákon ho viedol k Bohu a k jeho vôli. Poznať Boha môže človek v najplnšom zmysle vtedy, ak vierou poslúcha jeho prikázania a nariadenia, ktoré vyjadrujú jeho vôľu.

Úloha, ktorú mal zákon plniť v tomto zmluvnom vzťahu, svedčí o tom, že Izrael sa nemal riadiť zvykmi ostatných národov. Ich život nemal podliehať len prirodzeným zákonom, ľudským potrebám a túžbam, ba ani spoločenským, politickým a ekonomickým nevyhnutnostiam. Božím svätým národom, kráľovským kňazstvom a zvláštnym vlastníctvom mohli byť len vtedy, ak budú verne poslúchať zjavenú Božiu vôľu vo všetkých oblastiach života.

- **Ako vnímaš vo svojom každodennom živote praktické rady a pokyny, ktoré sme dostali od Boha (či už v Biblii alebo prostredníctvom daru prorocstva)? Cítiš sa nimi obmedzovaný? Je ti vďaka nim v živote skutočne dobre?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NEMENNOŠŤ BOŽIEHO CHARAKTERU A JEHO ZÁKONA

Ja, Hospodin, som sa nezmenil, ani vy ste neprestali byť synmi Jákobovými. (Mal 3,6)

Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny. (Jk 1,17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Ktorá významná pravda o Bohu je nám predstavená v úvodných textoch? Čo to pre vás znamená v praktickom živote?

Boží zákon je jeho vôľa vyjadrená ústnou alebo písomnou formou. Pretože je kópiou Božieho charakteru, prítomnosť v zmluve nás uistuje o jeho stálosti a spoľahlivosti. Aj keď nie vždy porozumieme jeho prozreteľnosti, vieme, že mu môžeme stále dôverovať. Celý vesmír sa riadi nemennými morálnymi a fyzikálnymi zákonmi. Poskytuje nám to pravú slobodu a bezpečnosť. Porušenie Božieho zákona nevyhnutne vedie k zániku a chaosu.

„Záruka, že Boh je dôveryhodný a spoľahlivý spočíva v tom, že je Bohom zákona. Jeho vôľa a zákon sú jedno. Boh hovorí, že spravodlivé je spravodlivé preto, že to vyjadruje tie najlepšie možné vzťahy. Boží zákon preto nie je v ničom svojvoľný; v ničom nepodlieha jeho rozmarom alebo náladám. To je tá najtrvalejšia vec v celom vesmíre.“ (Walter R. Beach)

Ak nás poslušnosť zákona nemôže v žiadnom prípade zachrániť, prečo ju teda Boh ľuďom dal?

Vzájomný vzťah si vyžaduje dohodu a súlad (Am 3,3). Pretože Boh nie je len Stvoriteľom tohto sveta, ale aj jeho morálnym Vládcom, pre šťastie ním stvorených, inteligentných bytostí je nevyhnutný zákon. Len tak môžu totiž žiť v súlade so svojím Stvoriteľom. Jeho zákon, vyjadrenie jeho vôle, je teda ústavou jeho vlády a záväznou normou zmluvy a vzťahu. Jeho účelom nie je zachrániť, ale definovať naše povinnosti voči Bohu (prikázania 1–4) a voči našim blíznym (prikázania 5–10). Ukazuje nám, aký spôsob života určil Boh pre svoje zmluvné deti, aby boli šťastné a mali sa dobre. Chránil Izraelitov pred tým, aby nezačali žiť podľa inej filozofie. To bolo a stále aj je účelom zmluvného vzťahu – priviesť veriaceho človeka prostredníctvom Božej premieňajúcej milosti do súladu s jeho vôľou a charakterom.

APLIKÁCIA ■ Čo si ceníš na Božom charaktere, na tom, aký náš Boh je? V čom by si mu chcel byť podobnejší? Kde tieto vlastnosti nachádzaš v pozadí jeho zákonov a nariadení?

AK BUDETE...

To preto, že Abrahám poslúchol môj hlas a zachovával moje nariadenia, príkazy, ustanovenia a zákony. (1 Moj 26,5)

Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojím osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. (2 Moj 19,5)

Ak sa budete správať podľa mojich ustanovení a zachovávať moje príkazy a ak ich budete aj plniť. (3 Moj 26,3)

Boh otvorene oceňuje Abrahámovu vernú poslušnosť: „...zachovával moje nariadenia, moje príkazy, moje ustanovenia a zákony.“ (1 Moj 26,5) To znamená, že od človeka ako svojho zmluvného partnera Boh očakával takýto životný štýl. Z plného znenia biblickej zmluvy na Sinaji je zrejmé, že poslušnosť je jedným zo základných prvkov zmluvy.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečo Bohu tak záleží na tom, aby ho jeho ľud poslúchal a rešpektoval záväzky plynúce zo zmluvy? 2 Moj 19,5; 3 Moj 26,3

2 Moj 19,5 jasne hovorí: „Ak budete pozorne počúvať...“ Podmienenosť zmluvy nemôžeme jednoducho poprieť. Aj keď bola udelená z milosti, aj keď nebola ničím zaslúžená, aj keď to bol dar – zmluvné zaslúbenia neboli nepodmienené. Ľud mohol tento dar odmietnuť, milosť neprijať a zaslúbenia zavrhnúť. Zmluva, podobne ako spasenie, nikdy nevyučuje slobodnú vôľu. Boh nenúti ľud do zmluvného vzťahu s ním. Dobrovoľne ju predkladá každému; každého vyzýva prijať ju. Keď túto ponuku človek prijme, má splniť jej záväzky – nie ako prostriedok na získanie požehnania vyplývajúceho zo zmluvy, ale ako prejav toho, že tieto požehnania dostal. Izrael mal poslúchať nie preto, aby získal požehnania, ale preto, že tieto požehnania sa mohli pri ňom naplniť. Jeho poslušnosť mala byť výrazom toho, čo znamená byť Bohom požehnaný. Požehnania sa nezískavajú poslušnosťou. Naopak, poslušnosť vytvára prostredie, v ktorom sa môžu prejavovať požehnania viery.

- **Záleží aj tebe, aby sa rešpektovali podmienky dohody, ktorú si uzavrel? Ako toto rešpektovanie či nerešpektovanie ovplyvňuje tvoje vzťahy s druhými?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Skôr než človek začne v Kristovej sile a milosti zachovávať nariadenia Božieho zákona, musí byť jeho srdce naplnené láskou. Poslušnosť bez lásky je jednak nemožná, jednak zbytočná. Kde je však láska, človek automaticky zosúladí svoj život s Božou vôľou ako je vyjadrená v jeho prikázaniach.“ (5BC 484)

„Boh nám vo svojom svätom zákone dal dokonalé pravidlo života a oznámil, že požiadavky tohto zákona sú do najmenšieho písmenka až do skonania sveta pre všetkých ľudí záväzné. Kristus prišiel tento zákon zvelebiť a osláviť; ukázal, že jeho základom je láska k Bohu a láska k blížnemu a že poslušnosť prikázaniam zákona zahŕňa všetky povinnosti človeka. Kristus dal svojim životom príklad poslušnosti voči Božiemu zákonu. V Reči na vrchu objasnil, že požiadavky zákona presahujú vonkajšie skutky a týkajú sa aj myšlienok a najtajnejších zámerov.“ (SA 303)

V knihe Túžba vekov si môžeš prečítať strany 421–422; Cesta lásky, str. 391–393 (Najdôležitejšie prikázanie) a v knihe Patriarchovia a proroci kapitolu „Zákon a zmluva“ str. 267–275; Na úsvite dejín kapitola Stará a Nová zmluva str. 172–176.

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Čo a kedy vás v živote viac motivuje – strach alebo láska? Prečo? V čom je rozdiel?
2. Prečo je príkaz: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom a celou svojou dušou i celou svojou myslou“ (Mt 22,37) prvým a najväčším prikázanim?
3. „Vo všetkom sa pridržajte cesty, ktorou vám Hospodín, váš Boh, prikázal ísť, aby ste zostali nažive, dobre sa vám vodilo a dlho ste žili v krajine, ktorú máte obsadiť.“ (5 Moj 5,33) Máme, keď budeme poslušní Božím nariadeniam, nárok na požehnanie? A čo keď nepríde? Platí na tejto zemi automaticky, že poslušnosť prináša dobro a prosperu?

ZHRNUTIE

Zmluva, ktorú Boh uzavrel s Izraelom na Sinaji, mala byť príkladom Božej milosti, ktorú poznajú všetci tí, čo prídu s nimi do kontaktu. Definovala ich vzájomný vzťah a určovala podmienky, v ktorých mal Izrael žiť a pracovať, čím by sa vytvorili ideálne možnosti pre šírenie Božieho posolstva.

ZNAMENIE ZMLUVY

ZÁKLADNÝ VERŠ

Nech Izraeliti zachovávajú sobotu a dodržiavajú ju vo všetkých pokoleniach ako večnú zmluvu. (2 Moj 31,16)

Siedmy deň – sobota nás pravidelne každý týždeň zastaví a našu pozornosť upriami na to, čím sme alebo čím by sme mohli byť. Celý týždeň zháňame, míňame, zarábame na živobytie, chodíme sem a tam a potom zrazu... – je tu sobota, ktorá nás zastaví a upozorní na základ a východiskový bod všetkého. Všetko, čo má pre nás nejaký význam, má ho len preto, že to Boh takto stvoril. Každý týždeň v sobotu sa vraciame k bodu nula, na samý začiatok ľudskej existencie, k východiskovému bodu všetkého.

Sobota prichádza pravidelne každý týždeň, bez akejkoľvek výnimky. Preniká do každej trhliny a medzery nášho života. Pripomína nám, že každé prázdne miesto patrí nášmu Tvorcovi, ktorý nás tu umiestnil; tomu, ktorý „na počiatku“ stvoril nebo a zem. Tento čin je nevyvrátiteľným základom celej kresťanskej viery a siedmy deň – sobota je toho neklamným, nevťieravým a nemenným znamením.

OSNOVA ÚLOHY

V tejto úlohe sa bližšie pozrieme nielen na to, aký bol pôvodný Boží zámer so sobotou, ale hlavne na to, akú úlohu hrala v kontexte zmluvy, ktorú Boh uzavrel so svojimi deťmi na vrchu Sinaj.

1. Sobota a jej význam na počiatku dejín

- Význam soboty pri stvorení (nedeľa)
- Význam soboty pred vydaním Desatora (pondelok)

2. Sobota a jej význam v rámci zmluvy na Sinaji

- Viditeľné znamenia zmluvy (utorok)
- Pripomenutie, že Boh nás „posväčuje“ (streda)
- Pripomenutie minulosti, prítomnosti a budúcnosti s Bohom (štvrtok)

PÔVOD SOBOTY

² Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal, a v siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. ³ Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. (1 Moj 2,2,3)

¹¹ Ved' Hospodin za šesť dní utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval. Preto Hospodin požehnal sobotný deň a posvätil ho. (2 Moj 20,11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako často počujeme medzi kresťanmi slová „stará židovská sobota“ (väčšinou v protiklade s nedeľou ako „Pánovým dňom“). Písmo však jasne hovorí, že sobota existovala skôr, než tu bol židovský národ. Jej pôvod, tak isto ako náš, je v samotnom stvoriteľskom týždni.

Aj keď 1 Moj 2,2,3 neoznačuje „siedmy deň“ ako sobotu (sobota ako siedmy deň sa prvýkrát spomína v 2 Moj 16,26) z výrazu „odpočinul siedmeho dňa“ je zrejmé, že ide o sobotu. V hebrejčine slovo „odpočinul“ a „sobota“ spolu jazykovo úzko súvisia. „V 1 Moj 2,2,3 slovo „šabat“ nie je použité. Je však isté, že autor chcel potvrdiť, že Boh požehnal a posvätil siedmy deň ako sobotu.“ (G. S. Waterman) Z toho jasne vyplýva, že 1 Moj 2,2,3 učí o božskom pôvode a zriadení soboty ako dňa požehnania pre celé ľudstvo.

Aký zámer mal Boh so sobotou? Prečo ju, podľa vás, naplánoval ako súčasť života svojich detí? Prečo sám Boh siedmy deň odpočíval?

Aj keď niektorí komentátori naznačujú, že Boh si potreboval po stvorení odpočinúť, pravým účelom Božieho odpočinku bolo dať človeku božský príklad. Človek tiež pracuje šesť dní a v siedmy deň – sobotu má odpočívať. Teológ Karl Barth pripomína, že Boží odpočinok na konci stvoriteľského diela bol súčasťou „zmluvy milosti“, ktorou ľudstvo vyzval „odpočívať s ním... a mať účasť na Božom odpočinku“.

Hneď nasledujúceho dňa po tom, čo boli Adam a Eva stvorení, ich Boh vo svojej láske pozýva odpočinúť si vo vzájomnom spoločenstve; vybudovať si dôverný vzťah k tomu, na koho obraz boli stvorení. Toto spoločenstvo a vzťah mali trvať naveky. Pretože však človek padol do hriechu, týždenne mu Boh ponúka jeden deň intenzívneho spoločenstva so Stvoriteľom.

APLIKÁCIA ■ Čo pre teba znamená sobota? Nakolko jej prežívanie ovplyvňuje tvoje vzťahy s Bohom, prípadne s druhými ľuďmi?

SOBOTA PRED SINAJOM

Ten [Mojžiš] im povedal: „Toto hovorí Hospodin: Zajtra je sviatočný odpočinok, sobota zasvätená Hospodinovi. Čo treba upiecť, upečte, čo treba uvariť, uvarte, čo zostane, odložte a uschovajte do rána!“ (2 Moj 16,23)

V 2 Moj 16 čítame správu o tom, že Boh dáva Izraelitom na púšti mannu. Dej sa odohráva ešte pred uzavretím zmluvy na Sinaji. Z tohto záznamu sa dozvedáme:

- Každý deň si mali Izraeliti nazbierať určené množstvo manny. Výnimkou bol piatok, keď si mali nazbierať dvojnásobné množstvo.
- V sobotu mannu nenašli.
- Prídel manny na sobotu, odložený šiesteho dňa, sa – na rozdiel od ostatných dní – neskazil.

Čo nám tento príbeh (2 Moj 16,23–28) hovorí o jedinečnej svätosti a výnimočnosti sobotného dňa?

„Jasné stotožnenie siedmeho dňa so sobotou, tvrdenie, že to bol sám Boh, kto dal Izraelitom sobotu, rovnako ako správa, že ľud na Boží príkaz siedmy deň odpočíval – to všetko nesporne ukazuje na pôvodné ustanovenie soboty už pri stvorení.“ (G. F. Waterman)

Príbeh, ktorý môžeme čítať v 16. kapitole 2. Mojžišovej knihy, nám môže o sobote ukázať oveľa viac, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Skúste sa sami zamyslieť nad myšlienkami, ktoré v ňom sú buď naznačené, alebo úplne jasne pomenované: Kedy a ako sa môžeme pripraviť na sobotu? Prečo? Ako ju potom máme prežívať? Má byť skôr dňom pôstu alebo radosti a dobrého jedla? Ako sa má v našom prístupe k sobote prejavovať naša vernosť Bohu?

- **Ako prežívaš sobotu ty? V čom sa tvoje prežívanie podobá alebo líši od toho, ako ju prežívali Izraeliti pred dávnymi storočiami? Je rozdiel len v „technickej realizácii“ alebo aj v prístupe a duchu?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ZNAMENIE ZMLUVY

16 Nech Izraeliti zachovávajú sobotu a dodržiavajú ju vo všetkých pokoleniach ako večnú zmluvu. **17** To je trvalé znamenie medzi mnou a Izraelitmi, lebo za šesť dní utvoril Hospodin nebo a zem, ale v siedmy deň odpočíval a oddychoval. (2 Moj 31,16.17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na štyroch miestach Písma je sobota označená ako „znamenie“. (2 Moj 31,13.17; Ez 20,12.20) „Znamenie“ nie je „symbolom“ v tom zmysle, že určitá vec na základe spoločných vlastností znázorňuje niečo iné (ako napríklad päť predstavuje „moc“ alebo „silu“). Sobota ako znamenie je vonkajší znak, ktorý má vyjadrovať osobitné poslanstvo. Samotné znamenie nemá so zmluvou nič spoločné. Sobota bola znamením zmluvy „medzi mnou a vami pre všetky pokolenia“ len preto, že to tak určil Boh. (2 Moj 31,13)

Prečo Boh použil sobotu ako znamenie zmluvy? (1 Moj 2,3) Prečo mal práve jedinečný oddelený deň vhodne ilustrovať a vyjadrovať podstatu zmluvy s milujúcim Bohom, ktorý zachraňuje svoje deti? (Pozri tiež Heb 4,1–4.)

Na sobote ako znamení zmluvy milosti je fascinujúce to, že celé stáročia Židia chápali sobotu ako znamenie mesiášskeho vykúpenia. V sobote videli predzvesť záchrany v Mesiášovi. Pretože veríme, že vykúpení môžeme byť len z milosti a že zmluva je zmluvou milosti, sobota, vykúpenie a zmluva veľmi úzko spolu súvisia (vid' 5 Moj 5,13–15). A tak, v protiklade k všeobecnej mienke, sobota je znamením Božej zachraňujúcej milosti; nie znamením spasenia zo skutkov.

APLIKÁCIA

- **Čo pre teba znamená pozvanie, že máme „odpočívať“ v sobotu? Ako odpočívaš? Ide len o to, že sa, napríklad dobre vyspiš? Je v tvojom prežívaní soboty viditeľné, aký vzťah máš a chceš mať s Bohom?**

ZNAMENIE POSVÄTENIA

Toto oznám Izraelitom: „Zachovávajúte moje soboty. Je to znamenie medzi mnou a vami pre všetky pokolenia, aby ste poznali, že ja, Hospodin, vás posväčujem.“ (2 Moj 31,13)

Výnimočne myšlienkovovo bohatá pasáž o význame „soboty“ sa nachádza v 2 Moj 31,12–17. Nasleduje potom, čo Boh dal nariadenia o stavbe svätostánku a službách v ňom.

Chápanie soboty ako „znamenia“ – viditeľné, vonkajšie a večné znamenie medzi Bohom a jeho ľuďom – je takýmto spôsobom vyjadrené na tomto mieste v Biblii prvýkrát. Samotný text obsahuje niektoré nové a cenné myšlienky, ktoré chceme zdôrazniť:

1. sobota ako znamenie poznania a pochopenia,
2. sobota ako znamenie posvätenia.

Zamyslime sa nad tým, ako súvisí znamenie s naším poznaním a chápaním. Boh vtedy Izraelitom povedal, že im dáva sobotu, „*aby ste poznali, že...*“ Hebrejské chápanie výrazu „poznať“ zahŕňa ako aspekt rozumu, tak i vzťahu a citu. „Poznať“ neznamená len jednoducho niečo o človeku vedieť, ale tiež mať s ním zmysluplný vzťah. Poznať Boha teda znamená nielen ho poznať a vedieť, aký je (teda mať informácie), ale tiež mať s ním ten správny vzťah – slúžiť mu (2 Krn 28,9), ctiť ho (Iz 11,2), veriť mu a dôverovať (Ž 9,10), hľadať ho a vzývať jeho meno (Jer 10,25).

Prečítajte si biblické texty uvedené v predchádzajúcom odseku. V ktorej zo spomenutých oblastí by ste chceli Boha lepšie „poznať“ a mať s ním bližší vzťah?

Okrem toho, sobota bola aj znamením posvätenia: „... *aby ste poznali, že ja, Hospodin, vás posväčujem.*“ To znamená, že Boh „posväčuje“ svoj ľud, mení ho na svoj obraz, robí ho „svätým“. (3 Moj 20,8; 5 Moj 7,6)

Toto posvätenie je dielom Božej vykupiteľskej lásky práve tak, ako spasenie a vykúpenie. Oboje, spravodlivosť a posvätenie sú Božím dielom, nie niečím, čo dokážeme svojou snahou: „Ja som Hospodin, ktorý vás posväčujem.“ (3 Moj 20,8) Sobota je teda znamenie, ktoré vstúpuje poznanie o Bohu ako Posvätiťelovi. „Sobota, ktorá bola daná svetu ako znamenie Boha – Stvoriteľa, je tiež znamením Boha ako Posvätiťela.“ (6T 350)

- Čo pre teba znamená, že ťa chce Boh „posvätiť“ – premieňať na svoj obraz? Je to pre teba dobrá správa, niečo, po čom túžiš? Alebo ti slovo „posvätenie“ zaváňa skôr extrémizmom? Ako sa na tomto procese premeny môže podieľať prežívanie soboty?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PAMÄTAJ NA SOBOTNÝ DEŇ...

Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätit! (2 Moj 20,8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Sobota bola a je pre človeka znamením, na ktoré mal „pamätať“. Slovo „pamätať“ môže mať viac významov. Po prvé, pamätať si znamená spomínať si na niečo, čo sa v minulosti stalo. V tomto prípade sobota upriamuje našu pozornosť na stvorenie, ktoré vyvrcholilo zriadením soboty ako dňa odpôčinku a zvláštneho spoločenstva s Bohom.

Príkaz pamätať má tiež prvok prítomnosti. Na sobotu nemáme len „pamätať“ v zmysle obracania sa do minulosti, ale máme ju tiež aktívne „zachovávať“ a „svätit“ (5 Moj 5,12). Sobota má dôležité poslanstvo aj pre nás dnes.

Napokon príkaz pamätať trvalo na sobotu ukazuje aj na budúcnosť. Ten, kto „pamätá“ nato, aby zachovával sobotu, má sľúbenú nádhernú a plnohodnotnú budúcnosť s Pánom tejto soboty. Človek zostáva v zmluvnom vzťahu, pretože zostáva v Bohu. Keď chápeme zmluvu ako vzťah medzi Bohom a človekom, potom sobota, ktorá vo veľkej miere tento vzťah posilňuje, má zvlášť veľký význam.

Ak si Boží ľud pripomína stvorenie a Stvoriteľa, potom nezabúda ani na Božie milostivé skutky spasenia (pozri 5 Moj 5,15, kde sa sobota spomína ako znamenie vyslobodenia z Egypta a symbol konečného spasenia, ktoré nachádzame v Bohu). Stvorenie a obnova spolu súvisia. Sobota je znamenie, ktoré zvestuje, že Boh je Stvoriteľ sveta a náš Spasiteľ.

„Zachovávaním soboty dávame najavo, že sme Božím ľuďom. Božie slovo označuje sobotu za znamenie, ktorým sa odlišuje ľud zachovávajúci prikázania... Tí, čo rešpektujú Boží zákon, budú vo veľkom spore, ktorý sa začal v nebi medzi satanom a Bohom, jedno s Bohom.“ (2SM 160)

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad inšpirovaným citátom z predchádzajúceho odseku. Prečo je, podľa teba, práve sobota niečím takým jedinečným, že by mala byť typickým znakom tých, ktorí chcú zostať Bohu verní?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Patriarchovia a proroci si prečítaj strany 214–216; Na úsvite dejín strany 140–141.

Desatoro definuje všeobecné a základné princípy vzťahu medzi Bohom a človekom, ako aj medzi ľuďmi navzájom. V strede Dekalógu je prikázanie o sobote. Predstavuje Pána soboty a zvláštnym spôsobom označuje územie jeho vlády a vlastníctva. Všimni si tieto dva prvky: (1) predstavenie Boha: Jahve (Hospodin) je Stvoriteľ, ktorého postavenie je jedinečné; (2) jeho vlastníctvo a vláda: „nebesia a zem, more a všetko, čo je v nich“. (2 Moj 20,11) Vďaka týmto dvom aspektom má prikázanie o sobote vlastnosti, typické pre pečate zmluvných dokumentov na starovekom Blízkom východe. Pečate sa dávali do stredu zmluvných dokumentov a obsahovali: (1) označenie božstva (obvyčajne nejakého pohanského boha) a (2) územie jeho vlády a vlastníctva (zvyčajne ohraničené geografické územie).

„Posvätenie Duchom ukazuje rozdiel medzi tými, ktorí majú pečať Božiu a tými, ktorí zachovávajú nepravý deň odpočinku.“

„Keď príde skúška, jasne sa ukáže znamenie šelmy. Je to zachovávanie nedele...“

„Boh určil siedmy deň za svoju sobotu“ (2 Moj 31,13.16.17).

„Verní budú odlišení od neverných. Tí, ktorí túžia mať na svojich čelách pečať Božiu, musia zachovávať sobotu štvrtého prikázania.“ (7BC 980.981)

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. „Zachovávajúte moje soboty a majte v úcte moju svätýňu. Ja som Hospodin.“ (3 Moj 19,30) Ako súvisí sobota s Božou svätýňou? Čo nám oboje hovorí o Bohu?
2. Pomáha vám zachovávanie soboty budovať váš vzťah s Bohom? Ak nie, čo môžete zmeniť a robiť inak?

ZHRNUTIE

Sobota je znamením zmluvy, ktorá siaha až do času, keď bude plán spasenia zavŕšený. Poukazuje späť na stvorenie; a ako znamenie zmluvy milosti upriamuje našu pozornosť na konečnú obnovu, keď Boh urobí všetko nové.

Týždeň od 30. mája do 5. júna 2021

NOVÁ ZMLUVA

ZÁKLADNÝ VERŠ

Hľa, blíži sa čas, znie výrok Hospodina, keď uzavriem novú zmluvu s domom Izraela a s domom Júdu. (Jer 31,31)

Pred niekoľkými rokmi sa na stránkach novín objavil výstižný kreslený vtíp. Bol na ňom obchodný manažér veľkej firmy, ktorý svojim kolegom a zamestnancom hrdo ukazoval škatuľu pracieho prášku, na ktorej sa skvel veľký červený nápis „NOVÝ“. Samozrejme, že čitateľom prirodzene napadlo, že ide o celkom nový výrobok ich firmy. Avšak manažér hneď všetko vysvetlil: „To, čo je na ňom nové, je ten nápis!“ Na obsahu sa nič nezmenilo, len reklamný slogan znel: „NOVÝ“.

Ako je to s Božou „novou zmluvou“? Na jednej strane sa na nej tiež nič nezmenilo. Základ zmluvy, nádej, ktorú nám nová zmluva dáva a záväzky z nej vyplývajúce, sú rovnaké ako pri starej zmluve, ktorú ľudia poznali od počiatku dejín. Zmluva je stále zmluvou Božej milosti a milosrdenstva. Založená je na láske, ktorá víťazí nad ľudskými slabosťami a porážkami. A predsa jej označenie nie je len „reklamným trikom“. V ničom je úplne nová. Nie je už len očakávanou nádejou, ale realitou záchrany. Má tú výhodu, že už nemusíme očakávať príchod Mesiáša, na ktorého ukazovali symboly a predobrazy, ale v Ježišovi Kristovi môžeme vidieť ich naplnenie. Boh nám odhalil, aké plány pripravil ešte pred vznikom sveta.

OSNOVA ÚLOHY

Pri štúdiu sa počas tohto týždňa zamyslíme nad tým, čo Biblia nazýva „novou zmluvou“ Boha s človekom, aký je jej význam a čím sa líši od tých predchádzajúcich.

1. **Zaslúbenie „novej zmluvy“ (nedeľa)**
2. **V čom je táto zmluva „nová“ a „lepšia“**
 - Dotýka sa priamo ľudského srdca (pondelok)
 - Je ponúknutá všetkým ľuďom nielen Židom (utorok)
 - Nie je len predobrazom, ale vychádza z Ježišovej obete (streda, štvrtok)

AJHLÁ, PRICHÁDZAJÚ DNI...

³¹ „Hľa, blíži sa čas,“ znie výrok Hospodina, „keď uzavriem novú zmluvu s domom Izraela a s domom Júdu. ³² Nie takú zmluvu, akú som uzavrel s vašimi otcami, keď som ich chopil za ruku, aby som ich vyviedol z Egypta. Oni totiž moju zmluvu porušili, hoci som bol ich Pánom,“ znie výrok Hospodina. ³³ „Toto však bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po týchto dňoch,“ znie výrok Hospodina. „Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpišem ho do ich srdca. Budem im Bohom a oni budú mojím ľudom. ³⁴ Už sa nebudú navzájom poučovať a brat bratovi nebude hovoriť: ‚Poznajte Hospodina!‘, lebo všetci ma budú poznať, od najmenšieho až po najväčšieho,“ znie výrok Hospodina, „pretože im odpustím viny a na ich hriech nebudem viac spomínať.“ (Jer 31,31–34)

Pozorne si prečítajte vyššie uvedenú biblickú pasáž a zamyslite sa nad nasledujúcimi otázkami:

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Kto inicioval túto zmluvu?

O akom „zákone“ sa tu hovorí?

Aký vzťah by chcel mať Boh so svojím stvorením?

Čo je pre to on sám ochotný urobiť?

Z týchto veršov jasne vyplýva, že nová zmluva sa v samotnej podstate veľmi nelíšila od starej zmluvy, ktorú Izrael uzavrel na vrchu Sinaj. Problém nebol v tom, že zmluva zo Sinaja už nebola svojím obsahom aktuálna alebo zastaraná. Problém bol v tom, že bola porušená. (v. 32)

Odpovede na uvedené otázky dokazujú, že mnohé prvky „starej zmluvy“ sa stali súčasťou novej zmluvy. „Nová zmluva“ je v určitom zmysle „obnovená zmluva“. Ide vlastne o realizáciu tej prvej zmluvy.

- Verš 34 prináša krásny Boží sľub, že svojím deťom odpustí ich hriechy a nepravosti. A to i napriek tomu, že im do vnútra vpiše svoj zákon (v. 33). Sú tieto dve myšlienky v rozpore? A čo to vôbec znamená, keď má človek zákon vpísaný vo svojom srdci (porovnaj Rim 2,15)? Ako sa to prejavuje v tvojom živote?

APLIKÁCIA

ZMLUVA ZASAHUJÚCA ĽUDSKÉ SRDCE

¹⁸ V ten deň, znie výrok Hospodina, bude ma volať: ‚Môj muž,‘ a nebude ma viac volať: ‚Môj Baal.‘ ¹⁹ Odvrátim mená baalov od jej úst, viac nebudú spomínaní menom. ²⁰ Vtedy uzavriem zmluvu s divou zverou, nebeským vtáctvom a plazmi zeme. Luk a meč, teda boj, odstránim zo zeme a usadím ich v bezpečí. ²¹ Zasnúbim si ťa naveky, zasnúbim si ťa v spravodlivosti, práve, láske a v milosrdenstve. ²² Zasnúbim si ťa vo vernosti a ty spoznáš Hospodina. (Oz 2,18–22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V čase, keď obyvatelia Judska boli odvedení do babylonského zajatia a zánik južného kráľovstva bol na dosah, Boh prostredníctvom proroka Jeremiáša ohlasuje „novú zmluvu“. Na tomto mieste je táto myšlienka vyjadrená v Biblii prvýkrát. Avšak už o 150 rokov skôr, keď hrozilo nebezpečenstvo, že bude musieť byť vyhubených desať kmeňov severného kráľovstva, už vtedy prišiel Boh prostredníctvom proroka Ozeáša s ponukou „novej“ zmluvy.

Aký je zámer a obsah zmluvy, o ktorej píše Ozeáš? (Oz 2,18–22) V čom sa podobá tej, o ktorej píše prorok Jeremiáš?

Keď boli Božie plány s jeho zmluvným ľuďom pre jeho neveru a vzburu zmaŕené, Boh poslať prorokov s posolstvom, že zmluva s tými, ktorí mu zostávajú verní, sa nekončí. Napriek ich nevere, odpadnutiu, vzbure a neposlušnosti Boh vyhlasuje, že je ochotný vstúpiť do zmluvného vzťahu so všetkými, ktorí sú ochotní kajať sa, poslúchať a jeho zaslúbenia brať vážne.

Boh vždy túžil po zmene ľudských srdc, aby dokázali zareagovať na jeho veľkú lásku tiež láskou. Dobré totiž vedel a vie, že len zmenené srdce dokáže milovať a žiť s ním v priateľstve a súlade. Hovorí preto: „A dám im srdce, aby ma poznali, že ja som Hospodin“. (Jer 24,7) „...odstránim kamenné srdce z ich tela a vložím im srdce mäsité.“ (Ez 11,19) „A dám vám nové srdce a nového ducha...“ (Ez 36,26) „Dám svojho Ducha do vášho vnútra...“ (v. 27) Toto Božie dielo je základom novej zmluvy.

APLIKÁCIA

- Ako by si odpovedal na otázku ako získať nové srdce? Ako k tejto zásadnej životnej zmene môže dôjsť? Môžeme urobiť niečo preto, aby sme v sebe mali vpísaný Boží zákon, ktorým by sme sa potom radi riadili?

ZMLUVA PRE VŠETKÝCH

⁶Cudzincov, ktorí sa pripoja k Hospodinovi, aby mu slúžili a milovali Hospodinovo meno, aby sa mu stali služobníkmi, všetkých, čo zachovávajú sobotu, neznesväcujú ju a pridriavajú sa mojej zmluvy, ⁷ aj ich zavediem na svoj svätý vrch a rozveselím ich vo svojom dome modlitby. Ich spaľované obety a obety s hostinou budú prijaté na mojom oltári, veď môj dom sa bude nazývať domom modlitby pre všetky národy. (Iz 56,6.7)

Jeremiáš vyhlasuje, že nová zmluva bude uzavretá „s domom Izraela a s domom Júdu“ alebo jednoducho „s domom Izraela“. (Jer 31,31) Znamená to azda, že zmluvné zaslúbenia sú určené len fyzickým potomkom Abrahámovým, Židom?

Nie! Dokonca ani v starozmluvnej dobe to tak nebolo. Je pravda, že zmluvné zaslúbenia dostal hebrejský národ ako celok. To však nevylučovalo niekoho iného. Práve naopak – všetci, Židia aj pohania, boli pozvaní mať účasť na zaslúbeniach. Museli však súhlasit' a uzavrieť túto zmluvu. Ani dnes to nie je inak.

Aké podmienky mali podľa dnešnej biblickej pasáže spĺňať tí, čo chceli spolu s Izraelitmi slúžiť Bohu? Je rozdiel v tom, čo Boh žiadal od nich a čo žiada od nás?

Aj keď je nová zmluva nazvaná „lepšou“, vo svojich hlavných prvkoch sa vôbec nelíši od starej. Ten istý Boh ponúka spasenie tým istým spôsobom – milosťou (2 Moj 34,6; Rim 3,24); ten istý Boh hľadá ľud, ktorý sa bude vierou dovolávať jeho zaslúbení o odpustení (Jer 31,34; Heb 8,12) a ten istý Boh chce napísať ten istý zákon do srdc tých, ktorí ho budú vo viere nasledovať – či to budú Židia, alebo pohania. (Jer 31,33; Heb 8,10)

Židia, ktorí v Novej zmluve odpovedali na ponúkanú milosť, prijali Ježiša Krista a jeho evanjelium. Za určitý čas boli srdcom cirkvi, „zostatkom, podľa vyvolenia milosti“ – v protiklade k tým, ktorí boli „zatvrdení“. (Rim 11,5.7) Evanjelium prijali aj pohania, ktorí predtým neverili. Boli vštepení do Božieho pravého ľudu, ktorí tvoria veriaci bez ohľadu na to, k akému národu alebo rase patria. A tak pohania, ktorí „boli bez Krista, vylúčení zo spoločenstva Izraela a cudzí zmluvám zaslúbenia“, boli v krvi Kristovej privedení k Bohu. Kristus je prostredníkom „novej zmluvy“ pre všetkých veriach, bez ohľadu na národnosť alebo rasu.

- **Čo pre teba znamená, že k zmluve, ktorú Boh pred stáročiami uzavrel so židovským národom, pozýva aj teba? Je to pre teba lákavé pozvanie? Vnímaš ho ako prednosť alebo len ako informáciu, ktorá tvoj život príliš neovplyvňuje?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

LEPŠIA ZMLUVA

⁶ Teraz však dostal o toľko vznešenejšiu službu, o koľko je lepšia zmluva, ktorej je prostredníkom, lebo je ustanovená lepšími prisľúbeniami. ⁷ Ved' keby tá prvá bola bývala bez chyby, nebolo by sa hľadalo miesto pre druhú. ⁸ Keď ich karhá, hovorí: Hľa, prichádzajú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu. ⁹ Nie takú zmluvu, ako som uzavrel s ich otcami v ten deň, keď som ich vzal za ruku, aby som ich vyviedol z egyptskej krajiny. Oni totiž nezotrvali pri mojej zmluve a ja som ich opustil, hovorí Pán. ¹⁰ Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po tých dňoch, hovorí Pán. Svoje zákony vložím do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia. Budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom. (Heb 8,6–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Včera sme hovorili o tom, že v hlavných bodoch sa „stará“ a „nová“ zmluva zhodujú. Konečným výsledkom je spasenie vierou v Boha, ktorý nám odpúšťa naše hriechy – a to nie preto, že sme si to niečím zaslúžili, ale jedine zo svojej milosti. Dôsledkom odpustenia bude to, že s ním nadviážeme vzájomný vzťah, na základe ktorého sa mu vo viere a poslušnosti podriadiame.

List Hebrejom nazýva novú zmluvu „lepšou zmluvou“. Ako tomu máme rozumieť?

Prečo a v čom je táto zmluva lepšia než tá prvá? Heb 8,6–10

Nadradenosť novej zmluvy nad starou spočíva v tom, že Ježiš už nie je predstavovaný len prostredníctvom obetí zvierat (ako v starej zmluve), ale zjavuje sa nám v realite svojej smrti a veľkňazskej služby. Inými slovami, spasenie ponúkané v starej zmluve je totožné s tým, ktoré je ponúkané v novej. V novej zmluve je však Boh zmluvy a lásky, ktorou padlé ľudstvo miluje, zjavený v oveľa väčšej a plnšej miere. Lepšia je preto, že všetko, čo bolo v starej zmluve predstavené v symboloch a predobrazoch, sa v Ježišovi naplnilo. Jeho bezhriechy život, smrť a veľkňazská služba – to všetko bolo symbolizované službami pozemskej svätyně (Heb 9,8–14). A tak teraz už nemáme symboly, predobrazy a príklady, ale samého Ježiša – a to nielen ako zabitého baránka, ktorý vylial svoju krv za naše hriechy (Heb 9,12), ale ako toho, ktorý stojí pred Bohom ako náš veľkňaz a slúži za nás (Heb 7,25). Aj keď nová zmluva ponúka to isté spasenie, plnšie zjavenie Boha a záchrany, ktorú v ňom máme, ju nadraduje nad starú.

APLIKÁCIA

- Ako ti Ježišova obeť za nás, hriešnikov, pomáha lepšie poznať a pochopiť Boha a jeho povahu? V čom je to zrozumiteľnejšie než rituálne názky a symboly Starej zmluvy?

NOVOZMLUVNÝ KŇAZ

¹ Zákon je len tieňom budúcich dobier, a nie vlastným obrazom vecí, preto nikdy nemôže tými istými obetami, prinášanými ustavične každý rok, urobiť dokonalými tých, čo prichádzajú. (...) ¹¹ Každý kňaz stojí a koná denne bohoslužbu a veľa ráz prináša tie isté obety, ktoré nikdy nemôžu odstrániť hriechy. ¹² No Kristus priniesol jednu obetu za hriechy a navždy zasadol po pravici Boha... ¹⁴ Jednou obetou totiž navždy zdokonalil tých, čo sa posväcujú. (Heb 10,1.11.12.14)

List Hebrejom zdôrazňuje, že Ježiš je náš Velkňaz v nebeskej svätyni. Je to v skutočnosti ten najlepši opis novej zmluvy, aký vôbec v Novej zmluve nachádzame. Nie je to náhoda. Kristova veľkňazská služba je úzko spätá so zaslúbeniami novej zmluvy.

Služba v starozmluvnej svätyni bola prostriedkom na znázornenie starozmluvných právd. Sústreďovala sa na obeť a prostrednícku službu. S krvou zabitých zvierat prichádzali kňazi do svätyně a tu ňou pokrývali hriechy. Bolo to, pravdaže, len symbolické vyjadrenie spasenia, ktoré nachádzame v Ježišovi. Tieto obeť samy osebe nemohli priniesť spasenie.

Prečo smrť zvierat nemohla poskytnúť spasenie? (Heb 10,4) Aký teda mali všetky tie obeť zmysel? Prečo boli v Božom pláne také dôležité a významné?

Všetky tieto obeť a prostrednícka služba kňazov, ktorá sa s nimi spájala, sa naplnili v Kristovi. Ježišova smrť bola tou obeťou, na krvi ktorej je založená nová zmluva. Kristova krv spečatila novú zmluvu, čím bola zmluva zo Sinaja so svojimi obeťami vyhlásená za „starú“ a neplatnú. Raz a navždy bola prinesená tá pravá obeť. Kristus zomrel; už nebolo potrebné prinášať obeť zvierat. Služba v pozemskej svätyni splnila svoju úlohu.

Obetovanie zvierat bolo úzko späté s kňazskou službou levitov, ktorí prinášali obeť do pozemskej svätyně za ľud. Keď sa obetný systém ukončil, skončila sa aj ich kňazská služba. Všetko sa naplnilo v Ježišovi, ktorý priniesol vlastnú krv do svätyně v nebi. (Heb 8,1–5) Keď Ježiš zomrel ako „najvyššia obeť“ roztrhla sa chrámová opona (Mt 27,50.51) ako symbol toho, že samotná symbolická budova v tejto chvíli už stráca svoj zmysel, ktorý sa naplnil v Kristovej obeť. List Hebrejom predstavuje Krista ako Velkňaza v nebi, ktorý so „svojou vlastnou krvou vošiel... do svätyně“ ako náš prostredník. (Heb 9,12) To je základ nádeje a zaslúbenia, ktoré máme v novej zmluve.

- **Aké pocity v tebe vyvoláva predstava, že Ježiš za teba nielen zomrel, ale aj teraz, keď je v nebi, robí všetko preto, aby si mohol byť v jeho kráľovstve? Akú dôveru a istotu ti to dáva pre tvoje spasenie?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Svojou účasťou na jedení chleba a pití vína s učeníkmi sa Kristus slávnostne zaručil, že je ich Vykupiteľ. Zveril im novú zmluvu, podľa ktorej všetci, čo ho prijímajú, stávajú sa Božími deťmi a Kristovými spoludedičmi. Táto zmluva im zaručovala všetky časné i večné požehnania. Musela však byť podpísaná Kristovou krvou. Pri tomto posvätnom úkone si mali všetci pripomínať nekonečnú obeť prinesenú za nich osobne ako za časť veľkého celku padlého ľudstva.“ (TV 462)

„Najpozoruhodnejším znakom tejto novej zmluvy pokoja je nesmierne bohatstvo odpúšťajúceho milosrdenstva, ktoré je ponúkané hriešnikovi, ak sa kajá a zanechá svoj hriech. Duch Svätý opisuje evanjelium ako spasenie prostredníctvom milosrdenstva nášho Boha. „Pretože sa zľutujem nad ich nepravosťami a na ich hriechy si viac nespomeniem,“ hovorí Boh tým, ktorí sa kajajú. (Heb 8,12) Odvracia sa Boh od spravodlivosti, aby preukázal milosrdenstvo hriešnikovi? Nie, Boh nemôže dovoliť, aby porušovanie jeho zákona zostalo bez trestu. Podmienkou života v novej zmluve je dokonalá poslušnosť. Ak sa hriešnik kajá a vyznáva svoje hriechy, nájde odpustenie. Kristova obeť zaňho je zárukou toho, že mu bude odpustené. Kristus splnil požiadavky zákona za každého kajúceho hriešnika, ktorý mu dôveruje.“ (E. G. Whiteová, *God's Amazing Grace*, 138)

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Akú prednosť má zákon napísaný v srdci oproti tomu na kamenných doskách? Na ktorý človek ľahšie zabudne?
2. Ako môžeme poznať, či máme zákon napísaný v srdci? Ako sa to prejavuje?
3. Vráťme sa k druhému citátu od E. G. Whiteovej. Ako chápeš výrok o „podmienke dokonalej poslušnosti“ a „Kristovej obeti ako záruke odpustenia“? Znamená to, že pokiaľ nebudeme dokonale poslušní, sme stratení? Alebo je tu snáď reč o niekom inom, dokonale poslušnom?

ZHRNUTIE

Nová zmluva je vznešenejšie, plnšie a lepšie predstavenie plánu vykúpenia. Aj my máme účasť na tejto zmluve vierou, ktorá sa prejaví poslušnosťou zákonu napísaného v našich srdciach.

NOVÁ ZMLUVA A BOŽIA SVÄTYŇA

ZÁKLADNÝ VERŠ

A preto je prostredníkom novej zmluvy, aby prisľúbenie večného dedičstva dosiahli všetci, čo sú povolani — lebo podstúpil smrť, aby ich vykúpil z previnení spáchaných počas prvej zmluvy. (Heb 9,15)

Je tmavý neskorý večer. Na temnej oblohe nevidno mesiac ani hviezdy. Ponorý do tmy kráča Frank prázdnyimi mestskými ulicami. Po chvíli za sebou začuje kroky. Nieкто ide v tme za ním. Frank sa nezastaví. Kroky sa však stále viac približujú. Potom ho neznámy dobehne a pýta sa: „Frank, ste tlačiar?“

Obaja sa zastavia. Frank sotva vidí tvár a obrysy neznámeho človeka.

„Áno, som. Ale ako to, že ma poznáte?“

„Nuž,“ odpovedá neznámy, „nepoznám vás. Nikdy predtým som sa s vami nestretol. Vášho brata však poznám veľmi dobre. Vaše spôsoby, vaša chôdza, vaša postava – to všetko mi tak veľmi pripomenulo vášho brata, že som z toho usúdil, že ste jeho brat. Veľa mi totiž o vás rozprával.“

Tento jednoduchý príbeh nám chce priblížiť pravdu o službe v pozemskej svätyni. Biblia hovorí, že to bol tieň, obraz, znázornenie tej skutočnej. Napriek tomu dostatočne jasne zjavovala pravdy, ktoré predstavovala: smrť Ježiša Krista a jeho veľkňazskú službu v nebeskej svätyni.

OSNOVA ÚLOHY

Pri štúdiu tejto úlohy so zameraním na to, akú úlohu v Božom pláne (a v jeho zmluvách s ľuďmi) hrala svätýňa, si pripomenieme oboje – pozemský predobraz (tieň), ale aj skutočnosť, ktorá je skutočnou realitou.

1. Pôvodný význam izraelskej svätyně

- Vyjadrenie Božej blízkosti (nedeľa)
- Potreba odpustenia vďaka obeti (pondelok)

2. „Nové“ poňatie svätyně po kríži

- Ježiš – najvyššia obeť (utorok)
- Ježiš – najlepší veľkňaz (streda)
- Ježiš – slúži v lepšej svätyni (štvrtok)

BLÍZKY VZŤAH

¹¹ Postavím si príbytok medzi vami a nezošklivíte sa mi. ¹² Budem chodiť medzi vami, budem vaším Bohom a vy budete mojim ľudom. (3 Moj 26,11.12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zo všetkého, čo sme doposiaľ študovali, je plne zrejmá jedna vec: v starej aj v novej zmluve Boh vždy chcel so svojím ľudom nadviazať blízky, priateľský vzťah. Zmluvy vlastne pomáhali formovať a formulovať „pravidlá“ pre tento vzťah.

Osobný blízky vzťah je v zmluve kľúčovým prvkom. Aby vzťah existoval, musí fungovať vzájomná komunikácia a kontakt, a to najmä medzi hriešnymi, omylnými a nedôverčivými bytosťami. Boh to pravdaže vie. Preto sa rozhodol, že sa nám predstaví takým spôsobom, aby sme s ním mohli – v medziach padlého ľudstva – nadviazať zmysluplný vzťah.

**Aký dôvod Boh uvádza pre stavbu svätyne? (2 Moj 25,8; 3 Moj 26,11.12)
O čo mu šlo? Ako tomu máme rozumieť?**

Odpoveď by sme možno našli v úvodných veršoch dnešnej časti. Boh postaví svoj „príbytok“ (alebo bude „prebývať“) medzi nimi. Hovorí im, že si ich „nezoškliví“ (nesprotiví), ale bude „chodiť“ medzi nimi a bude ich Bohom a oni budú jeho ľudom. Veľmi jasne tu vystupujú do popredia znaky, ktoré sú charakteristické pre blízky vzťah.

APLIKÁCIA

- **Ako na teba pôsobí Božia túžba po blízkosti s ľuďmi a ako svedčí o jeho vzťahu a láske k nám, hriešnikom? Ako by na teba zapôsobila Božia ponuka, že sám Boh by bol tvojím „susedom“ majúcim „príbytok medzi vami“? Mal by si z toho radosť alebo skôr obavy?**

HRIECH, OBEŤ A PRIJATIE

¹³ Ved' ak už pokropenie krvou capov a býkov a popol z jalovice posväčuje poškvrnených, aby boli telesne čistí, ¹⁴ o to viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha sám seba priniesol Bohu ako nepoškvrnenú obeť, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu. (...) ²² Takto sa podľa Zákona takmer všetko očisťuje krvou a bez preliatia krvi niet odpustenia. (Heb 9,13.14.22)

Boh ustanovil, že starozmluvný hriešnik sa môže zbaviť viny a hriechu prostredníctvom obetí zvierat. Obetné dary, predpísané Izraelitom, sú podrobne opísané v 3 Moj 1–7. Zvláštna pozornosť sa venovala tomu, ako pri rôznych druhoch obetí naložiť s krvou a ako ju použiť. Úloha krvi pri obetných rituáloch patrí medzi zjednocujúce prvky izraelského obetného systému.

Človek, ktorý zhrešil – čím porušil zmluvný vzťah a stanovené pravidlá – mohol v plnej miere obnoviť spoločenstvo s Bohom a ľudstvom tak, že priniesol obetované zviera ako náhradu. Obete, sprevádzané určenými rituálmi, boli prostriedkom, ktorý Boh stanovil na očistenie hriešnika od hriechu a viny. Kropením sa jednotlivé hriechy a viny preniesli do svätyne, čím sa opätovne nadviazal vzťah a plné zmluvné spoločenstvo medzi kajúcnikom a osobným Bohom, ktorý je zachraňujúcim Pánom.

Aký zmysel mali obeť zvierat? Čo nimi chcel Boh ľudí naučiť? Iz 53, 3–7

Starozmluvné obeť zvierat boli Bohom určeným prostriedkom, ako sa mohol hriešnik zbaviť hriechu a viny. Obete zmenili pozíciu hriešnika – tomu, kto sa previnil a zaslúžil si smrť, bolo odpustené; jeho zmluvný vzťah s Bohom bol opäť obnovený. Obete zvierat však mali aj prorocký význam. Nijaké zviera totiž nebolo dostačujúcou náhradou v procese zmierenia. Autor Listu Hebrejom to vyjadruje takto: „Je predsa nemožné, aby krv býkov a kozlov odstraňovala hriechy.“ (Heb 10,4) Obete zvierat teda predpovedali príchod božsko-ludského Božieho služobníka, ktorý zomrie zástupnou smrťou za hriechy celého sveta. Vďaka tomu môže byť hriešnikovi odpustené, Boh ho môže prijať a zmluvný vzťah sa môže znovu nadviazať.

- **Dokážeš si predstaviť, že by si žil v dobe, keď sa prinášali zvieracie obeť? Ako by to na teba pôsobilo? Mal by si z toho viac hrôzu, alebo by si si na smrť zvierat časom zvykol?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„SEBA SAMÉHO VYDAL ZA NAŠE HRIECHY“

³ Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, a od Pána Ježiša Krista, ⁴ ktorý seba samého vydal za naše hriechy, aby nás vytrhol z terajšieho zlého veku podľa vôle Boha, nášho Otca. (Ga 1,3,4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jednou z kľúčových tém Novej zmluvy (ak nie priamo tým najhlavnejším) je, že Ježiš Kristus zomrel ako obeť za hriechy sveta. Táto pravda je základom celého plánu spasenia. Akákoľvek teológia, ktorá popiera zmierenie krvou Ježiša Krista, popiera v podstate jadro kresťanstva. Nekrvavý kríž nemôže spasiť nikoho.

Premýšľajte o úvodnom biblickom texte na dnešný deň (Ga 1,3,4). Čo pre vás znamená? Čo bolo smrťou Krista dosiahnuté?

Koncept „náhrady“ za hriešnika je základným prvkom celého plánu spasenia. Za svoje hriechy sme si totiž všetci zaslúžili smrť. Kristus z lásky k nám, „seba samého vydal za naše hriechy“. (Ga 1,4) Zomrel smrťou, ktorú sme si zaslúžili my. Smrť Ježiša Krista za hriešnikov je významnou pravdou, z ktorej vyplýva všetko ostatné. Naša nádej na obnovu, slobodu, odpustenie a večný život v raji sa zakladá na tom, čo Ježiš urobil – dal seba samého za naše hriechy. Bez toho by naša viera nemala zmysel. Mohli by sme rovno uctievať a spoliehať sa na nejakú sochu alebo čokoľvek iné. Spasenie je možné len prostredníctvom „krvi“ (teda smrti) Ježiša Krista. (Mt 26,28)

„Boh nechce, aby si pochyboval, trápil sa a mal strach, že ťa neprijme, pretože si hriešny a nehodný... Môžeš povedať: ‚Viem, že som hriešnik. A to je dôvod, prečo potrebujem Spasiteľa... Nie som dobrý a nemám nijaké zásluhy, ktorými by som si mohol nárokovať spasenie. Prichádzam k Bohu prostredníctvom zmierujúcej krvi nevinného Baránka Božieho, ktorý sníma hriech sveta. To je moja jediná obhajoba.“ (E. G. Whiteová, The Faith I Live By, 102)

APLIKÁCIA

- Ešte raz si prečítaj citát z posledného odseku. Dokážeš sa s ním stotožniť? Dospel si v živote do chvíle, keď tieto slová môžu byť aj tvojím osobným vyznaním?

NÁŠ SÚCITNÝ VEĽKŇAZ

¹ Zo všetkého, o čom hovoríme, je hlavné toto: máme takého veľkňaza, ktorý si zasadol po pravici trónu Velebnosti v nebesiach ² ako služobník svätyne a pravého stanu, ktorý postavil Pán, a nie človek. ³ Ved' každý veľkňaz je ustanovený na to, aby prinášal dary a obety, preto aj on musel mať niečo, čo by obetoval. ⁴ Keby bol na zemi, nemohol by byť kňazom, pretože tu sú tí, čo prinášali dary podľa Zákona. ⁵ No oni slúžia obrazu a tieňu nebeskej skutočnosti, ako to bolo prikázané Mojžišovi, keď sa chystal zhotoviť stan: Hľad' — povedal mu —, aby si všetko urobil podľa vzoru, ktorý ti bol ukázaný na vrchu. ⁶ Teraz však dostal o tolko vznešenejšiu službu, o kolko je lepšia zmluva, ktorej je prostredníkom, lebo je ustanovená lepšími prislúbeniami. (Heb 8,1–6)

Pozemská svätyňa, kde sa Boh rozhodol prebývať so svojim ľudom, bola miestom, kde sa vykonávali obete. Služba vo svätyňi sa však nekončila smrťou týchto zvierat. Keď bola obeť zabitá, kňaz priniesol krv do svätyne za hriešnika. Celý tento obrad bol však len tieňom, symbolom toho, čo Kristus robí pre tento svet. Tak ako pri symboloch (v pozemskej svätyňi) sa proces zmiernenia nekončil smrťou zvieratá, ani Kristovo dielo za nás sa nekončí jeho smrťou na kríži.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo vlastne znamená ono obrazné vyjadrenie (vychádzajúce zo starozmluvného predobrazu), že Ježiš sa stal naším najlepším Veľkňazom (Heb 8,1–6), ktorý pozná naše slabosti (Heb 2,17.18)? Aký dosah to má na náš život dnes?

Tak ako existovala pozemská svätyňa, kňazstvo a služba v starej zmluve, je nebeská svätyňa, nebeské kňazstvo a nebeská služba aj v novej zmluve. Čo však bolo len symbolom, obrazom a tieňom v starej zmluve, v novej zmluve sa stáva realitou.

Náhradou za nás už nie je obetné zviera, pretože máme bezhriešneho Ježiša; nie krv zvierat, ale krv Kristova; nie svätyňa postavená človekom, ale pravý stánok, „ktorý postavil Pán, a nie človek“ (Heb 8,2); nie hriešny, omylný ľudský kňaz, ale Ježiš Kristus je naším veľkňazom slúžiacim za nás. V súvislosti s tým uvažuj o Pavlových slovách: „Ako unikneme my, ak zanedbáme takúto veľkú spásu...?“ (Heb 2,3)

- Ktorá z Kristových úloh (obet', kňaz, veľkňaz) je pre teba najmenej jasná? Ktorá ťa naopak najviac oslovuje a je ti najbližšia? Ako by si sa o toto „evanjelium“ mohol podeliť tento týždeň s niekým, kto ho ešte nepozná?

APLIKÁCIA

NEBESKÁ SLUŽBA

Ved' Kristus nevošiel do svätyne zhotovenej rukou, ktorá je len predobrazom pravej, ale do samého neba, aby sa teraz za nás ukázal pred Božou tvárou. (Heb 9,24)

⁵ ... lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi — človek Kristus Ježiš, ⁶ ktorý dal seba samého ako výkupné za všetkých; svedectvo v pravom čase. (1 Tim 2,5,6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Úvodný verš (Heb 9,24) nám predstavuje Kristovu službu v nebeskej svätyni v náš prospech po tom, ako za nás zomrel. Zameriame sa na myšlienku vyjadrenú na konci verša: Kristus je aj dnes v Božej prítomnosti, aby spolu s Otcom urobili všetko pre našu záchranu.

Uvažuj, čo to asi znamená: Keby sme sa my, hriešni a padlí ľudia, ukázali pred Božou slávou, boli by sme v okamihu zničení; bez ohľadu na to, akí sme boli zlí a ako zjavne sme porušovali Boží zákon. Máme však Nieкого, kto sa ukazuje pred Božou tvárou za nás. Máme Zástupcu, ktorý stojí pred Otcom v náš prospech. Premýšľaj, aký láskavý bol Ježiš, keď žil tu na zemi, ako odpúšťal a všetkých prijímal.

Prečo, podľa vás, text 1 Tim 2,5.6 zdôrazňuje, že Ježiš je nielen naším prostredníkom, ale že sa stal aj skutočným „človekom“?

To je ďalšia dobrá správa. Ježiš nielen zaplatil, keď sa stal jedným z nás, výkupné za naše hriechy, ktoré vyniesol sám na kríž, ale teraz stojí pred Bohom ako Prostredník medzi nebom a zemou, medzi človekom a Bohom.

To dáva zmysel. Ježiš ako Boh a bezhriešny, dokonalý človek zároveň, je jediný, kto mohol premostiť trhlinu medzi ľudstvom a Bohom spôsobenú hriechom. Existuje Nieкто, kto s nami súcití vo všetkých skúškach, bolestiach a pokušeniach a kto nás zastupuje pred Otcom.

Dôležitou správou novej zmluvy je, že vďaka Ježišovi majú kajúci hriešnici Nieкого, kto ich zastupuje v nebi pred Otcom, Nieкого, kto pre nich získal to, čo by sami nikdy nedosiahli – a to dokonalú spravodlivosť, ktorá jediná môže obstať v Božej prítomnosti. S touto dokonalou spravodlivosťou, ktorú v živote dosiahol utrpením, stojí Ježiš pred Bohom a žiada pre nás odpustenie hriechov a moc nad hriechom, pretože bez toho by sme nemali nijakú nádej – ani teraz a určite ani na súde.

APLIKÁCIA

- Akú nádej ti prináša vedomie, že Kristus, ktorého poznáš z evanjelií, sa za teba prihovára?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ani najvyšší anjel v nebi nemohol zaplatiť výkupné za jediného strateného človeka. Cherubíni a serafíni majú len slávu, ktorou ich, ako svoje stvorenie, obdaril Stvoriteľ. Zmierenie človeka s Bohom mohlo byť dosiahnuté len cez prostredníka, ktorý bol rovný Bohu, zasluhoval si úctu a mohol zastupovať človeka pred nekonečným Bohom a súčasne predstavovať Boha padlému svetu. Ako zástupca a ručiteľ človeka musí mať ľudskú prirodzenosť a spojenie s ľudskou rodinou, ktorú zastupuje; ako Boží veľvyslanec sa musí podieľať na božskej prirodzenosti a mať spojenie s Nekonečným, aby predstavil Boha sveta a bol prostredníkom medzi Bohom a človekom.“ (ISM 257)

„To znamená: Ak ma vyznáte pred ľuďmi, i ja vás vyznám pred Bohom a svojimi anjelmi. Budete mojimi svedkami na zemi. Svetu prinesiete moju spásnu milosť. Podobne budem ja vašim zástupcom v nebi. Otec nehľadá na vašu hriešnu povahu, ale vidí vás v rúchu mojej dokonalosti. Ja vám prinášam nebeské požehnanie a každý, kto ma vyznáva a chce mať účasť v mojej sebaobetavej službe pre záchranu hynúcich, k tomu sa i ja priznám ako k spoludedičovi slávy a radosti vykúpených.“ (TV 246)

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. „¹ Keď sme teda ospravedlnení z viery, máme pokoj s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. ² Skrze neho sme vierou získali aj prístup k milosti, v ktorej zostávame, a chválime sa nádejou na Božiu slávu.“ (Rim 5,1.2) Ako týmto veršom rozumiete? Akú úlohu hrá Ježiš v tom, že môžeme pri stretnutí s Bohom cítiť pokoj a nie strach?
2. Prečo sa nikto iný okrem Božieho Syna nemohol stať Prostredníkom medzi nami a Bohom?
3. Čo znamená pre váš každodenný, praktický život, že Kristus je v nebeskej svätyni? Má to vôbec nejaký praktický dosah, alebo je to len nie príliš užitočná informácia?

ZHRNUTIE

Pozemská svätyňa symbolizovala dielo spasenia, ktoré prebieha až dodnes. Kristus plní úlohu nášho Veľkňaza pred Bohom na tom najsvätejšom mieste. Jeho neporušenosť sa nám pred Bohom pripočítava namiesto našej nehodnej hriešnej prirodzenosti.

Týždeň od 13. do 19. júna 2021

BOŽIA LÁSKA A ĽUDSKÁ VIERA

ZÁKLADNÝ VERŠ

Je zrejmé, že pred Bohom nikto nie je ospravedlnený zo Zákona, pretože spravodlivý z viery bude žiť. (Ga 3,11)

Asi v 7. storočí pred Kristom napísal grécky básnik Homér slávnu Odyssea – príbeh Odyssea, veľkého hrdinu, ktorý sa po dobytí Tróje vydá na desaťročnú spiatočnú cestu do svojej rodnej Itaky. Cesta domov trvá veľmi dlho. Prežije stroskotanie lode, vzbury, búrky, čelí rôznym obludám a ďalším prekážkam, ktoré mu bránia doraziť do cieľa. Napokon, keď bohovia usúdia, že jeho trápenie bolo dostatočným trestom za jeho chyby, dovidia ustatému hrdinovi vrátiť sa domov k rodine.

V istom zmysle sa podobáme Odysseovi. Tiež sme na dlhej ceste domov. Na rozdiel od Odyssea však nikdy nebudeme „trpieť dosť“, aby sme si za to niečo zaslúžili – napríklad návrat domov. Vzdialenosť medzi nebom a zemou je pre nás príliš veľká na to, aby sme ňou odčinili naše chyby. Ak sa dostaneme domov, potom výlučne z Božej milosti. V súvislosti s tým je zmluva kľúčovým prejavom Božej milosti v našich životoch.

OSNOVA ÚLOHY

Tento týždeň sa pri štúdiu zameriame ako na Božiu lásku prejavenu v jeho zmluve s ľuďmi, tak na vieru, ktorá je ľudskou odpoveďou na Božiu milosť.

- 1. Božia láska – základ jeho zmluvy s ľuďmi**
 - Kríž ako najvyšší prejav Božej lásky (nedeľa)
 - „Vykúpenie“ bezmocných hriešnikov (pondelok)
- 2. Viera/dôvera – náš „podpis“ na tejto zmluve**
 - Abraháмова viera/dôvera v Božiu milosť (utorok, streda)
 - Naša dôvera v Božie zaslúbenia (štvrtok)

NAJVÄČŠIA OBEŤ PRE NAŠU ZÁCHRANU

No ja sa v žiadnom prípade nechcem chváliť ničím, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, prostredníctvom ktorého je pre mňa svet ukrižovaný a ja pre svet. (Ga 6,14)

Čo viedlo apoštola Pavla k tomuto vyhláseniu? Čo ním chcel povedať? (Ga 6,14)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Biblia, či už Stará alebo Nová zmluva, pozná len jedného Boha, jeden morálny zákon a jeden plán vykúpenia. Plán spasenia v Starej zmluve za Mojžiša sa ničím nelíšil od plánu spasenia v Novej zmluve – spasení môžeme byť jedine vierou. Keby sa spasenie dalo získať niečím iným, napríklad skutkami, potom by nám bol Stvoriteľ zaviazaný alebo povinný dať ho. Len tí, čo si neuvedomujú závažnosť hriechu, môžu veriť, že Boh je nejakým spôsobom povinný spasiť nás. Opak je však pravdou. Existuje len jedna povinnosť – naša. Sme dlžníkmi, pretože sme porušili zákon. My však túto podmienku splniť nemôžeme. Vďaka Bohu za to, že to Ježiš urobil za nás.

„Keby ľudia v plnšej miere pochopili význam veľkej obete, ktorú priniesol Majestáť neba, keď zomrel za človeka, vyvýšili by plán spasenia. V srdciach kresťanov by sa rozjímaním o Golgote prebudili čisté, sväté a živé pohnútky. Svojím srdcom aj ústami by oslavovali Boha a Baránka. Pýche a samolúbosti sa nemôže dariť v srdciach tých, ktorí si neustále pripomínajú udalosti Golgoty... Všetko bohatstvo tohto sveta nemá takú hodnotu, aby mohlo vykúpiť jediného hynúceho človeka. Kto môže zmerať Kristovu lásku k stratenému svetu, keď visel na kríži a trpel za hriechy vinníkov? Táto láska bola nezmerná, nekonečná.

Kristus ukázal, že jeho láska je silnejšia ako smrť. Vydobyl pre človeka spasenie; uprostred najťažšieho boja so silami temnosti jeho láska stále silnela. Znášal to, že tvár jeho Otca sa od neho odvrátila. V horkosti svojej duše musel zvolať: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ Jeho rameno prinieslo spasenie. Cena za vykúpenie človeka bola zaplatená, keď v poslednom duševnom zápase vyslovil požehnané slová, ktoré sa ako ozvena šírili celým stvorením: „Je dokonané.“

Naše myšlienky a predstavy nemôžu nikdy plne pochopiť, že nevinný Kristus musel znášať takú bolestnú smrť a niesť bremeno hriechov sveta. Nemôžeme zmerať dĺžku, šírku, výšku a hĺbku tejto úžasnej lásky. Rozjímanie o tejto jedinečnej hĺbke Spasiteľovej lásky by malo naplniť našu myseľ, dotknúť sa a obmäkčiť našu dušu, zušľachtiť a povzniesť naše túžby a úplne zmeniť celý náš charakter.“ (2T 212.213)

- **Čo to pre teba znamená „chváliť sa Kristovým krížom“? Je to téma, ktorá ťa naplňuje radosťou a nadšením, alebo sa ti zdá skôr smutná, ba až morbidna?**

APLIKÁCIA

„VYKÚPENIE BEZMOCNÝCH“

¹⁸ Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie pominuteľnými vecami, striebrom alebo zlatom, ¹⁹ ale drahou krvou Krista. On ako bezchybný a nepoškvrnený baránok ²⁰ bol na to síce vopred vyhladený ešte pred stvorením sveta, ale zjavený v posledných časoch kvôli vám. (1 Pt 1,18–20)

¹² Kto má Syna, má život; kto nemá Božieho Syna, nemá život. ¹³ Toto som napísal vám, čo veríte v meno Božieho Syna, aby ste vedeli, že máte večný život. (1 Jn 5,12,13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečo apoštol Peter používa pre opis našej záchrany v Kristovi výraz „vykúpenie“? Akú myšlienku tým chce vyjadriť? 1 Pt 1,18–20

Keď Peter hovorí o Kristovej zmierujúcej smrti na kríži, myšlienkou „výkupného“ sa vracia do čias otroctva, keď sa otrok po zaplatení určitej sumy (zväčša niekým z príbuzných) mohol stať slobodným. Svojou „drahou krvou“, teda svojou zástupnou a dobrovoľnou smrťou na Golgote nás Kristus vykúpil z otroctva hriechu a smrti. To je základ každej zmluvy. Bez toho by bola zmluva neplatná; musela by sa anulovať, pretože Boh by nemohol splniť svoju časť dohody – dať dar večného života všetkým, ktorí uverili.

Apoštol Ján napísal svojim kresťanským priateľom: „Toto som napísal vám, čo veríte v meno Božieho Syna, aby ste vedeli, že máte večný život.“ (1 Jn 5,13) Máme prísľub večného života a pokiaľ mu uveríme, môžeme mať aj jeho istotu. Ježiš opravil trhlinu, ktorá zapríčinila stratu večného života. Ako? Len Stvoriteľ svojou spravodlivosťou a nekonečnou cenou mohol zrušiť dlh, ktorý sme mali voči porušenému zákonu – to bola tá trhlina zapríčinená hriechom. Ved' čo by to bol za Boží večný morálny zákon, keby smrteľná, stvorená bytosť mohla tento dlh zaplatiť? Len Nieкто rovný samému Bohu, v kom existoval život nevypožičaný, neodvodený a večný, mohol zaplatiť výkupné, a tak nás oslobodiť od dlhu, ktorý máme voči zákonu. Takýmto spôsobom sa naplňajú všetky zmluvné zaslúbenia; takto môžeme mať aj dnes zaslúbenie večného života a byť vykúpení z hriechu a smrti.

APLIKÁCIA ■ Čo to znamená mať Božieho Syna? (1 Jn 5,12) Je pre teba myšlienka záchrany vďaka Ježišovi možnosťou, nádejou, zbožným práním a túžbou, alebo už istotou?

ABRAHÁMOVA VIERA I.

Abrám uveril Hospodinovi a on mu to počítal za spravodlivosť. (1 Moj 15,6)

¹ Čo teda povieme o Abrahámovi, našom praotcovi podľa tela? Čo dosiahol? ² Ak totiž Abrahám bol ospravedlnený zo skutkov, má sa čím chváliť, ale nie pred Bohom. ³ Lebo čo hovorí Písmo? Abrahám však uveril Bohu a započítalo sa mu to za spravodlivosť. ⁴ Tomu, kto pracuje, mzda sa nezaratúva z milosti, ale z povinnosti. ⁵ Ale tomu, kto nekoná skutky, no verí v toho, kto ospravedlňuje bezbožného, tomu sa jeho viera ráta za spravodlivosť. (Rim 4,1–5)

Text zapísaný v 1 Moj 15,6 je jedným z najhlbších výrokov v Písme. S niekoľkými ďalšími textami tvorí základ kľúčovej pravdy biblického náboženstva – ospravedlnenia vierou. Bol napísaný stáročia predtým, než podobné slová napísal Pavol v Liste Rimanom. To všetko je dôkazom toho, že od Edenu až dosiaľ existuje jeden jediný spôsob, ako byť spasený.

Kontext verša nám pomáha pochopiť, aká veľká bola Abráмова viera. Uveril Božiemu zaslúbeniu, že bude mať syna napriek tomu, že jeho vek ho presviedčal o tom, že je to už nemožné. Je to viera, ktorá si uvedomuje svoju úplnú bezmocnosť; viera, ktorá požaduje úplne sa vzdať seba; viera, ktorá žiada bezvýhradne sa podriaďiť Bohu; viera, ktorá vedie k poslušnosti. Takú vieru mal Abrahám. Bola to viera, ktorá sa mu počítala „za spravodlivosť“.

Ako rozumiete tomu, že Boh Abrahámovi jeho vieru „započítal za spravodlivosť“? 1 Moj 15,6; Rim 4,1–5

Akokoľvek bol Abrahámov život životom viery a poslušnosti, predsa to len nebol život dokonalej viery a dokonalej poslušnosti. Z času na čas sa objavili slabé stránky v jednej i druhej oblasti. Dôležité je uvedomiť si, že spravodlivosť, ktorá nás spasí, je spravodlivosť, ktorá nám je pripísaná alebo „pripočítaná“. To znamená, že v Božích očiach sme napriek našim slabostiam spravodliví; nebeský Boh sa na nás pozerá ako na spravodlivých, aj keď takí nie sme. Tak to bolo aj v prípade Abraháma a tak to bude v prípade všetkých, ktorí k nemu prídu vo viere Abrahámovej.

- Je pre teba ľahké prijať, že k spásu stačí uveriť Bohu? Čo to znamená v tvojom živote? Je to len súhlas s nejakou informáciou alebo niečo viac?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ABRAHÁMOVA VIERA II.

Abrám uveril Hospodinovi a on mu to počítal za spravodlivosť. (1 Moj 15,6)

A uveril Hospodinovi, a on mu to počítal za spravodlivosť. (1 Moj 15,6; ROH)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Keď sa vrátíme k 1 Moj 15,6, rôzne preklady použili pre slovo „počítal“ rozličné výrazy, ako napríklad „považoval“, „pripísal“ alebo „uznal“. Ten istý výraz je použitý aj v ďalších veršoch Mojžišových kníh. Osoba alebo vec sa „pokladá“ za niečo, čím nie je. Napríklad v 1 Moj 31,15 Ráchel a Lea tvrdia, že ich otec ich „považuje“ (pokladá, počíta) za cudzinky, aj keď sú jeho dcérami. Desiatok levitov sa „počítal“ (považoval, pokladal) za obilie z holohumnice, aj keď to obilie nebolo. (4 Moj 18,27.30)

Siedma kapitola 3. Mojžišovej knihy popisuje pravidlá prinášania tzv. pokojnej obeť alebo obeť spoločenstva. Hovorí sa tu, že pokiaľ sa takáto obeť hneď po obetovaní nezjedla, na tretí deň už obetujúcemu táto „obeta nebude priaznivo prijatá, nebude uznaná“ (3 Moj 7,18). To znamená, že správne prinesená a vykonaná obeť mala byť bežne „pripočítaná“ v prospech hriešnika (porovnaj s 17,1–4), ktorý potom stojí pred Bohom ako spravodlivý. Boh pokladá hriešnika za spravodlivého, aj keď ním v skutočnosti nie je.

Ako nás Boh napriek našim slabostiam môže počítať alebo pokladať za spravodlivých?

Dôležitá pravda o tom, že sme vyhlásení za spravodlivých – nie pre to, čo sme my urobili, ale len vierou v to, čo Kristus urobil za nás – je podstatou výroku o „spravodlivosti z viery“. To však neznamená, že samotná naša viera nás urobila spravodlivými. Viera je skôr prostriedok (alebo nástroj), ktorým získavame dar spravodlivosti. To je v podstate tajomstvom a slávou kresťanstva. Všetko, čomu ako kresťania a nasledovníci Ježiša Krista veríme, stojí na tomto základe. Vierou sme pred Bohom pokladaní za spravodlivých. Všetko, čo potom nasleduje – poslušnosť, posvätenie, svätosť, rozvoj charakteru a láska, vyvierajú práve z tejto pravdy.

APLIKÁCIA

- Čo si počať vo chvíľach, keď Bohu vyznáš svoje hriechy, požiadaš o odpustenie (na základe toho, čo pre teba urobil Ježiš), a predsa sa potom necítiš lepšie, svätejši a čistejši?

DÔVERA V BOŽIE ZASLÚBENIA

¹ Keď sme teda ospravedlnení z viery, máme pokoj s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. ² Skrze neho sme vierou získali aj prístup k milosti, v ktorej zostávame, a chválime sa nádejou na Božiu slávu. (Rim 5,1.2)

O známom kardinálovi Bellarminovi, veľkom katolíckom teológovi, sa hovorí, že keď ležal na smrteľnej posteli, doniesli mu krucifixy a pripomínali mu zásluhy svätých, aby skôr než zomrie, mohol získať istotu spasenia. Bellarmine im však vraj povedal: „Dajte to preč. Myslím, že je istejšie dôverovať v zásluhy Ježiša Krista.“

Mnohí z tých, ktorých pozemský život sa pomaly končí, si stále viac uvedomujú, aké prázdne, zbytočné a neužitočné boli ich skutky, ako málo urobili preto, aby mohli získať spasenie a ako veľmi potrebujú spravodlivosť Ježiša Krista.

Dobrou správou je, že nemusíme čakať až do smrti. Už teraz môžeme mať istotu v Bohu. Celá zmluva je založená na spoľahlivých Božích zaslúbeniach, z ktorých už teraz môžeme mať úžitok. Musíme však týmto zaslúbeniam veriť; musíme si ich privlastniť; už teraz musíme okúsiť ich realitu vo vlastnom živote. Aby sa tieto zaslúbenia stali skutočnosťou, musíme mať trvalý vzťah s Bohom, pretože, ako sme už mnohokrát povedali, zmluva zahŕňa aj vzájomný vzťah.

- **Ako môžeme náš vzťah s Bohom a svoj pokoj upevniť? Uvažuj chvíľu v modlitbe o svojom živote a polož si otázky: Čo z toho, čo robím, posilňuje môj vzťah s Bohom a čo ho narúša? Aké zmeny by som mal urobiť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Jediná cesta, ktorou môže (hriešnik) dôjsť k spravodlivosti, je viera. Vierou môže predložiť Bohu zásluhy Ježiša Krista a Boh mu pripočíta poslušnosť svojho Syna. Kristova spravodlivosť nahradí prehry človeka. Boh prijme, odpustí a ospravedlní kajúceho, veriaceho človeka a zaobchádza s ním, akoby bol spravodlivý. Miluje ho tak, ako miluje svojho Syna. Tak to je, keď sa viera počíta za spravodlivosť.“ (1SM 367)

„Keď v pokání a viere prijímame Krista za svojho Spasiteľa, Boh nám odpúšťa hriechy a ustupuje od trestu, aký je predpísaný za porušenie zákona. Hriešnik potom stojí pred Bohom ako spravodlivý. Je poctený priazňou neba a prostredníctvom Ducha má spoločenstvo s Otcom a Synom.

Musí však byť vykonané aj ďalšie dielo – rozvoj charakteru. Pravda má človeka posväcovať. Aj to sa deje prostredníctvom viery. Pretože len Kristovou milosťou, ktorú prijímame vierou, sa môže meniť charakter.“ (3SM 191)

„Viera, ktorá ospravedlňuje, vedie vždy najprv k skutočnému pokániu a potom k dobrým skutkom, ktoré sú ovocím tejto viery. Viera, ktoré neprináša dobré ovocie, nie je spásanosnou vierou.“ (3SM 195)

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. Aký je rozdiel medzi živou a mŕtvou vierou? Jk 2,17.18
2. Ako opisuje živú vieru Pavol? Rim 16,25.26
3. Ako by si odpovedal na argument, že ak sme spasení len pripočítanou spravodlivosťou, nie tou, ktorá je v nás, potom nezáleží na tom, čo robíme a ako to robíme?

ZHRNUTIE

Bez ohľadu na to, čo robíme, naša ľudská prirodzenosť je hriešna a nehodná stáť pred čistotou Božej spravodlivosti. Ak však vyzlečieme našu vlastnú prirodzenosť a prijmeme Kristovu zástupnú obeť, môžeme stáť pred Bohom ako spravodliví.

POŽEHNANIE NOVEJ ZMLUVY

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere. (Jn 10,10)

Predmetom štúdia celého štvrtroka bola téma Božej zmluvy s ľuďmi. Boh nám chce vlastne povedať: „Takýmto spôsobom vás zachránim od hriechu.“ Inými slovami, zmluva definuje Bohom ustanovený spôsob vykúpenia padlého ľudského pokolenia.

Velkolepým vrcholom zmluvných zaslúbení je večný život na novej zemi. Aj keď na tento nádherný deň všetci ešte len čakáme, z požehnaní, vyplývajúcich zo zmluvy, sa môžeme tešiť už dnes. Boh sa o nás stará aj teraz; aj dnes nám chce dať len to najlepšie. Zmluva totiž nie je dohoda, ktorá určí, čo máme urobiť a potom, vo vzdialenej budúcnosti dostaneme svoju odmenu. Jej odmenou sú požehnania, z ktorých sa môžu tí, čo vierou vstupujú do zmluvného vzťahu, tešiť už tu a teraz.

V poslednej úlohe si priblížime niektoré z bezprostredných požehnaní a zaslúbení vyplývajúcich z Božej milosti, ktorá bola rozliata do srdc tých, čo počuli jeho klopanie a otvorili mu. Tých požehnaní je určite viac. Je to len akýsi začiatok – začiatok niečoho, čo sa nikdy neskončí.

OSNOVA ÚLOHY

Pri štúdiu poslednej úlohy tohto štvrtroka sa chceme zamerať na to, aké požehnanie pre nás môžu vyplývať zo zmluvy, ktorú nám zo svojej lásky a iniciatívy ponúka náš Záchranca:

- Dar radosti napriek okolnostiam (nedeľa)
- Dar odpustenia a oslobodenia od viny (pondelok)
- Dar nového, premeneného srdca (utorok)
- Dar večného života (streda)
- Dar spolupráce s Pánom na záchrane druhých (štvrtok)

RADOSŤ

¹ Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to vám zvestujeme: Slovo života. ² A ten život sa zjavil; my sme ho videli, svedčíme o ňom a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. ³ Čo sme teda videli a počuli, hlásame aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. My však máme spoločenstvo s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom. ⁴ Toto píšeme, aby naša radosť bola úplná. (1 Jn 1,1–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo Jána naplňalo radosťou a čo prial aj ostatným? 1 Jn 1,1–5

„Toto píšeme, aby naša (prípadne „vaša“) radosť bola úplná.“ Niekoľkými jednoduchými slovami Ján vyjadruje, čo je prednosťou tých, čo uzavreli zmluvu s Bohom – radosť.

Ako kresťania často hovoríme, že sa nemáme riadiť našimi pocitmi, že viera nie je pocit a že by sme mali svoje pocity ovládať. Zároveň však musíme povedať, že bez pocitov, emócií a nálad by sme vlastne ani ľuďmi neboli. Svoje pocity nemôžeme poprieť; potrebujeme ich pochopiť, dať im miesto, ktoré im patrí. Poprieť ich by znamenalo popierať, že sme ľudia.

Ján bol jedným z dvanástich. Takmer od začiatku Ježišovho verejného pôsobenia bol s ním; bol svedkom najväčších udalostí – bol pod krížom, v Getsemanskej záhrade, pri premenení. Ako očitý svedok mohol o tom právom hovoriť.

Všimnime si však, že neupozorňuje na seba. Zdôrazňuje, čo Ježiš urobil pre svojich učeníkov, aby mohli mať spoločenstvo nielen navzájom, ale aj s Bohom. Prostredníctvom Ježiša môžeme nadviazať úzky vzťah s Bohom – a dôsledkom tohto spoločenstva a vzťahu je – radosť. Ján chce, aby sme si uvedomili, že to, čo o Ježišovi čítame, je pravda. On ho totiž videl, dotýkal sa ho a počúval ho. A tak aj my môžeme vstúpiť do radostného spoločenstva s nebeským Otcom, ktorý nás miluje a prostredníctvom svojho Syna sa nám dáva.

- APLIKÁCIA** ■ V našom biblickom texte Ján prináša svoje svedectvo o tom, čo mu dáva vedomie Božej lásky a to, že poznal Ježiša osobne. Aké svedectvo vydávaš ty o svojom vzťahu s Ježišom? Čo môže posilniť tvoju radosť v Pánovi?

OSLOBODENÍ OD VINY

Keď sme teda ospravedlnení z viery, máme pokoj s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. (Rim 5,1)

A tak teraz už nie je žiadne odsúdenie pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi. (Rim 8,1)

Istá mladá žena bola brutálne zavraždená. Vrah bol neznámy. Polícia v snahe dolapíť ho umiestnila na jej hrob skrytý mikrofón. Jedného večera, niekoľko mesiacov po jej smrti, prišiel k hrobu mladý muž, klakol si a v slzách ju prosil o odpustenie. Polícia ho pravdaže odpočúvala a zatkla.

Čo priviedlo tohto muža k hrobu? Určite pocit viny.

S pocitom viny zápasí každý z nás. To preto, že sme hriešni. Všetci sme sa niečím previnili, všetci sme urobili niečo, za čo sa hanbíme a čo by sme najradšej vrátili späť. Žiaľ, nedá sa to.

No vďaka Ježišovi a krvi novej zmluvy nikto z nás nemusí žiť poznačený vinou; Boh nám totiž odpustil. Je smutné, keď nám niektorí neodpustia, ale oni nie sú Bohom, nie sú Stvoriteľom a Udržiavateľom vesmíru, nie sú bezhriešni, svätí a dokonalí, nie sú konečným súdom. Len Boh je svätý, dokonalý a zvrchovaný Sudca a preto, podľa textu na dnes, niet pre nás odsúdenia. Zvrchovaný Sudca nás považuje za ľudí bez viny, akoby sme nikdy neurobili to, za čo sa cítíme vinní.

Jedným z najväčších zaslúbení vyplývajúcich zo zmluvného vzťahu s Bohom je, že už nemusíme žiť pod ťarchou viny. My, ktorí sme sa rozhodli vstúpiť do zmluvného vzťahu s Bohom a dodržať podmienky – vieru, pokánie a poslušnosť – môžeme pre krv zmluvy zložiť ťažké bremeno viny. Keď sa nám satan snaží našepkať, že sme zlí, skazení a príliš hriešni, než aby nás mohol Boh prijať, môžeme urobiť to, čo urobil Ježiš, keď pokúšal jeho – citovať Písmo. Ten najlepší zo všetkých veršov je v tomto prípade Rim 8,1. Neznamená to však popierať v našom živote realitu hriechu. Pretože však máme zmluvný vzťah s Bohom, hriech nás neodsudzuje. Ježiš niesol trest za nás. V prítomnosti nebeského Otca stojíme odvolávajúc sa na jeho krv preliatu za nás; predkladáme jeho vlastnú spravodlivosť namiesto našich hriechov.

- **Ako ti skutočnosť odpustenia tvojich hriechov pomáha vo vzťahu k tým, ktorí sa voči tebe previnili? Ako to ovplyvňuje tvoje správanie k iným ľuďom?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NOVÁ ZMLUVA A NOVÉ SRDCE

17 ... a aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste tak zakorenení a upevnení v láske ¹⁸ mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, ¹⁹ a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje poznanie, a tak aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou. (Ef 3,17–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aká zmena nastane u tých, ktorí majú nové srdce? Ef 3,17–19

Ako sme už povedali, v novej zmluve Boh vloží zákon do nášho srdca. (Jer 31,31–33) V našom srdci však nie je len zákon. V texte čítame, že tam prebýva aj Kristus. (Grécke sloveso preložené ako „prebývať“ znamená tiež „usadiť sa“, čo vyjadruje myšlienku stálosti.) Kristus a jeho zákon sú totiž vo veľmi úzkom spojení. Ak je v našom srdci Kristus a jeho zákon, budeme mať zo zmluvy jedno z najväčších požehnaní – nové srdce.

Všimni si, že Pavol v úvodnom verši zdôrazňuje prvok lásky. Hovorí, že v nej musíme byť „zakorenení a upevnení“. Tieto slová predstavujú stabilitu, pevnosť a stálosť v základoch lásky. Naša viera neznamena nič, ak nie je zakorenená v láske k Bohu a v láske k blížnym. Láska neprichádza do vzduchu-prázdna. Naopak, prostredníctvom Ježiša Krista sa prejavila Božia láska k nám (láska, ktorá prevyšuje poznanie). V dôsledku toho nastala v našom živote zmena. Stali sme sa novými ľuďmi s novými myšlienkami, túžbami a cieľmi. Taká je naša odpoveď na Božiu lásku, ktorá mení srdce a prebúdzá v nás lásku k druhým. Azda toto mal Pavol na mysli, keď hovoril o tom, že máme byť naplnení „celou Božou plnosťou“.

APLIKÁCIA ■ **Čo môžeme urobiť, aby sa tieto zaslúbenia naplnili pri nás? Potrebujeme niečo zmeniť, aby sme mohli byť v živote naplnení „Božou plnosťou“ (v.19)?**

NOVÁ ZMLUVA A VEČNÝ ŽIVOT

²⁵ Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť.“ ²⁶ Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?“ (Jn 11,25.26.)

Večný život má dve dimenzie – prítomnú a budúcu. Prítomná dimenzia poskytuje veriacemu hojný život už teraz. Obsahuje mnoho zaslúbení pre náš súčasný život.

Budúcou dimenziou je večný život – zaslúbenie vzkriesenia tela. Aj keď je to stále budúcnosť, ide o udalosť, ktorá všetko zmení. Vtedy sa naplnia všetky naše nádeje.

Ako rozumieť Ježišovým slovám, že tí, čo veria v neho, aj keby zomreli, budú žiť? (Jn 11,25.26) Ako možno takýto „večný život“ získať?

Ježiš hovorí, že pre tých, ktorí v neho veria, je smrť len spánok, akási dočasná prestávka, ktorá sa skončí vzkriesením. Keď sa Kristus vráti, mŕtvi spravodliví vstanú nesmrteľní a živí nasledovníci Ježiša Krista budú v okamihu premenení. Mŕtvi aj živí, ktorí sú Kristovi, prežijú rovnaké vzkriesenie tela.

Je to veľká prednosť, že vieme, že naším posledným miestom nie je hrob, ale večný život, ktorý vlastne nemá koniec.

„Kristus prijal naše ľudské telo, aby sme my mohli prijať jeho ducha. Len na základe tohto spojenia môžeme vyjsť z hrobu – nie iba ako dôkaz Kristovej moci, ale preto, že prostredníctvom viery sa jeho život stal naším životom. Večný život prijímajú len tí, čo Krista poznávajú v jeho pravej podstate a prijímajú ho do srdca. Kristus v nás prebýva svojím duchom, a Boží Duch vierou prijatý do srdca, je začiatkom večného života.“ (TV 267)

- Je pre teba „večný život“ len niečím, na čo sa tešíš do budúcnosti? Aký prospech môžeme mať z večného života už dnes?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NOVÁ ZMLUVA A NAŠE POSLANIE

¹⁸ Ježiš pristúpil a povedal im: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi.

¹⁹ Chodte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstite ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha ²⁰ a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ (Mt 28,18–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ľudia na celom svete zápasia s tým, čo juhoafrický spisovateľ Laurens van der Post nazval „bremenom nezmyselnosti“. Ľudia, ktorí dostali dar života, často nevedia, čo s ním, nevedia, aký zmysel má ich život a ako ho využiť. Je to akoby ste niekomu dali knižnicu plnú vzácných kníh, ale ten človek ich nečíta, ale rozkladá nimi oheň. Aké strašné plytváť niečím takým vzácnym!

Nie je to však jediný problém, s ktorým musí novozmluvný kresťan zápasiť. Radovať sa vedia tí, čo poznajú (a osobne prežili) úžasnú správu o ukrižovanom a zmŕtvychvstalom Spasiteľovi, ktorý zomrel za hriechy všetkých. Vzhľadom na jasnú výzvu z Mt 28,19.20 má život veriaceho človeka svoje poslanie a zmysel – hlásať svetu nádhernú pravdu o tom, čo sme prežili s Ježišom Kristom. Je to veľká prednosť! Väčšina z toho, čo na tomto svete robíme, sa skončí, keď sa skončí tento svet. Šírenie evanjelia je však poslanie, ktorého následky siahajú až do večnosti. Boh nám dal jasný príkaz. Nech je naše postavenie v živote akékoľvek, nech máme akékoľvek nedostatky – všetci máme splniť určitú úlohu.

APLIKÁCIA

- **Byť kresťanom, Ježišovým nasledovníkom, znamená byť tým, kto prijal jeho poverenie. Poznáš svoju úlohu? Vieš, čo od teba tvoj Pán očakáva? Počítaš s jeho mocou a pomocou?**

PODNETY NA ŠTÚDIUM

V knihe Veľký spor vekov alebo Z tieňa do slávy si prečítaj kapitolu „Vyslobodenie“ a v knihe Cesta ku Kristovi kapitolu „Radosť v Pánovi“.

„Svätý Boží Syn neniesol svoje hriechy a bolesti – niesol bolesti iných, pretože na neho bola položená neprávosť všetkých nás. S božským súcitom sa spája s človekom a ako zástupca ľudského pokolenia trpí ako hriešnik. Nahliadol do priepasti biedy, zapríčineney našimi hriechmi a premostil roklinu, ktorá nás oddeľuje od Boha.“ (7BC 462)

„Pod', brat môj, pod' taký, aký si, hriešny a poškrvnený. Polož svoje bremeno viny na Ježiša a vierou sa dožaduj jeho zásluh. Pod' hned', kým je čas milosti, neváhaj; vyznaj svoje hriechy a kajaj sa a Boh ti hojne odpustí. Nepremárni novú príležitosť. Načúvaj hlasu lásky, ktorý ťa vyzýva, aby si vstal z mŕtvych a Kristus ti mohol dať svetlo. Zdá sa, že každý terajší okamih je priamo spojený s údelom neviditeľného sveta. Nedovoľ, aby ťa tvoja pýcha a nevera viedli k tomu, aby si naďalej odmietal ponuku milosti. Ak ju však zavrhneš, nakoniec budeš nariekať: Prešla žeň, pominulo leto, no nie sme zachránení. (Jer 8,20)“ (5T 353)

DISKUSNÉ OTÁZKY

1. **Tým, čo veria v Ježiša, Boh sľubuje radosť. Je radosť to isté ako pocit šťastia a pohody? Mal by byť kresťan vždy usmievavý a dobre naladený?**
2. **Čo znamená byť naplnený „Božou plnosťou“? (Ef 3,19) Čo si pod týmto zvláštnym výrazom môžeme predstaviť?**
3. **Môže byť kresťan naplnený radosťou a pokojom, ak neberie vážne výzvu z Mt 28 a nepoužíva svoje duchovné dary na splnenie poslania?**

ZHRNUTIE

Zmluva medzi Bohom a človekom nie je len nejakým abstraktným teologickým konceptom. Je to spôsob, akým Boh formuluje a vysvetľuje náš vzájomný spásny vzťah. Prijatím zmluvy otvárame svoje životy Božej láske a jeho zaslúbeniam o spasení.

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciah použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväte Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Starý zákon - skratky kníh		
Genesis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronómium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krl'	1Kráľ
Druhá kniha kráľov	2Krl'	2Kráľ
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha príslovií)	Prís	Prísl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vljp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Náreky (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nový zákon - skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka	Anglický názov
AG	God's Amazing Grace
AH	The Adventist Home
CG	Child Guidance
COL	Christ's Object Lessons
CT	Counsels to Parents, Teachers and Students
DA	The Desire of Ages
ED	Education
FW	Faith and Works
HC	Our High Calling
MH	The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka

Slovenský názov

PP	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV	Túžba vekov, Cesta lásky
SA	Skutky apoštolov, Poslovnia nádeje
VS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na www.HopeTV.cz vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2021

	Téma soboty	Zbierka	VS
Apríl			
03. 4.	Deň modlitby a pôstu		
10. 4.	Zbierka na projekty Hope Chanel	Zbierka pre EUD	15
17. 4.	Rozdávanie misijných kníh (17. – 23. 4.)		
24. 4.	Deň služby ľuďom so zvláštnymi potrebami (nepočujúci, nevidiaci, ...)		
Máj			
01. 5.	Deň jednoty v misii		
08. 5.			
15. 5.	Modlitba za ADRA Slovensko	Zbierka pre ADRA SR	19
15. 5.	Deň zdravia		
22. 5.	Zbierka pre domáce a celosvetové misijné projekty	Zbierka pre ČSU 2/3, GK 1/3	28
22. 5.	Deň modlitby za ohrozené deti		
29. 5.			
Jún			
05. 6.	Deň biblických korešpondenčných kurzov a sobotnej školy		
12. 6.	Deň služby žien		
19. 6.	Deň utečencov		
26. 6.	Zbierka 13. soboty pre Stredoamerickú divíziu	Zbierka 13. soboty	13

Informácie pre pokladníkov zboru - misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PSČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovska cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 00	ZUŠ, nám. Sv. Trojice	9:00	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablkova 3	9:30	14:00
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Dúbravka	841 01	Zborový dom ECAV, M.S. Trnavského 2/A	9:30	-
9. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
10. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
11. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	9:30	13:00
12. Čakanovce	044 45	č. 63, pošta Bidovce	9:00	13:30
13. Červenica	082 07	č. 74, pošta Tuhrina	9:00	-
14. Filakovo	986 01	Ružová 47	9:00	13:00
15. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:00	14:30
16. Kežmarok	060 01	Hradná 24	9:30	13:00
17. Košice 1	040 01	Tajovského 8	9:00	15:00
18. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
19. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
20. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	13:30
21. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
22. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:30	13:00
23. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	14:00
24. Markuška	049 34	Markuška 9	9:00	13:30
25. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
26. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
27. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-

28. Nitra 1	949 01	F. Mojtu 10	10:30	13:30
29. Nitra 2	949 05	Novozámocká 6	9:30	14:00
30. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	13:00
31. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	14:00
32. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:15	13:30
33. Poproč	044 02	Nová 7	9:00	-
34. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
35. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
36. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
37. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
38. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	9:00	14:00
39. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
40. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
41. Rimavská Sobota	980 42	v Rimavskej Seči u Žilkovcov, tel.: 0907 705 106	10:00	-
42. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:00	13:00
43. Sereď	926 01	Školská 1	9:00	13:30
44. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	13:00
45. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
46. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:00	13:30
47. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
48. Vadovce	916 13	č. 261	9:30	14:00
49. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
50. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
51. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šárköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
52. Žilina	010 01	Škultétyho 7	9:30	13:00

Zaujalo ma:

Zaujalo ma:

Zaujalo ma: